

Det svenska skattesystemet

En översyn

Elinor Odeberg
Vilgot Österlund

arena idé

European
Macro Policy
Network

Det svenska skattesystemet – en översyn

Författare: Elinor Odeberg, Vilgot Österlund

ISBN: 978-91-989871-9-5

Formgivning: Simon Karlsson, Arenagruppen

© Arenagruppen

Stockholm 2026

Innehåll

Inledning	7
Sveriges skatteintäkter	9
De svenska skatternas historia	11
Nyliberalismens genombrott	12
1990–91 års skattereform	12
<hr/>	
DELRAPPORT 1: SKATT PÅ ARBETE	14
Sammanfattning	15
Skatt på arbete	16
Indirekta skatter på arbete år 2025.....	16
Arbetsgivaravgiften.....	16
Sänkt arbetsgivaravgift	17
Direkta skatter på arbete år 2025	17
Så här beräknas den direkta skatten på förvärsinkomster.....	17
Kommunalskatterna	22
Incitamentspolitiken vid vägs ände	25
Lika beskattning av förvärsinkomster	27
Indirekta skatter.....	27
Direkta skatter	27
Införande.....	30
En skattesänkning är aldrig gratis	32
Sammanfattning delrapport 1: 150 miljarder mer genom förändrad förvärsinkomstbeskattning.....	33
<hr/>	
DELRAPPORT 2: SKATT PÅ KONSUMTION	34
Sammanfattning	35
Skatt på konsumtion	36
Moms	36
Momsbefriade sektorer	37
Punktskatter	38
Energiskatt	38
Skatt på elektrisk kraft – elskatt	38
Energiskatt på bensin och olja	38
Skatt på alkohol och tobak	39
Koldioxidskatt.....	41
Skatt på vägtrafik.....	41
Skatteutgifter inom punktskatterna.....	42
Historiska konsumtionsskatter	43
Internationellt	45
Välfärdsfinansiering eller styrning	46
Fungerar incitamentspolitiken på konsumtion?	46
Bristande prisgenomslag av sänkt moms	48
Rot- och rutavdraget är subventionerad konsumtion.....	49

Hur kan skatteintäkterna från konsumtion öka?	51
Alternativ för ökade momsintäkter	51
Slopade rut- och rotavdrag	52
Punktskatter för ändrat beteende och lägre samhällskostnader	52
Sammanfattning delrapport 2:	
65 miljarder mer genom förändrad konsumtionsbeskattning	54
<hr/>	
DELRAPPORT 3: SKATT PÅ KAPITAL	56
Sammanfattning	57
Skatt på kapital	58
Kapital- och förmögenhetsfördelningen i Sverige	60
Skattepolitiken har bidragit till ökad inkomstjämlighet.....	61
Fördelning av kapitalinkomster	62
Förmögenhetsfördelning	63
Kapitalskatternas fördelningsprofil	65
Fastigheter	65
Skatt vid försäljning av bostäder.....	65
Fastighetsskatt.....	67
Skatt på arv och gåvor	69
Bolagsskatt	70
3:12-reglerna.....	71
Onoterade bolag som inte är fåmansbolag	72
Sparande och placeringar	73
Investeringssparkonto.....	73
Kapitalförsäkring	76
Ränteavdrag och skattereduktion för underskott av kapital.....	77
Total skatt	78
En ny kapitalbeskattning	81
Förmögenhetsskatt	82
Avtrappat ränteavdrag och slopad fastighetsavgift	82
Enhetlig kapitalvinstbeskattning	83
ISK och kapitalförsäkring	83
3:12 – Beskattning av utdelning från fåmansbolag och noterade aktiebolag	83
Höjd reavinstskatt och återinförd uppskovsränta.....	84
Skatt på övervinster	84
Sanktionsavgifter mot banker vid skatteflykt	85
Beskatta riskkapitalisternas bonusar som inkomst av tjänst.....	85
Sammanfattning delrapport 3:	
100 miljarder mer genom förändrad kapitalbeskattning	86
<hr/>	
SLUTSATSER	88
Skattesystemet behöver bli mer rättvist	88
Reformexempel: Vad kan vi få för 300 miljarder?	89
Källor	90
Skatt på arbete.....	90
Skatt på konsumtion	90
Skatt på kapital	92
Bilagor	96
Bilaga 1. Räkna ut skatt för en given inkomst	96
Bilaga 2. Skattetabell 32 enligt nuvarande och föreslagna beskattning av förvärvsinkomster	97

Inledning

Sverige står inför stora utmaningar som kräver finansiering. Sjukvård, äldreomsorg och utbildning behöver byggas ut och förbättras, det krävs stora investeringar i och underhåll av infrastruktur och geopolitiska oroligheter påkallar en snabb upprustning av det svenska försvaret. Den demografiska utvecklingen går mot fler äldre i förhållande till den arbetsföra befolkningen, samtidigt som digitalisering och globalisering lett till ökad rörlighet av kapital och arbetskraft. Hög arbetslöshet innebär också att allt färre ska försörja allt fler.

Detta ställer krav på en beskattning som klarar att bära Sveriges samhällliga behov på ett rättvist och effektivt sätt, och som samtidigt bidrar till sysselsättning och välbefinnande. Det är kriterier som det svenska skattesystemet inte lever upp till idag. Sedan 1990-talets skattereform har skatterna blivit ett lapptäcke av avdrag och subventioner som främst gynnat de högre inkomstskikten, samtidigt som de utlovade effekterna i form av ökad tillväxt och sysselsättning uteblivit.

Inkomstjämligheten har ökat de senaste tre decennierna i Sverige, vilket till del beror på att skatternas omfördelningskraft har försvagats. Både indirekt, genom att det som skatterna finansierar – välfärd och socialförsäkringar – inte hållit jämna steg med befolkningens behov, och direkt genom att skatteförändringar lett till relativa försämringar för dem med lägst inkomster.

I tre rapporter, *Skatt på arbete*, *Skatt på konsumtion* och *Skatt på kapital*, har vi granskat det svenska skattesystemet, med målet att öka skatteintäkterna och förbättra de svenska skatternas fördelningsprofil. Vad ökade skatteintäkter ska gå till tar vi inte ställning till i rapporterna, men vi ger några räkneexempel, som höjt barnbidrag, stärkta socialförsäkringar, sänkt arbetstid och fler utbildade anställda i äldreomsorgen, som skulle bidra till en skattedriven tillväxt.

Några centrala förslag i översynen är att ta bort skatteflyktan mellan förvärvsarbete och socialförsäkringstagare, införa en enhetlig moms, införa en ny tillgångsneutral förmögenhetsskatt och ta bort skatteundantag som främst gynnar personer med höga inkomster till förmån för mer träffsäkra transfereringar. Förslagen stärker sammantaget statens finanser med 300 miljarder kronor per år.

Faktasida

De svenska skatterna

Skatt på arbete

Delas in i direkta och indirekta skatter. De direkta skatterna syns i lönebeskedet och i deklarationen. Hit hör den kommunala inkomstskatten, begravningsavgiften, public service-avgiften, eventuell avgift till trossamfund och för dem med högre löner även en statlig inkomstskatt. De indirekta skatterna betalas av arbetsgivaren och delas in i arbetsgivaravgifter, egenavgifter och särskild löneskatt. Arbetsgivaravgiften är klart störst och är vanligen 31,42 procent av lönen. Den utgörs till två tredjedelar av försäkringsavgifter, som till exempel pensionsavgift, sjukförsäkringsavgift och föräldraförsäkringsavgift. Den sista tredjedelen är istället en vanlig skatt och kallas allmän löneavgift.

Skatt på kapital

Kapitalskatterna utgörs till största delen av skatt på överskott av kapital för hushåll, samt skatt på vinster i aktiebolag, så kallad bolagsskatt. Kapitalskatterna innefattar även fastighetsavgift/-skatt för hushåll och företag, samt en avkastningsskatt på utländska pensionsförsäkringar som betalas av företag. Därtill finns flera mindre kapitalskatter, som bland annat stämpelskatt, kupongskatt och riskskatt.

Skatt på konsumtion

Konsumtionsskatterna utgörs till största delen av mervärdesomsättningskatt, moms. Moms utgår vanligen med 25 procent av försäljningspriset. Vissa varor och tjänster har dock sänkt moms eller är undantagna från moms, som till exempel restaurangbesök (12 procent), bostäder (0 procent), persontransporter (6 procent) och sjukvård (0 procent). Punktskatter är en annan del av skatten på konsumtion. Hit hör bland annat särskild skatt på energi, koldioxid, alkohol, tobak och vägtrafik.

Skatt på import och övriga skatter

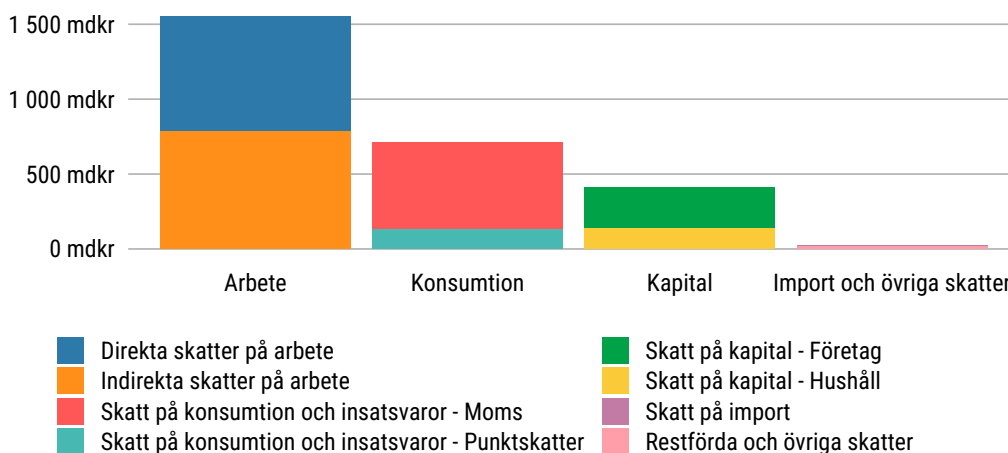
Hit hör tullavgifter på import av varor från länder utanför EU, resolutionsavgifter samt andra mindre skatter och avgifter.

Sveriges skatteintäkter

Sveriges skatteintäkter uppgick år 2025 till 2 700 miljarder kronor, vilket motsvarar 41,1 procent av Sveriges BNP. Skatteintäkter brukar vanligen delas in i tre större kategorier: skatt på arbete (förvärvsinkomster), skatt på kapital och skatt på konsumtion (moms och punktskatter). En fjärde, betydligt mindre, kategori är import och övriga skatter. 2025 stod skatter på arbete för 57,5 procent av de totala skatteintäkterna. Konsumtionsskatter stod för 26,4 procent och kapitalsskatter för 15,3 procent. Skatter på import och övriga skatter stod tillsammans för 0,8 procent av de totala skatteintäkterna (Statskontoret, 2026). Drygt 90 procent av skatteintäkterna betalas av hushållen. Företagen står, genom bolagsskatten, för knappt 10 procent av skatteintäkterna.

Sveriges skatteintäkter

I miljarder kronor, per skatt

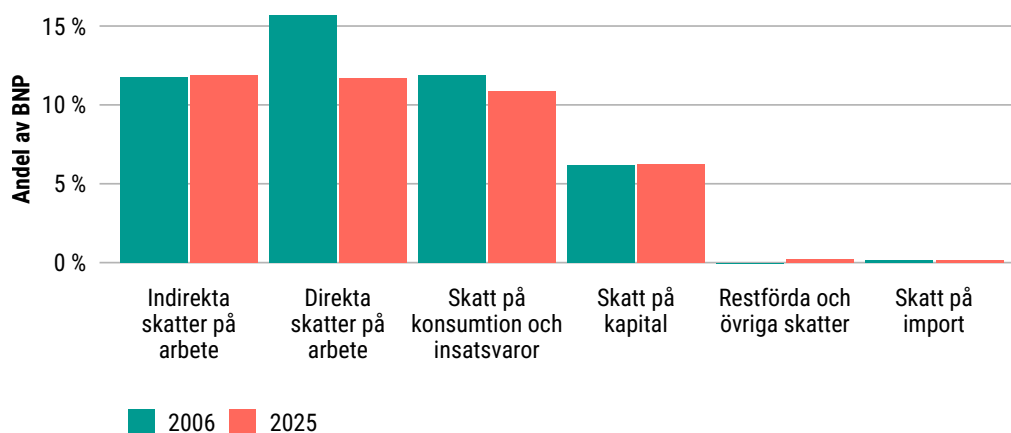

Figur 1. Sveriges skatteintäkter per skatt. I miljarder kronor.

Sedan 2006 har skatteintäkterna som andel av BNP minskat med 4,5 procentenheter, från 45,6 procent år 2006 till 41,1 procent år 2025. Som andel av BNP har de direkta skatterna på arbete minskat överlägset mest, med 4 procentenheter av BNP (motsvarande 263 miljarder kronor för 2025). I figur 2 syns att de direkta skatterna på arbete år 2006 utgjorde nästan 16 procent av Sveriges BNP. 2025 var de nere på 11,7 procent av BNP. Sänkningarna gör att de direkta skatterna sedan 2025 inte längre är Sveriges största skatteintäkt utan har passerats av de indirekta skatterna på arbete.

Sveriges skatteintäkter

Som andel av BNP, 2006 och 2025

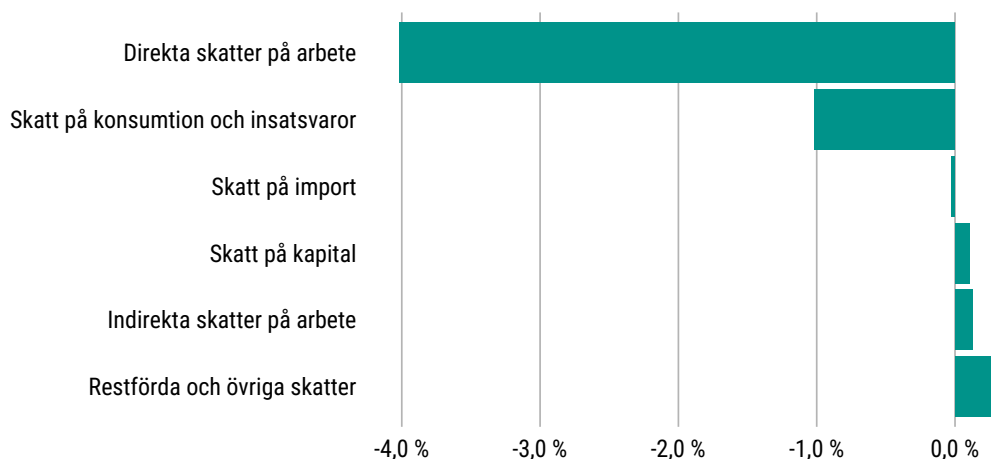

Figur 2. Sveriges skatteintäkter per skatt, 2006 och 2025. Som andel av BNP.

Figur 3 visar förändringen av respektive skatt som andel av BNP mellan 2006 och 2025. Omfattningen av minskningen av de direkta skatterna på arbete blir tydlig, men även skatterna på konsumtion har minskat betydligt. Varje procentenhet av BNP motsvarar med 2025 års BNP knappt 66 miljarder kronor.

Sveriges förändrade skatteintäkter

Per skatt, mellan 2006 och 2025 i procentenheter av BNP

Figur 3. Förändring av skatteintäkter i procentenheter per skatt mellan 2006 och 2025, som andel av BNP.

De svenska skatternas historia

Sveriges resa mot demokrati har på många sätt varit en kamp om skatterna. Från vem ska skatterna tas, och vad ska skatterna gå till? Skatterna har i första hand gått till att försörja krig och kungen och hans hov. Grundskatterna på jordbruk är den äldsta skatteformen och går tillbaka till den tidiga medeltidens naturautskylder. En så kallad bevilling baserad på inkomst och fastighetsinnehav har också varit en viktig inkomstkälla för kronan. Sett till skatternas historia är det ett förhållandevis nytt fenomen att de som beskattas faktiskt är de som är med och beslutar om vad skatterna ska gå till.

Först 1902 infördes en progressiv inkomstskatt för första gången. Detta hängde ihop med industrialiseringen och framväxten av en ny samhällsklass: industriarbetarna, som ställde krav på sociala reformer. I och med industrialiseringen passerade fler arbetare det dåtida inkomstkravet för rösträtt och uppnådde representation i tvåkammarriksdagen. Detta innebar en utökad representation av befolkningen, om än villkorad efter inkomst och kön. Med tiden ledde en ökad demokratisering till att skatterna och statens utgifter blev mer förankrade i den beskattade befolkningens gemensamma intressen (Skatteverket 2025, Riksskatteverkets informationstidning 1982–1983).

Under 1900-talet rörde Sverige sig mot ett utökat offentligt kontrakt och utökad beskattning för att finansiera allmän skolgång, sjukvård, barnomsorg och infrastruktur. Arbetarrörelsens växande inflytande i form av fackförbund och Socialdemokraterna som parti banade väg för jämlikhetsfrämjande politik. Från andra världskrigets slut till slutet av 1980-talet ökade skattekvoten i Sverige, vilket avspeglades i sociala reformer och utbyggd infrastruktur. Detta var också en period som präglades av en hög tillväxttakt.

När nya skatter införts – vare sig det var i det gamla ståndssamhället eller under ett 1900-tal med demokratiskt styrelseskick – har det i huvudsak berott på att ett specifikt ändamål behövt finansieras – vilket oftast varit krig. Det senaste exemplet på en ”krigsskatt” var värnskatten, som var en extraskatt på höga inkomster för att förstärka statskassan i händelse av krig eller svår lågkonjunktur. En sådan tillämpades under första och andra världskriget, samt 1995–2019. Under 1900-talet har utökade skatteuttag handlat om att bygga den svenska välfärdsstaten, och i allt lägre utsträckning om att finansiera den svenska krigsapparaten. Skatter har i huvudsak betraktats som ett verktyg för att finansiera reformer.

Nyliberalismens genombrott

Vid en välfungerande ekonomisk förvaltning samspelar skatteuttaget med omfattningen av de offentliga utgifterna. Högre skatter innebär högre nivå på offentliga tjänster. Sveriges högre skattekvot i internationell jämförelse är ett annat uttryck för detta: de svenska skatternas andel av BNP är större än i de flesta andra länder, men Sverige har också ett mycket större utbud av offentliga tjänster jämfört med andra länder.

Under den senare delen av 1900-talet riktades dock kritik mot att ett högre skatteuttag inte motsvarades av en högre nivå på välfärd, och tonaliteten i skattedebatten börjar skifta. Skatterna börjar betraktas mer som ett mål i sig för att förändra beteenden och för en mer direkt omfördelning mellan samhällsklasser. Skatternas roll som direkt omfördelare hade även tidigare getts betydelse, inte minst i en över hundra år lång debatt om arvsbeskattning, men vad skatterna ska gå till har historiskt stått i centrum. I och med 1970- och 1980-talets nyliberala genombrott börjar länken mellan skatternas utformning och vad skatterna finansierar att brytas. Skatterna utmålas som tillväxthämmande och staten som ineffektiv, och skattetrycket anses vara för högt.

”Nobody spends somebody else’s money as carefully as he spends his own”, som Milton Friedman, en av nyliberalismens frontfigurer som tilldelades Nobelpriset i nationalekonomi 1976, uttryckte det. Idén var att mer privat ägande skulle leda till en bättre förvaltning av resurser, och att det därför var bättre om individer fick behålla mer av sin inkomst själva. Den växande arbetslösheten, hög inflation i kölvattnet av 1970-talets två oljekriser och krav på strukturomvandling inom industrin satte press på arbetarkollektivet och ledde till att idéerna om lägre skatter fick fotfäste bland fler i befolkningen – inte bara bland de bättre bemedlade som alltid varit för en låg skatt.

I takt med att finansiella marknader avreglerades under 1980-talet och internationella kapitalmarknader växte blev det lättare för resursstarka individer att undkomma beskattning, vilket också undergrävde skattemorale (Englund, P., Ekonomisk Debatt 2019). Ambitionen om ett progressivt skatteuttag var genomgående för 1900-talets skattepolitik, men det fanns ett glapp mellan det formella och det faktiska skatteuttaget, till följd av ofullständigheter i beskattningen som bidrog till skatteplanering.

1990–91 års skattereform

1990-talets skattereform syftade till att sänka marginalsatterna och åstadkomma en mer enhetlig beskattning av inkomster. Reformen innebar sänkta skatter och breddade skattebaser som delades upp i tre inkomstslag: *inkomst av tjänst*, *inkomst av kapital* och *inkomst av näringsverksamhet*. En hållbar finansiering av de offentliga utgifterna stod i centrum för reformen, vilket kan förklaras av att Sverige fram till dess hade ökat ambitionerna och omfattningen på offentliga

tjänster under flera decennier samtidigt som tillväxttakten i ekonomin nu hade klingat av. Skattesystemet ansågs också brista vad gällde både horisontell och vertikal rättvisa.

Horisontell rättvisa avser att lika inkomster ska beskattas lika, och *vertikal rättvisa* att de med störst skattekraft ska bidra mer än de med lägst skattekraft. På så vis liknar upptakten till 90-talets skattereform läget idag, där principerna om horisontell och vertikal rättvisa kvarstår, men där många politiska förändringar under årens lopp lett fram till ett skattesystem som inte längre lever upp till skattereformens ambitioner.

Delrapport 1: **Skatt på arbete**

Sammanfattning

Skattereformen i början av 1990-talet hade som mål att skapa ett enhetligt och effektivt skattesystem, men sedan införandet har ett lapptäcke av avdrag och undantag gjort att skatteintäkterna minskat och att enhetligheten och effektiviteten försvunnit. Sedan 2006 har skatteintäkterna som andel av BNP minskat med 4,5 procentenheter, från 45,6 procent år 2006 till 41,1 procent år 2025. Som andel av BNP har de direkta skatterna på arbete minskat överlagset mest, med 4 procentenheter av BNP (motsvarande 263 miljarder kronor för 2025). Skattesänkningar och ett alltmer urholkat välfärdssystem har drivit på ekonomiska klyftor.

Rapporten föreslår en ny beskattning av arbetsinkomster som stärker finansieringen av offentlig sektor med 150 miljarder kronor per år. Det skapar förutsättningar för en skattedriven tillväxt där infrastrukturinvesteringar, välfärdssatsningar och en stärkt socialförsäkring bidrar till ökat välstånd, jämlikhet och tillväxt.

- ▶ **Lika beskattning av inkomster.** All förvärvsinkomst beskattas lika, oavsett inkomsttyp. Idag beskattas en given inkomst olika beroende på inkomstslag: med 28 000 i föräldrapenning betalar man i genomsnitt 8 318 kronor i skatt, samtidigt som en 67-åring med motsvarande lön bara betalar 2 344 kronor i skatt.
- ▶ **Höjd arbetsgivaravgift till 33,5 procent.** Arbetsgivaravgiften har i perioder av hög sysselsättning varit betydligt högre än så och ligger idag på låga 31,42 procent. Företagen får stora fördelar genom en utbildad arbetskraft, socialt skydd och infrastruktur och det är därför rimligt att de bidrar något mer än idag.
- ▶ **Linjärt stigande marginalsatt.** Ju mer du tjänar, desto mer skatt betalar du. Tröskleffekter, undantag och särregler tas bort och ersätts med ett enhetligt skattesystem med en linjärt stigande marginalsatt.

Ett alltför stort fokus på marginalsatterna, det vill säga skatten på den sista intjänade hundralappen, har skymt sikten för att den totala skatten är låg i Sverige. Med en genomsnittslön 2025 (42 600 kr/månad) betalar man endast 22,3 procent i total skatt. För att hamna över 50 procents skatt i Sverige måste lönen uppgå till över 560 000 kronor i månaden.

Vårt förslag leder till ett mer effektivt, rättvist och transparent skattesystem som ökar jämlikheten. Fyra av tio svenskar får oförändrad eller sänkt skatt. För att hushållen ska kunna bibehålla reala inkomstökningar och företagens konkurrenskraft ska upprätthållas föreslår vi att det nya skattesystemet införs successivt.

Skatt på arbete

Skatter på inkomster från arbete, så kallade förvärvsinkomster, utgör den största delen av Sveriges skatteintäkter och stod 2025 för 57,5 procent av de totala skatteintäkterna. Skatter på förvärvsinkomster delas in i direkta och indirekta skatter. De direkta skatterna syns i lönebeskedet och i deklARATIONEN. Hit hör kommunal inkomstskatt, begravningsavgift, public service-avgift, eventuell avgift till trossamfund och för dem med högre löner även en statlig inkomstskatt. De indirekta skatterna är skatter som betalas av arbetsgivaren.

Indirekta skatter på arbete år 2025

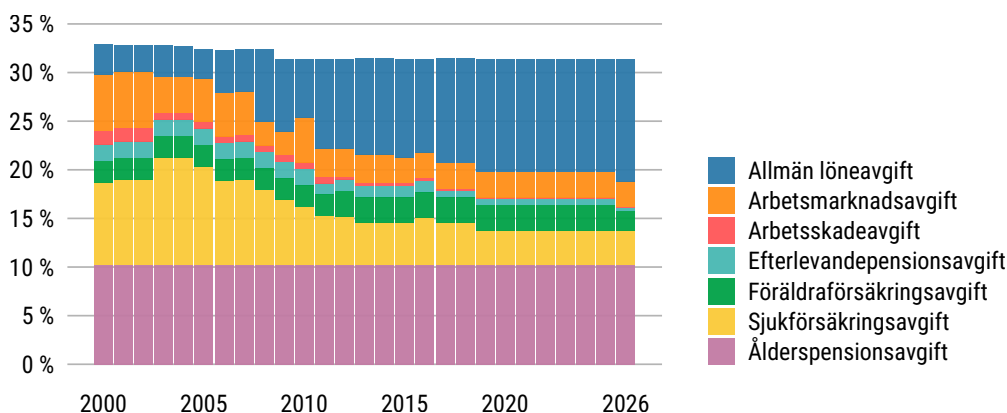
Till de indirekta skatterna på arbete hör i första hand arbetsgivaravgifter, egenavgifter och en särskild löneskatt. De kallas för indirekta skatter eftersom de betalas av arbetsgivaren. Arbetsgivaravgiften, som står för den absoluta majoriteten av de indirekta skatterna på arbete, betalas av arbetsgivaren och är 31,42 procent av den anställdes lön. För en enskild näringsidkare är motsvarigheten till arbetsgivaravgiften egenavgiften, som är på 28,97 procent. Den särskilda löneskatten är en skatt som arbetsgivaren betalar för avsättningar till tjänstepension och är på 24,26 procent av avsättningen. 2025 utgjorde de indirekta skatterna på arbete 11,9 procent av BNP, en nivå som varit stabil under hela 2000-talet.

Arbetsgivaravgiften

Den totala arbetsgivaravgiften har legat förhållandevis stabilt sedan början av 1990-talet och är idag 31,42 procent av bruttolönnen. Däremot har fördelningen inom arbetsgivaravgiften förändrats de senaste decennierna. År 2000 var arbetsgivaravgiften 32,92 procent och utgjordes till största delen av avgiften till ålderspensionssystemet och försäkringsavgifter. Från och med år 2006 har avgiften till sjukförsäkringen sjunkit, samtidigt som löneavgiften (en vanlig skatt) har ökat i nästan motsvarande grad. Sedan 2026 fördelar sig arbetsgivaravgiften enligt följande nivåer: allmän löneavgift 12,62 procent, ålderspensionsavgift 10,21 procent, sjukförsäkringsavgift 3,55 procent, arbetsmarknadsavgift 2,64 procent, föräldraförsäkringsavgift 2 procent, efterlevandepensionsavgift 0,3 procent och arbetsskadeavgift 0,1 procent. Arbetsgivaravgiften och dess beståndsdelar illustreras över tid i figur 4.

Indirekta skatter

Arbetsgivaravgiftens fördelning 2005–2026

Figur 4. Arbetsgivaravgiften och dess fördelning, procent av bruttolönen. 2000–2026.

Förutom löneavgiften, som är en skatt oavsett inkomstnivå, är även andra delar av arbetsgivaravgiften i praktiken att betrakta som skatter vid högre inkomster. Detta dels eftersom flera av de ersättningsystem som finansieras genom arbetsgivaravgiften har tak för hur höga ersättningar som kan betalas ut, dels eftersom det också finns en maxnivå för inbetalning till ålderspensionssystemet.

Sänkt arbetsgivaravgift

Arbetsgivaravgiften är lägre för personer som uppnått pensionsålder och fortsätter arbeta. Då betalas endast ålderspensionsavgiften på 10,21 procent. I perioder har det även varit lägre arbetsgivaravgifter för unga anställda, 2007 till 2016 och som konjunkturåtgärd från april 2026 till 30 september 2027, samt under pandemin 2021 till 2023. Forskningen som gjorts på området är enig om att skattebortfallet per nytt jobb är mycket stort, mellan 440 000 kronor och 1,6 miljoner kronor (IFAU).

Direkta skatter på arbete år 2025

Den direkta skatten på förvärvsinkomster bestäms av en rad faktorer. Först och främst är det den kommunala skattesatsen, begravningsavgiften och public service-avgiften, samt för högre inkomster även en statlig inkomstskatt. Sedan minskas skatten med en rad avdrag beroende på inkomstnivå och inkomsttyp. Samtliga skattesatser efter inkomstnivå illustreras i figur 5.

Så här beräknas den direkta skatten på förvärvsinkomster

Den årliga förvärvsinkomsten avrundas nedåt till närmaste 100 kronor. Detta belopp benämns fastställd förvärvsinkomst. Från den fastställda förvärvsinkomsten görs ett grundavdrag, som varierar med inkomstnivå och ålder. När

grundavdraget dragits bort från den fastställda förvärvsinkomsten fås den beskattningsbara förvärvsinkomsten. På detta belopp beräknas den skatt som ska betalas. Hit hör kommunalskatten (som för år 2025 är i genomsnitt 32,41 procent), begravningsavgiften (i genomsnitt 0,27 procent) och public service-avgiften (1 procent eller maximalt 1 249 kronor). Om den beskattningsbara förvärvsinkomsten överstiger en viss nivå, 625 800 kronor för år 2025, tillkommer 20 procents skatt på det överskjutande beloppet. På alla förvärvsinkomster över 240 000 kronor ges en generell skattereduktion (avdrag) på 1 500 kronor. För inkomster mellan 40 000 kronor och 240 000 kronor är avdraget 0,75 procent av det överskjutande beloppet från 40 000 kronor.

Skattereduktion för arbetsinkomster (jobbskatteavdrag) – på löneinkomster
Jobbskatteavdraget ges på direkta inkomster från arbete (dvs. lön, inte till exempel sjukersättning eller a-kassa) som överstiger 0,91 prisbasbelopp. Avdraget stiger upp till en maximal nivå på ungefär 51 000 kronor per år.

Förhöjt grundavdrag – för personer över 66 år

Då jobbskatteavdraget ansågs skapa en beskattningsmässig orättvisa mellan löneinkomst och pension, infördes 2009 det förhöjda grundavdraget för personer som uppnått pensionsålder. Det förhöjda grundavdraget har höjts i takt med att jobbskatteavdraget ökat i omfattning och gör att löneinkomst och pensionsinkomst för personer som uppnått pensionsålder beskattas lika. För den som lönearbetar även efter pensionsålder ges både jobbskatteavdrag och förhöjt grundavdrag, vilket ger en mycket låg skatt.

Skattereduktion för sjuk- och aktivitetsersättning

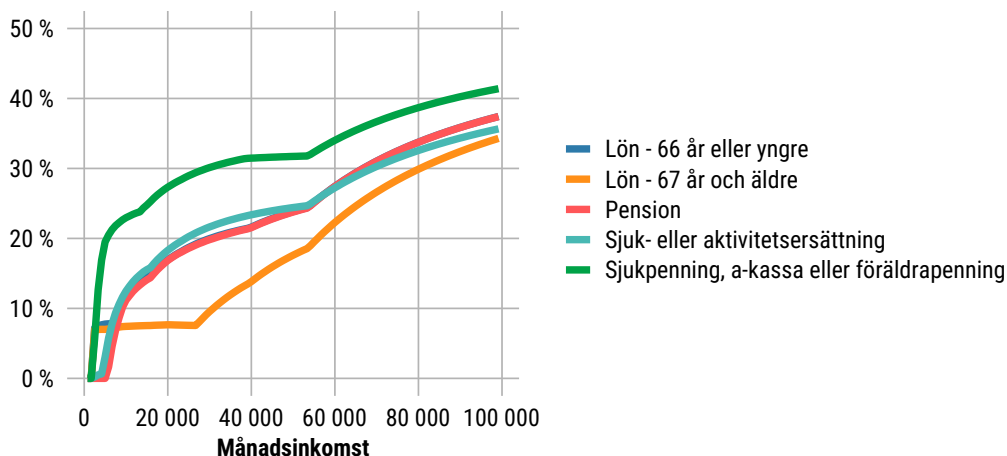
För inkomster som kommer från sjuk- eller aktivitetsersättning görs ett liknande avdrag som för jobbskatteavdraget. Jämfört med jobbskatteavdraget är avdraget för sjuk- eller aktivitetsersättning högre för mycket låga inkomster, för att sedan bli något lägre.

Sjukpenning, a-kassa eller föräldrapenning

Vid ersättning från försäkringssystemet ges ingen motsvarighet till jobbskatteavdraget, vilket ger en högre skatt. Det illustreras tydligt i figur 5.

Långt ifrån likvärdig beskattning

Genomsnittlig skatt efter månadsinkomst och inkomsttyp 2025

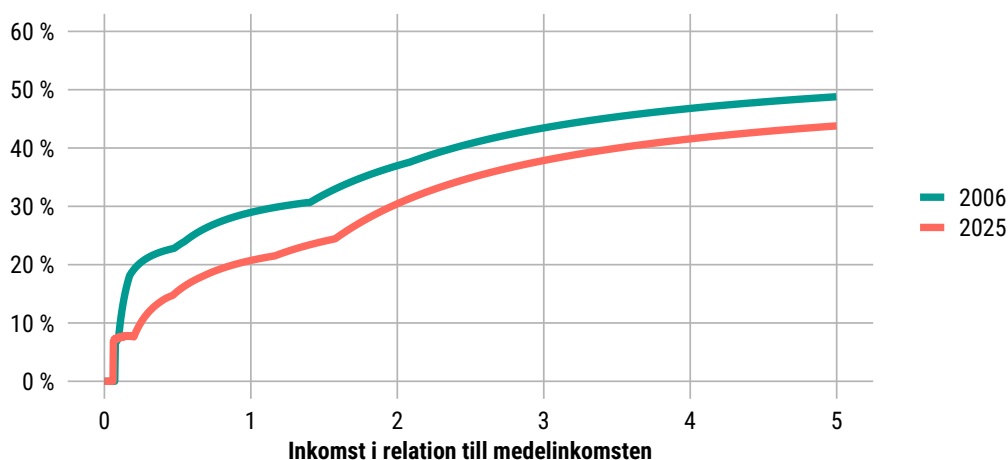
Figur 5. Genomsnittlig skatt efter månadsinkomst och inkomsttyp. Skatten på lön – 66 år eller yngre och pension är i princip identisk.

Den splittrade beskattningen som visas i figur 5 har inte alltid varit gällande. År 2006 beskattades olika typer av inkomster vid en given inkomstnivå i princip lika. Sedan dess har jobbskatteavdraget, avdraget för sjuk- och aktivitetsersättning och det förhöjda grundavdraget inneburit stora skattesänkningar. Med en medelinkomst år 2006 (ca 18 900 kr/månad) betalade man i genomsnitt 29 procent i skatt. År 2025 betalar man med en medelinkomst (ca 34 000 kr/månad) i genomsnitt 20,7 procent i skatt.¹ 2006 och 2025 års skattenivåer på löneinkomst vid olika inkomstnivåer illustreras i figur 6. Det framgår tydligt att skatten sänkts över stora delar av inkomstspektret.

¹ Medelinkomsten för 2025 är beräknad till 34 000 kronor per månad eller ungefär 408 000 kronor per år. Beräkningen utgår från genomsnittsinkomsten 2023 och räknas upp med industrimärket för 2024 och 2025.

Skatten på arbete har sänkts kraftigt

Skattesats på inkomst från lön, uttryckt i relation till medelinkomsten, 2006 och 2025

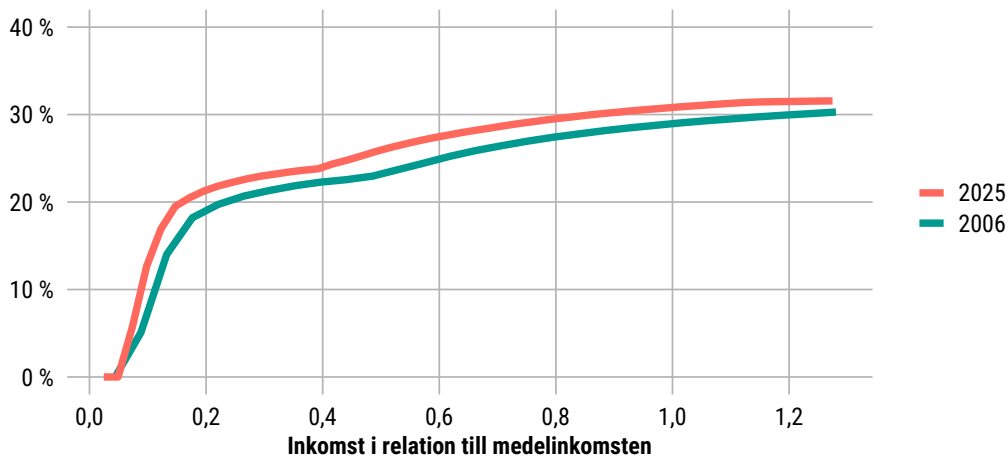

Figur 6. Genomsnittlig skattesats på lön efter inkomst, uttryckt som inkomstens andel av medelinkomsten, 2006 och 2025 (medelinkomsten för 2025 är beräknad till 34 000 kronor per månad eller ungefär 408 000 kronor per år).

De enorma skattesänkningarna på direkta löne- och pensionsinkomster har inte kommit alla till del. Grundavdraget, som är den enda del som bidragit till en skattesänkning på inkomster från a-kassa, föräldrapenning eller sjukpenning, räknas upp med prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet baseras i sin tur på inflationen, som har ökat mindre än inkomsterna. De stigande realinkomsterna har därför gjort att en medelinkomst från till exempel föräldrapenning innebär högre skatt idag än 2006, vilket syns tydligt i figur 7.

Inte alla får skattesänkningar

Skattesats för sjukpenning, a-kassa eller föräldrapenning uttryckt som andel av medelinkomsten 2006 och 2025

Figur 7. Skattesats för sjukpenning, a-kassa eller föräldrapenning, 2006 och 2025. Inkomstnivån är uttryckt i relation till medelinkomsten.

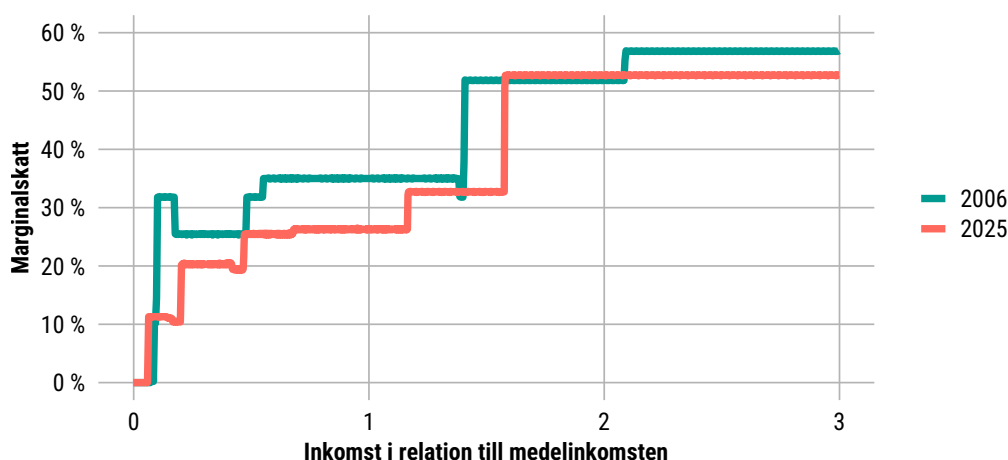
Från näringslivshåll påpekas ofta att Sverige har mycket höga skatter. Särskilt marginalskatten, som i genomsnitt uppgår till som mest 52,7 procent, brukar vara föremål för kritik. Med tanke på allmänhetens låga kunskap om vad marginalskatt är, har det fått en förvånansvärt stor spridning. Det har sannolikt lett till en felaktig uppfattning om hur höga inkomstskatterna är i Sverige, eftersom marginalskatten inte har något att göra med den skatt man faktiskt betalar. Marginalskatt är skatten man betalar på den sist intjänade kronan.

Med ett exempel kan det förklaras så här: Anta att du tjänar 35 000 kronor i månaden, då betalar du 2025 i genomsnitt 7 307 kronor eller 20,9 procent i skatt. Om du höjer din inkomst med 1 000 kronor till 36 000 kronor kommer du istället betala 7 570 kronor i skatt, en ökning med 263 kronor. Marginalskatten är den ökade skatten dividerat med den ökade inkomsten, det vill säga $263/1\ 000 = 0,263$. Marginalskatten vid en inkomst på 35 000 kronor är alltså 26,3 procent, trots att den faktiska skatten bara är 20,9 procent.

Det är därför vanskligt att slänga sig med att Sverige har över 50 procents marginalskatt. Som visats i figur 5 tidigare krävs höga inkomster för att ens komma upp i 30 procents skatt. För att faktiskt betala 50 procent i skatt behöver man tjäna över 560 000 kronor i månaden eller drygt 6,7 miljoner per år! Marginalskatten för 2025 och 2006 med en genomsnittlig kommunalskattesats om 32,41 procent visas i figur 8.

Marginalskatt

Marginalskattesats efter inkomst, uttryckt i relation till medelinkomsten, 2006 och 2025

Figur 8. De svenska marginalskatteerna 2006 och 2025, uttryckt i relation till medelinkomsten för respektive år.

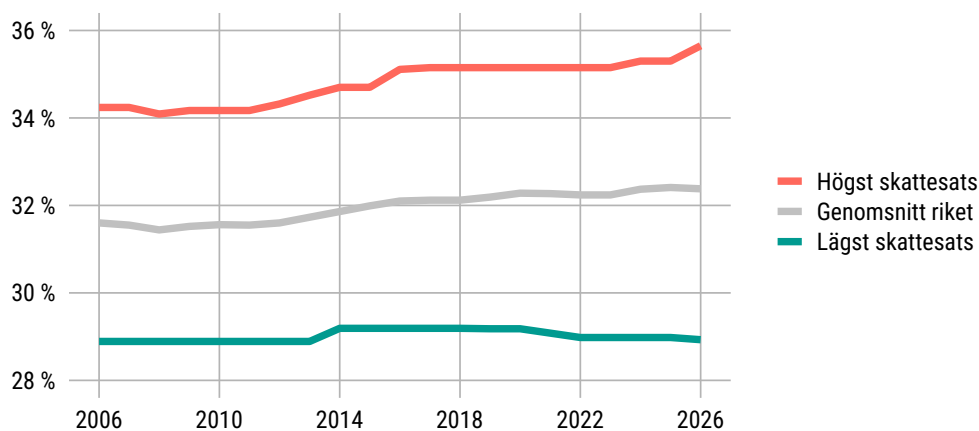
Kommunalskatterna

Skatten bestäms, förutom av inkomsttyp och ålder, även av var i landet man bor, genom den kommunala skattesatsen. Den kommunala beskattningen har sin förlaga i kyrkans beskattningar av socknar – där inkomsterna gått till att underhålla kyrkan och dess tillhörande fastigheter, men också till att tillhandahålla fattigvård och skolgång i de socknar där invånarna ansåg detta prioriterat. Både konservativa och socialister har under 1800- och 1900-talen velat röra sig mot mer statlig beskattning – de konservativa för att skapa samhörighet med nationen, och socialister för möjligheten att öka rättvisan mellan samhällsgrupper. Liberaler har historiskt försvarat den lokala beskattningsrätten för dess förankring hos befolkningen lokalt.

I takt med att många statliga skatter sänkts eller avskaffats under 00-talet, exempelvis värnskatten, förmögenhetsskatten, jobbskatteavdragen och rut- och rotavdrag, har de kommunala skatterna kommit att utgöra en större del av den sammanlagda beskattningen, med större geografiska skillnader som resultat.

Kommunal skattesats

Högsta, lägsta och genomsnittlig total kommunal skattesats

Figur 9. De högsta och lägsta kommunala skattesatserna, samt riksgenomsnittet, 2006–2025.

Sedan 2006 har skillnaden mellan den högsta och lägsta kommunalskatten ökat, vilket syns i figur 9. I Dorotea – som 2026 har Sveriges högsta kommunalskatt – är skatten 35,65 procent, medan den i Österåker är 28,93 procent. 2006 var den lägsta kommunalskatten 28,89 procent och den högsta 34,24 procent, över en procentenhet lägre än idag.

Införandet av det förhöjda grundavdraget för personer i pensionsålder, som till skillnad från andra skattereduktioner dras innan kommunalskatten, har gjort att statsbidragen blivit allt viktigare för många kommuner med en större andel äldre. Det har å andra sidan i stort sett kompenseras av att den tidigare statliga fastighetskatten ersattes med en kommunal fastighetsavgift (som alltså tillfaller kommunen).

Den stora skillnaden i kommunala skattesatser, tillsammans med skillnaden i beskattning av olika inkomsttyper, gör att skatten på förvärvsinkomster varierar extremt mycket i Sverige. En föräldraledig person i Degerfors (som år 2025 hade den högsta kommunalskatten), med föräldrapenning på 28 000 kronor i månaden, betalar 9 055 kronor i skatt. En 67-årig anställd person med 28 000 kronor i lön i Österåker betalar 2 111 kronor i skatt. Exakt samma förvärvsinkomst, men i plånboken är skillnaden nästan 7 000 kronor. I tabell 1 visas skatten för olika inkomsttyper i Degerfors och Österåker.

Tabell 1. Skatt vid 28 000 kronor i månadsinkomst, efter inkomsttyp, ålder och kommun år 2025

Inkomsttyp	Degerfors	Österåker
Lön	5 950 kr (21,25 %)	4 894 kr (17,48 %)
Lön efter pensionsålder	2 824 kr (10,09 %)	2 111 kr (7,54 %)
Pension	5 907 kr (21,1 %)	4 859 kr (17,35 %)
Sjuk- eller aktivitetsersättning	6 444 kr (23,01 %)	5 300 kr (18,93 %)
A-kassa, sjuk- eller föräldrapenning	9 055 kr (32,34 %)	7 444 kr (26,59 %)

Incitamentspolitiken vid vägs ände

En av grundprinciperna bakom 1990-talets skattereform var enhetlighetsprincipen – att lika inkomster ska beskattas lika. Trots att riksdagen har upprepat vikten av denna princip har många avsteg gjorts genom åren: bland annat differentieringen av moms, nedsättningar av socialavgifter, 3:12-reglerna för fåmansbolag och rot- och rutavdragen. Ett av de tydligaste brotten mot principen om enhetlig beskattning är jobbskatteavdragen. Som visas i föregående avsnitt är skatteskillnaderna stora beroende på om inkomsten kommer från socialförsäkring eller förvärvsarbete. Detta trots att det krävs förvärvsarbete för att kvalificeras för inkomstbaserad föräldrapenning, a-kassa och sjukpenning.

Det första jobbskatteavdraget infördes 2007 av den då nytilträdde alliansregeringen, och avdraget har sedan dess höjts i sju omgångar. Bara vid ett tillfälle har det minskats (2016). Då infördes en avtrappning av jobbskatteavdraget vid högre inkomster, en avtrappning som sedermera avskaffades i budgeten för 2025. Jobbskatteavdraget har motiverats med att det ska öka incitamenten att arbeta, och reformen lovade stora sysselsättningseffekter. En regeringsrapport från 2011 beräknade att antalet arbetslösa skulle minska med 20 000–40 000 personer samtidigt som arbetskraftsdeltagandet skulle öka med ännu fler (VÅP12, bilaga 5).

Beräkningarna som legat till grund för antagandet om ökad sysselsättning har dock vilat på teoretiska antaganden om förändrade beteenden. Även om modellens sysselsättningseffekter slår in, är den offentligfinansiella nettokostnaden för varje ny person i arbete ungefär 2 miljoner kronor per år (Finanspolitiska rådet 2024). Det motsvarar fyra årslöner för en undersköterska. Jobbskatteavdragen är, likt sänkta arbetsgivaravgifter, med andra ord mycket kostsamma jämfört med annan arbetsmarknadspolitik.

När jobbskatteavdragen har utvärderats empiriskt har det inte gått att härleda eventuella vinster i sysselsättning till dem, bland annat eftersom det inte finns någon trovärdig jämförelsegrupp (IFAU 2012, 2019). När arbetslösheten sätts i relation till jobbskatteavdragen i figur 10 är det tydligt att det inte ens finns en korrelation där fler jobbskatteavdrag gett minskad arbetslöshet. Regeringen har fått upprepad kritik för att ytterligare höjningar av jobbskatteavdragen inte kommer leda till ökad sysselsättning, och att bristande ekonomiska drivkrafter inte är skälet till arbetslöshet (Finanspolitiska rådet 2024).

Det är inte unikt för Sverige att ha infört olika typer av skattesubventioner för att öka incitamenten till arbete de senaste decennierna. Men de flesta länder har valt mer individ- eller gruppriktade lösningar, där specifikt låginkomsttagare gynnas. När olika typer av jobbskatteavdrag jämförts går det att konstatera att låginkomsttagare generellt svarar bäst på ekonomiska incitament (IFAU 2019).

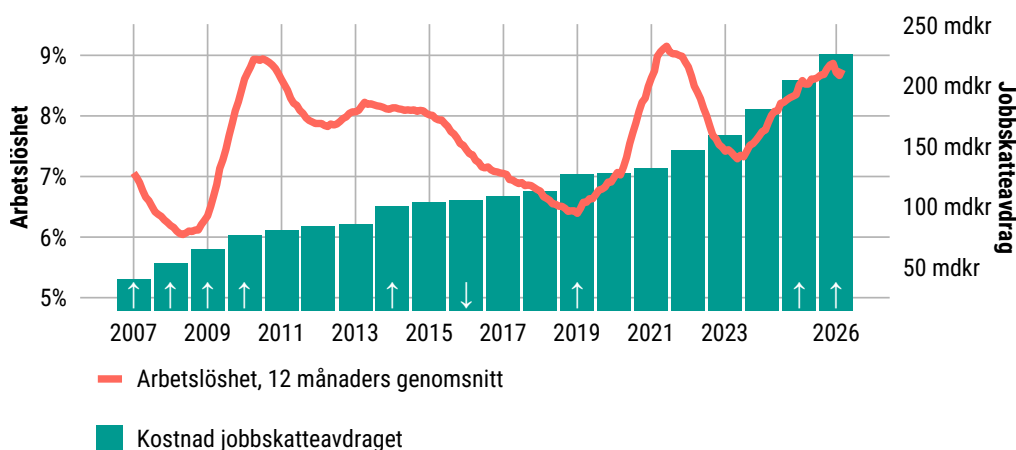
Men skatteklyftan mellan dem som arbetar och dem som av olika skäl inte kan arbeta är skarpare i Sverige än i de flesta andra länder. Den svenska modellen, med generella jobbskatteavdrag som utbetalas till alla oavsett hushållstyp eller inkomst, är också betydligt dyrare (om än administrativt enklare).

Även om forskningen kan peka på vissa vinster för arbetslösa som går in på lågt avlönade jobb, förtjänar dessa forskningsfynd en viss problematisering. En grundidé med de svenska socialförsäkringarna är att hålla uppe reservationslönerna för resten av löntagarkollektivet. Att då ”bestraffa” arbetslöshet eller sjukdom med en högre skatt kan leda vissa personer till att fortsätta med jobb som präglas av dåliga villkor och låga löner för att kunna försörja sig. Det är viktigt att människor deltar aktivt i arbetskraften och arbetar efter förmåga, men det är samtidigt viktigt att det inte sker till vilket pris som helst. Det handlar ytterst om vilken sorts arbetsmarknad Sverige ska ha.

Sammanfattningsvis är jobbskatteavdragen en skatteförändring som tydligt bryter mot principen om enhetlighet och som bidragit till en mer regressiv beskattning. De med lägst inkomster – sjuka, arbetslösa och föräldralediga – får betala högre skatt, utan tydliga vinster för sysselsättning. De marginella positiva effekterna på arbetsutbudet bland dem som är längst ned på lönetrappan står inte i proportion till jobbskatteavdragens kostnader.

Dyrt och effektlöst

Arbetslöshet (12 månaders genomsnitt) och kostnad för jobbskatteavdraget, 2007–2026

Figur 10. 12 månaders glidande medelvärde av arbetslösheten (vänster axel) och kostnad för jobbskatteavdraget (höger axel). Varje år jobbskatteavdraget utökats markeras med ↑. 2016 (markerat med ↓) är enda gången det minskat, genom införandet av avtrappningen vid högre inkomster. Avtrappningen togs bort 2025.

Lika beskattning av förvärvsinkomster

I detta avsnitt presenterar vi förändringar både i den direkta och i den indirekta beskattningen av arbete. Tillsammans innebär de ökade skatteintäkter på 2,3 procent av BNP, motsvarande 150 miljarder kronor med dagens BNP. På de indirekta skatterna görs en generell höjning, medan den direkta beskattningen av arbetsinkomster görs om i grunden.

Indirekta skatter

Arbetsgivaravgiften höjs till 33,5 procent. Motsvarande procentuella höjning av egenavgifter och särskild löneskatt ger ökade skatteintäkter på knappt 50 miljarder kronor. Nivån på den nya arbetsgivaravgiften understiger fortfarande genomsnittet under 1980- och 1990-talet, då arbetsgivaravgiften varierade mellan 33 och 39 procent. Givet det stora bidrag arbetsgivarna får av det offentliga i form av utbyggd infrastruktur, elförsörjning, utbildad arbetskraft, barn- och äldreomsorg som ökar arbetsutbudet och socialförsäkringar är det rimligt att även arbetsgivarna – och inte enbart löntagarna – är med och bidrar till skatteåterställningen.

Direkta skatter

Den direkta skatten på arbete görs om i grunden. Den nya beskattningen av arbetsinkomster utgår från en mer förutsägbar marginalskatt, där inkomsttagaren efter ett grundavdrag och upp till en högsta nivå möter en linjärt stigande marginalskatt. All förvärvsinkomst beskattas lika och en individs skatt bestäms förutom av inkomstnivå också av den kommunala skattesatsen. Den totala skatten blir nu relativt enkel att räkna ut: På årsinkomster under ett halvt prisbasbelopp utgår ingen skatt. På inkomster över ett halvt prisbasbelopp och upp till 8,3 inkomstbasbelopp beräknas den totala skatten enligt formeln:

$$skatt_i = 3,517934 \times 10^{-7} \times I_i^2 + (t_i - 0,2141) \times I_i$$

där I_i är årsinkomsten för individ i efter grundavdraget om 0,5 prisbasbelopp och t_i är den kommunala skattesatsen.

På inkomster över 8,3 inkomstbasbelopp beräknas skatten på inkomsten I enligt formeln:

$$skatt_i = (3,517934 \times 10^{-7} \times G^2 + (t_i - 0,2141) \times G) + (I_i - G) \times (0,2359 + t_i)$$

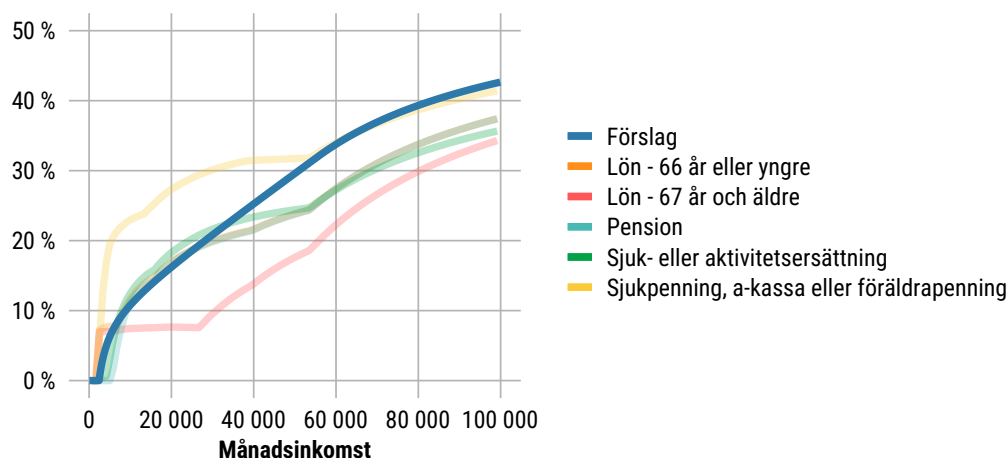
där I_i är årsinkomsten för individ i efter grundavdraget om 0,5 prisbasbelopp, t_i är den kommunala skattesatsen och G är gränobeloppet motsvarande 8,3 inkomstbasbelopp minus grundavdraget på 0,5 prisbasbelopp.

För en individ med en årsinkomst på 480 000 kronor (40 000 kr/månad) och en kommunal skattesats på 32 procent blir skatten 119 147 kronor eller ungefär 24,8 procent. För en individ med en årsinkomst på 800 000 kronor, en inkomst över 8,3 inkomstbasbelopp, och en kommunal skattesats på 32 procent, blir skatten 284 471 kronor eller ungefär 35,56 procent. Fullständiga uträkningar finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns också Skatteverkets skattetabell 32 för 2025 utskrivnen med nuvarande skatt och enligt rapportens förslag.

I figur 11 illustreras den föreslagna skatten för en genomsnittlig kommunalskattesats efter månadsinkomst och inkomsttyp. I förslaget beskattas all förvärvsinkomst lika, vilket innebär stora skattesänkningar för ersättningar från sjukpenning, a-kassa eller föräldrapenning. Förutom på löneinkomster för personer som uppnått pensionsålder innebär förslaget i stort sett oförändrad eller något sänkt skatt för alla med en månadsinkomst upp till 26 000 kronor i månaden.

Ny total skatt

Skatt efter inkomst, nuvarande och enligt nytt förslag

Figur 11. Skatt enligt förslag och nuvarande regler, efter inkomst och inkomstslag.

Förslaget innebär att ungefär fyra av tio vuxna i Sverige får oförändrad eller sänkt skatt. På det sättet är förslagen direkt positiva ur ett jämlikhetsperspektiv, en effekt som kommer öka ytterligare av att den generella välfärden och transfereringarna stärks med ökade skatteintäkter. I tabell 2 visas hur olika typexempel påverkas vid fullt införande av det nya skattesystemet.

Tabell 2. Skatt för olika typexempel med 2025 års skatteregler och rapportens förslag (32,41 procents kommunalskatt).

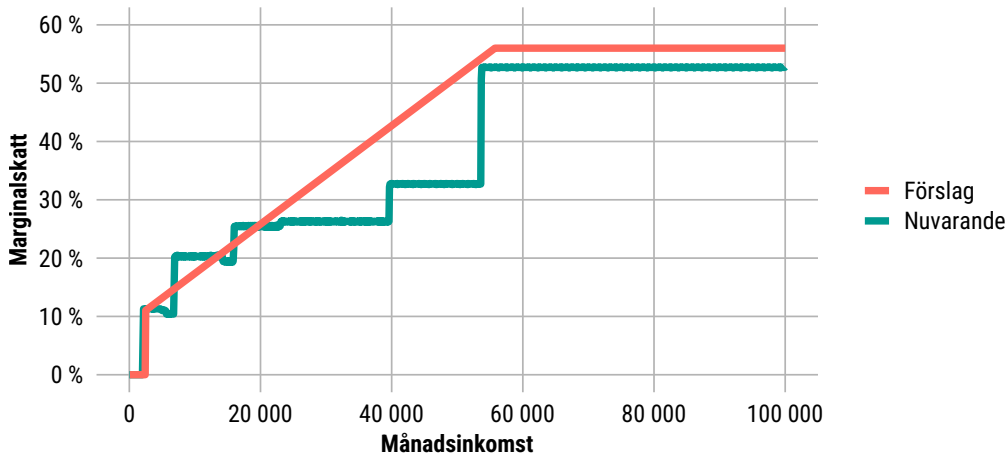
Typexempel	Månadsinkomst	Nuvarande	Förslag	Skattehöjning kr/månad
Föräldrapenning	26 500 kr	7 779 kr	5 087 kr	-2 692 kr
Pensionär	22 600 kr	4 033 kr	3 930 kr	-103 kr
Medellön	42 600 kr	9 498 kr	11 222 kr	1 724 kr
Medellön 66+ år	42 600 kr	6 382 kr	11 222 kr	4 840 kr
Högavlönad	67 500 kr	20 422 kr	24 435 kr	4 013 kr

Förslaget har en rad fördelar. Det ökar skatteintäkterna med ungefär 100 miljarder kronor per år, vilket gör att högre välfärdsambitioner kan finansieras. Det är på flera sätt mer rättvist: dels eftersom skattesystemet blir mer progressivt och dels eftersom det likställer all arbetsrelaterad inkomst och inte straffar arbetslösa, sjuka eller föräldralediga. Den enhetliga beskattningen minskar också byråkratin och gör systemet mer effektivt. Den nya beskattningen tar sin utgångspunkt i en linjärt stigande marginalskatt som gör att oönskade tröskelgränser försvinner och att förutsägbarheten ökar: ju mer du tjänar, desto mer kommer du betala i skatt.

Marginalskatten utgår från en grundnivå som är den kommunala skattesatsen plus 23,59 procentenheter. För den genomsnittliga kommunalskatten innebär det en generell marginalskatt på 56 procent. Den generella skattenivån gäller dock bara den del av inkomsten som överstiger 8,3 inkomstbasbelopp, för 2025 innebär det inkomster över 668 980 kronor per år. På lägre inkomster görs avdrag från skattenivån, där avdraget är större för lägre inkomster. På inkomster upp till ett halvt prisbasbelopp (29 400 kronor för år 2025) utgår ingen skatt och avdraget är lika med inkomsten. Med en genomsnittlig kommunalskattesats och en inkomst över ett halvt prisbasbelopp börjar marginalskatten på 11 procent och stiger sedan linjärt till som högst 56 procent på inkomster över 8,3 inkomstbasbelopp. Förslaget, tillsammans med nuvarande marginalskatt, illustreras i figur 12.

Ny marginalskatt

Marginalskattesats efter inkomst, nuvarande och enligt nytt förslag

Figur 12. Nuvarande och föreslagna marginalskattesats efter inkomstnivå, med en genomsnittlig kommunalskatt.

Införande

Att i ett slag kraftigt höja skatterna skulle få stora konsekvenser för hushållens köpkraft och företagens konkurrenskraft. En övergång mot ett nytt skattesystem bör därför ske under flera år. Genom att man fryser automatiska justeringar av grundavdraget och inte skriver upp nivån för statlig skatt kan hushållens ekonomi växa in i ett nytt skattesystem. På motsvarande vis bör en höjning av arbetsgivaravgifter ske i ett antal mindre steg, där hänsyn till konjunkturläget tas.

Med en genomsnittlig inkomstutveckling om 3,6 procent och en inflationstakt på 2 procent är genomsnittsinkomsten invuxen i det nya skattesystemet till år 2033. Detta trots en disponibel inkomstutveckling om minst 3 procent per år. Övergången illustreras i tabell 3 där det system som innebär den lägsta skatten är den skatt som faktiskt debiteras. År 2033 innebär rapportens förslag en lägre skatt än nuvarande system, vilket då innebär att nuvarande system har fasats ut. För höga inkomster krävs dock mer än en frysning av uppräknings eftersom det nya skattesystemet har en högre högsta skattenivå. Den statliga skatten inom nuvarande system bör därför successivt höjas från 20 procent till 23,59 procent. Förutsatt att den statliga skatten höjs, kan en person med 70 000 kronor i månaden komma in i det nya skattesystemet till år 2031 med en real ökning av den disponibla inkomsten varje år.

Tabell 3. Övergång från nuvarande skattesystem till rapportens förslag med en genomsnittsinkomst. Det system som för ett givet år innebär lägst skatt är den skatt som faktiskt debiteras.

År	Månads- inkomst	Nuvarande	Förslag	Debiterad skatt	Kvar i plånboken
2025	33 824 kr	6 996 kr	7 606 kr	6 996 kr	26 828 kr
2026	35 042 kr	7 316 kr	7 892 kr	7 316 kr	27 726 kr
2027	36 303 kr	7 649 kr	8 188 kr	7 649 kr	28 654 kr
2028	37 610 kr	7 993 kr	8 495 kr	7 993 kr	29 617 kr
2029	38 964 kr	8 347 kr	8 813 kr	8 347 kr	30 617 kr
2030	40 367 kr	8 765 kr	9 143 kr	8 765 kr	31 602 kr
2031	41 820 kr	9 242 kr	9 485 kr	9 242 kr	32 578 kr
2032	43 325 kr	9 735 kr	9 839 kr	9 735 kr	33 590 kr
2033	44 885 kr	10 244 kr	10 207 kr	10 207 kr	34 678 kr

En skattesänkning är aldrig gratis

På det stora hela är jobbskatteavdragen en subvention till medel- och höginkomsttagare som bekostats av försämringar i socialförsäkringarna, med ökad inkomstjämlighet som följd. Att det är en sådan stor grupp som ”tjänat” på jobbskatteavdragen är sannolikt varför det uppfattats som så politiskt känsligt att ta bort eller minska dem, även för partier som varit kritiska när de införts. När budgeten presenteras fylls media av rubriker i stil med ”budgetens vinnare och förlorare” räknat i direkt plånbokseffekt.

Vad som ofta glöms bort är att samma löntagarkollektiv som ökat sin disponibla inkomst tack vare jobbskatteavdragen samtidigt blivit tvungna att betala mer för att få tillgång till de tjänster de tidigare högre skatterna på arbete finansierat. Det är vanligt att ”toppa upp” de allmänna socialförsäkringarna med privata inkomstförsäkringar, eftersom taknivåerna inte längre ger en medelinkomsttagare tillräcklig täckning för inkomstbortfallet i händelse av sjukdom, föräldradighet eller arbetslöshet. En förskola eller ett fritids som inte upplevs präglas av tillräcklig bemanning eller kvalitet skapar stress att hämta tidigt, och en alltmer slimmad äldreomsorg ställer krav på anhöriga att gå ned i arbetstid för att hjälpa till, eller köpa extra städ- och omsorgstjänster, för att vara säkra på att åldrande föräldrar har en dräglig tillvaro.

Det ekonomiska utrymme som vunnits genom sänkta skatter har vi ändå bakvägen fått betala för, både som individer och som samhälle, i form av en sämre välfärd. Denna rapport har inte gått in på allokeringen av resurser inom det offentliga, exempelvis digitalisering, ökad juridifiering och administration som resultat av privatiseringar och upphandlingar, och vad det lett till för ökade kostnader. Detta är viktiga ämnen att genomlysa och här finns sannolikt en stor potential för effektiviseringar. Men givet omfattningen av 00-talets skattesänkningar är dessa mest centrala för att förstå tillståndet i svensk välfärd idag.

Sammanfattning delrapport 1: 150 miljarder mer genom förändrad förvärvsinkomstbeskattning

Progressiviteten i förvärvsbeskattningen har över tid försvagats, särskilt på grund av jobbskatteavdragen. Det är rimligt att alla bidrar efter förmåga eftersom alla får tillbaka genom det skatterna finansierar. Antingen direkt, genom omfördelning, eller indirekt, genom ett mer jämlikt samhälle. Därför behöver skatterna på arbete, som alltjämt är statens största skattebas, öka. Det räcker inte att bara höja skatten för de allra rikaste om man menar allvar med att stärka svensk välfärd. Rapporten föreslår därför:

- ▶ **Lika beskattning av inkomster.** All förvärvsinkomst beskattas lika, oavsett inkomsttyp. Idag beskattas en given inkomst olika beroende på inkomstslag: med 28 000 i föräldrapenning betalar man i genomsnitt 8 318 kronor i skatt, samtidigt som en 67-åring med motsvarande lön bara betalar 2 344 kronor i skatt. Fyra av tio svenskar, i den nedre delen av inkomstfördelningen, får med förslaget sänkt eller oförändrad skatt.
- ▶ **Höjd arbetsgivaravgift till 33,5 procent.** Arbetsgivaravgiften har i perioder av hög sysselsättning varit betydligt högre än så och ligger idag på låga 31,42 procent. Företagen får stora fördelar genom en utbildad arbetskraft, socialt skydd och infrastruktur och det är därför rimligt att de bidrar något mer än idag.
- ▶ **Linjärt stigande marginalskatt.** Ju mer du tjänar, desto mer skatt betalar du. Tröskelleffekter, undantag och särregler tas bort och ersätts med ett enhetligt skattesystem med en linjärt stigande marginalskatt.

Tack vare en ökad enhetlighet, där skatten är lika oberoende av inkomstslag, ökar den horisontella rättvisan. Vårt förslag leder till att de flesta får höjd skatt, men skatten höjs mer för dem med högst inkomster. I och med att de med störst bärkraft får betala mer ökar också den vertikala rättvisan.

För vissa grupper som de senaste åren både fått höjd skatt och drabbats hårt av kostnadsökningar, till exempel barnfamiljer, skulle vårt förslag dock leda till en inkomstförstärkning. En barnfamilj där en är föräldraledig skulle med vårt förslag få mer pengar i plånboken varje månad. Skulle de ökade skatteintäkterna dessutom läggas på att höja barnbidraget, skulle den positiva plånbokseffekten bli ännu större. Detta är exempel på vad som vore en klok avvägning i ett läge där inkomstklyftorna i Sverige ökat de senaste decennierna, samtidigt som nataliteten i landet är på historiskt låga nivåer.

Delrapport 2: **Skatt på konsumtion**

Sammanfattning

Konsumtionsskatterna står för en fjärdedel av statens skatteintäkter och är en stabil skattebas. För att klara finansieringen av samhällliga behov är ökade konsumtionsskatteintäkter en viktig pusselbit.

Den största konsumtionsskatten är moms, en skatt som i kronor träffar dem som konsumerar mest, vilket i huvudsak är höginkomsttagare. Däremot lägger låginkomsttagare en större del av sin inkomst på moms än höginkomsttagare. Detta har framförts som argument för att sänka moms på till exempel mat. Den här rapporten visar att sänkt moms är ett ineffektivt verktyg för att sänka priser, och att det är mer eftersträvansvärt att fokusera på höjda inkomster.

Rapporten föreslår förändringar i beskattningen av konsumtion som innebär långsiktigt ökade skatteintäkter. Genom att införa en enhetlig momssats på 23 procent, avskaffa rot- och rutavdraget samt införa nya och höjda punktskatter som kan användas till omställning mot bättre alternativ, eller finansiera kostnaden för de negativa effekter som konsumtionen ger upphov till, kan statens inkomster stärkas med över 65 miljarder per år.

Rapporten föreslår:

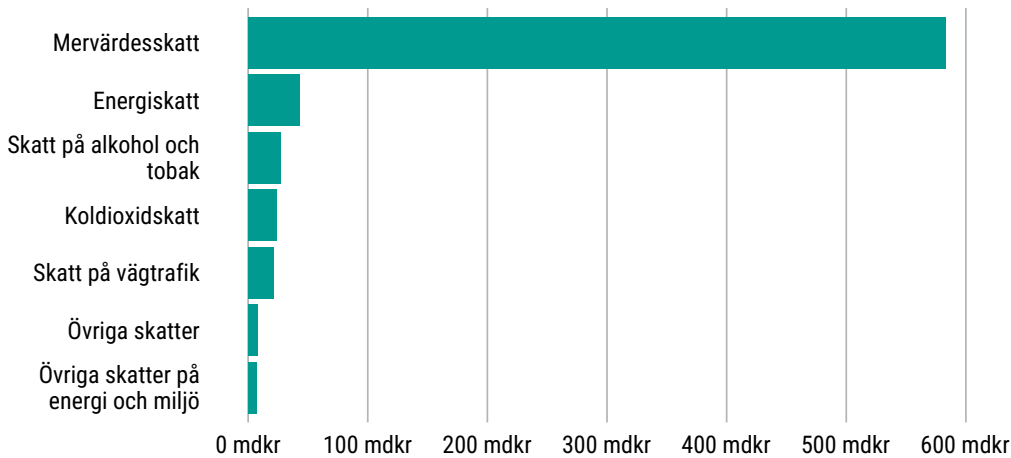
- ▶ **Sänkt enhetlig moms.** Den generella moms sänks till 23 procent men omfattar alla sektorer som idag har nedsatt moms på 6 eller 12 procent. Förslaget ökar skatteintäkterna med drygt 36 miljarder kronor.
- ▶ **Slopas rot- och rutavdrag.** Den subventionerade konsumtionen inom särskilda sektorer tas bort och ges nu samma konkurrensförutsättningar som andra branscher har idag. Förslaget ökar skatteintäkterna med 21 miljarder kronor.
- ▶ **Nya och höjda punktskatter.** Det behövs styrmedel för att Sveriges konsumtion ska bli mer hållbar, samtidigt som vi måste bekosta konsumtionens sidoeffekter. Vi föreslår därför fem nya eller förändrade punktskatter, som tillsammans ger 8 miljarder, på
  - ▶ engångsförpackningar
  - ▶ snus
  - ▶ alkohol
  - ▶ socker
  - ▶ fossila bränslen.

Skatt på konsumtion

Skatter på konsumtion eller, som de formellt heter i statens årsredovisning: skatt på konsumtion och insatsvaror, är Sveriges näst största skatteintäktskälla. De står för drygt en fjärdedel av skatteintäkterna och inbringade 713 miljarder kronor till statskassan år 2025. Överlägset störst bland konsumtionsskatterna är moms. Resterande intäkter är i huvudsak så kallade punktskatter. Fördelningen av skatterna på konsumtion visas i figur 13.

Momsen största skatten på konsumtion

Skatteintäkter från konsumtion år 2025 per skatt

Figur 13. Skatteintäkter från konsumtion för 2025.

Moms

Moms, eller mervärdesomsättningsskatt, är en konsumtionsskatt som läggs på de flesta varor och tjänster. År 2025 genererade momsens 583 miljarder kronor i skatteintäkter. Den generella momssatsen är 25 procent och tas ut av säljaren, som betalar in skatten till Skatteverket. För en vara som inklusive moms kostar 100 kronor, betalas 20 kronor i moms och 80 kronor tillfaller säljaren. Säljarens pris är alltså 80 kronor och det är till detta pris man adderar 25 procent i moms, vilket ger ett slutpris för kunden på 100 kronor.

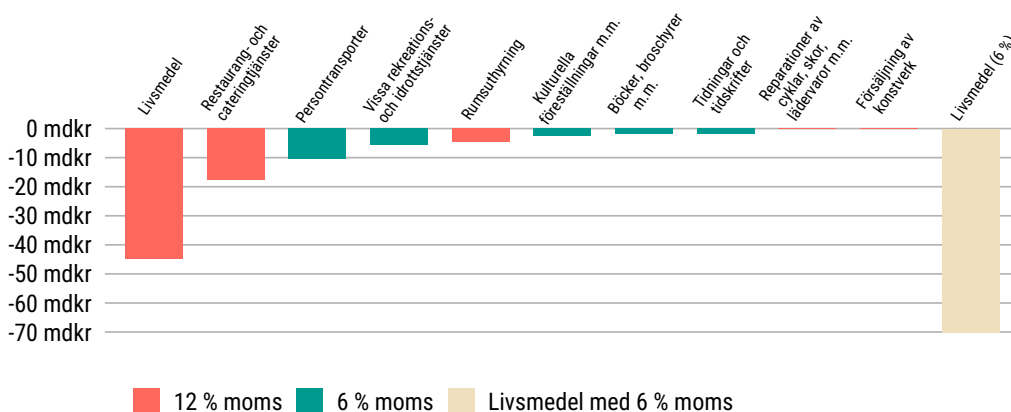
På vissa varor och tjänster är momsens nedsatt, till antingen 6 eller 12 procent. 12 procent moms gäller på restaurang- och cateringtjänster, rumsuthyrning, försäljning av konstverk samt reparationer av cyklar, skor, kläder och hushållslinne. Även livsmedel beskattas traditionellt med 12 procent moms, men

med 6 procent under perioden 1 april 2026 till 31 december 2027 (Regeringen, 2025). 6 procent moms gäller på persontransporter, vissa rekreations- och idrottstjänster, tidningar och tidskrifter, kulturella föreställningar, upphovsrätter samt böcker, broschyrer, häften och liknande alster.

De nedsatta momssatserna innebär uteblivna skatteintäkter. Regeringens beräknade kostnader för dessa redovisas i figur 14. Beräkningarna är uppskattningar och tar inte hänsyn till förändrad konsumtion på grund av högre eller lägre moms. År 2025 uppgick intäktsförlusterna för varor och tjänster med 12 eller 6 procent moms till sammanlagt 90 miljarder kronor (85,5 miljarder kronor för 2024). Den största kostnaden kommer från livsmedel, som med 12 procent moms uppgick till 44,9 miljarder kronor år 2025. Den ytterligare sänkta momsen till 6 procent som aviserats av regeringen väntas år 2027 kosta ytterligare 25 miljarder kronor. Det innebär en total intäktsförlust på 70 miljarder kronor bara från livsmedel. Även den nedsatta momsen på restaurang- och cateringtjänster som infördes 2012 innebär en stor kostnad, 17,7 miljarder 2025.

Stora kostnader för nedsatt moms

Uteblivna skatteintäkter till följd av nedsatt moms

Figur 14. Kostnader för nedsatt moms, per varu- eller tjänstegrupp år 2025, samt kostnaden för livsmedel år 2027.

Momsbefriade sektorer

Det finns verksamheter som är helt undantagna från moms. Det gäller bland annat inom läkemedel, sjukvård, utbildning, försäkringar och vissa banktjänster. Även uthyrning av bostäder till privatpersoner är momsbefriade. Här har dock Hyresgästföreningen föreslagit en 6-procentig momssats på hyror. Det skulle göra att fastighetsägare kan dra av den 25-procentiga moms de idag betalar vid

inköp av varor och tjänster. Kostnaden för den momsens betalas idag av hyresgästen genom hyran. En låg – avdragsgill – utgående moms på 6 procent skulle med en ny välvägd hyra kunna innebära både lägre hyra och lägre kostnader för fastighetsägaren (Hyresgästföreningen). Från ett offentligt-finansiellt håll skulle det dock innebära lägre skatteintäkter.

Punktskatter

Punktskatt är en konsumtionsskatt som tas ut på vissa specifika varor eller tjänster. Syftet med skatten kan vara att ändra konsumtionsbeteendet eller att finansiera externa kostnader till följd av konsumtionen. Exempelvis innebär rökning och alkoholkonsumtion kostnader för sjukvården, liksom koldioxidutsläpp genererar merkostnader för klimatarbete och klimatanpassning.

Energiskatt

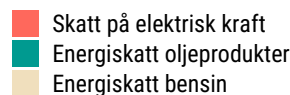
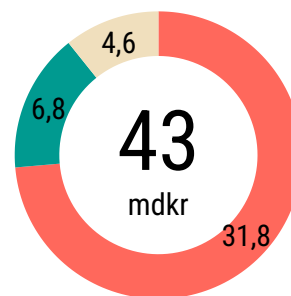
År 2025 inbringade de olika energiskatterna 43 miljarder kronor till statskassan. Dessa fördelas till absolut största del på elskatt och energiskatten på bensin och olja.

Skatt på elektrisk kraft – elskatt

År 2025 genererade enbart elskatten 31,8 miljarder. Då var elskatten 42,8 kr per kWh. Elskatten brukar höjas med inflationen och höjdes 2025 till 43,9 öre per kWh. Eftersom det är en punktskatt läggs även moms på denna del, vilket i sin tur gör att man ibland ser siffran 54,88 öre per kWh ($43,9 + 43,9 * 0,25$). Elskatten sänktes med 7,9 öre per kWh från och med 1 januari 2026, vilket gör att den nu är 36 öre per kWh.

Energiskatt på bensin och olja

Energiskatterna på bensin och olja inbringade 2025 tillsammans 11,4 miljarder kronor. De har under mandatperioden 2022–2026 sänkts kraftigt. Den 1 juli 2025 sänktes energiskatten till 1,52 kr/l på bensin och 1,15 kr/l på diesel. Per kilowattimme är energiskatten på bensin och diesel mycket lägre än skatten på el. Med en elskatt på 36 öre/kWh borde energiskatten på bensin vara 3,24 kr/l och energiskatten på diesel vara 3,6 kr/l.²

Figur 15. Energiskatternas fördelning 2025. Miljarder kronor.

² En liter bensin motsvarar ungefär 9 kWh och en liter diesel ungefär 10 kWh.

Faktaruta

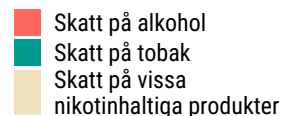
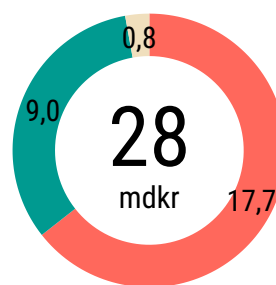
Bensin- och dieselpriiset

Priset på bensin och diesel bestäms av flera faktorer. Avgörande är producentpriset, som påverkas av oljepriset och reduktionsplikten. Reduktionsplikten innebär att en del av bränslet måste komma från förnyelsebara källor, oftast biobränslen. Nivån är idag 10 procent för både bensin och diesel. Eftersom biobränslen i dagsläget är dyrare än fossila motsvarigheter blir priset högre med en högre reduktionsplikt. Utöver producentpriset tillkommer energiskatt, koldioxidskatt och moms. Energiskatten är 1,52 kr/l på bensin och 1,15 kr/l på diesel. Koldioxidskatten är 3,27 kr/l på bensin och 2,811 kr/l på diesel. Moms utgår sedan med 25 procent på summan av producentpris, energiskatt och koldioxidskatt (Skatteverket, 2025).

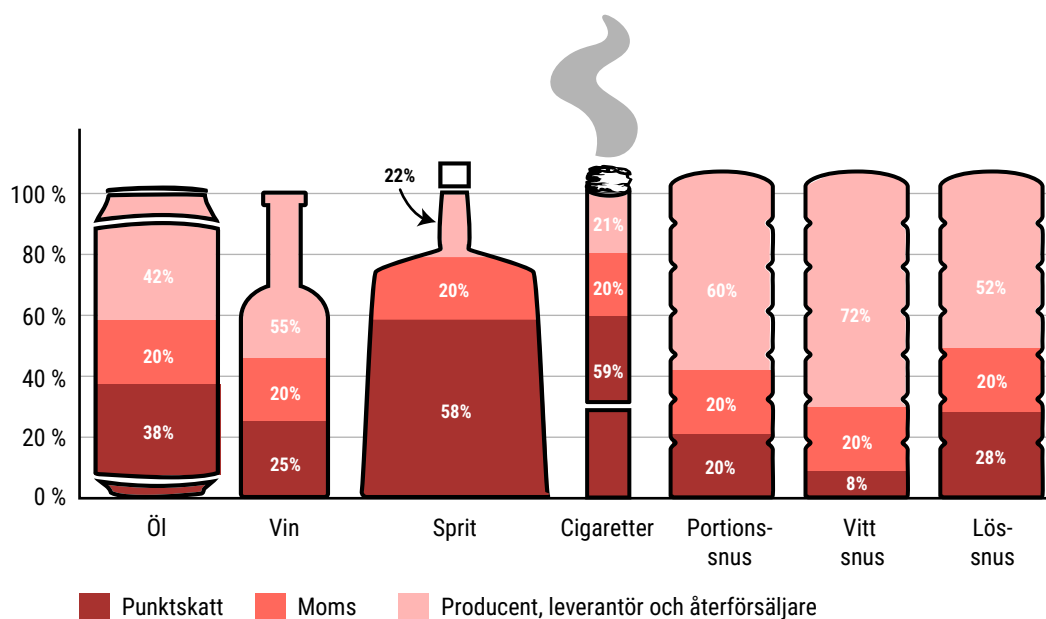
Skatt på alkohol och tobak

Skatt på alkohol och tobak gav 28 miljarder kronor i skatteintäkter år 2025. Alkoholskatter stod för 17,7 miljarder kronor och tobaksskatter för 9 miljarder kronor. En mindre del kommer från nikotinskatt, som var 0,8 miljarder kronor 2025.

Skatten på alkohol är olika beroende på dryck och alkoholhalt. Småskaliga bryggerier beskattas lägre, men generellt gäller att skatten blir högre ju högre alkoholhalten är. Punktskatten är nominell och styrs av alkoholhalt, inte av priset. Det betyder att alkoholskatten för en långburk Norrlands Guld (50 cl, 5,3 % alkoholhalt), som kostar 15:90 kronor, är densamma som för en Nils Oscar God Lager (50 cl, 5,3 % alkoholhalt), som kostar 32:90 kronor. För båda dessa är alkoholskatten 6 kronor och 4 öre. Att punktskatten är nominell efter alkoholhalt gäller även övriga dryckestyper. För en flaska rödvin, till exempel Côtes-du-Rhône (750 ml, 14 % alkoholhalt), är skatten 22 kronor och 19 öre. För en kvartering sprit, till exempel Absolut Vodka (375 ml, 40 % alkoholhalt), blir skatten 79 kronor och 5 öre (Skatteverket 2025).

Figur 16. Fördelningen av alkohol-, tobak- och nikotinskatt 2025. Miljarder kronor.

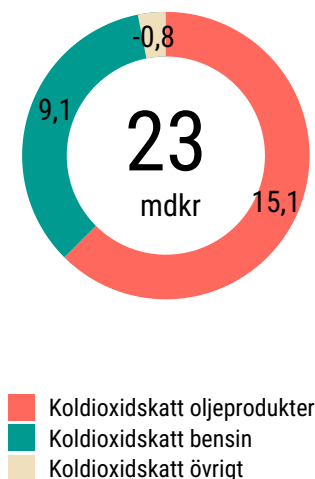

Figur 17. Punktskattens andel av slutpriset för öl, vin, sprit, cigaretter, snus, portionssnus och vitt snus, styckpriser. Se fotnot för produkter och pris.³

Skatten på tobak inbringade 9 miljarder kronor till statskassan år 2025. På cigaretter är skatten 2,08 kronor per cigarett, plus 1 procent av försäljningspriset. För ett paket röda Marlboro med 20 cigaretter som kostar 74 kronor utgår tobaksskatt med 41,94 kronor.⁴ Cigarrer och cigariller beskattas med 1,83 kronor styck. Snus, röktoke, tuggtobak och övrig tobak beskattas efter vikt. Snus beskattas med 435 kronor per kilo. En dosa Ettan lös innehåller 42 gram snus och åläggs då med 18,27 kronor i skatt. En dosa General portion innehåller 24 gram snus och beläggs med 10,44 kronor i skatt. På tobaksfria nikotinprodukter, exempelvis e-cigaretter och vitt snus, utgår en nikotinskatt. För vitt snus är skattesatsen 209 kronor per kilo. En dosa ZYN Cactus Spice Slim Strong innehåller 14,3 gram vitt snus och beläggs med 3 kronor i skatt (Skatteverket 2025).

3 Styckpriser för produkterna: Norrlands Guld (15:90 kr, 50 cl, 5,3 % alkoholhalt), Côtes-du-Rhône (89 kr, 750 ml, 14 % alkoholhalt), Absolut Vodka (137 kr, 375 ml, 40 % alkoholhalt), Röda Marlboro (71 kr), Ettan lös (64 kr), General portion (54 kr) och ZYN Cactus Spice Slim Strong (38 kr).

4 $(20 \text{ cigaretter} \cdot 2,06 \text{ kr} + 74 \text{ kr} \cdot 0,01 = 41,94 \text{ kronor})$

Koldioxidskatt

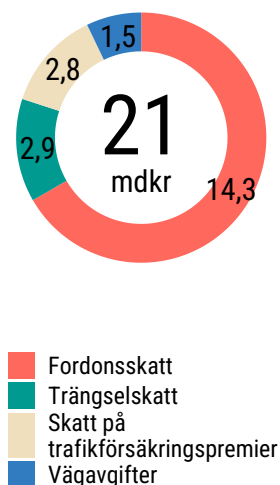
Skatter på koldioxid inbringade 23 miljarder kronor 2025. De har, liksom energiskatterna, sänkts under mandatperioden 2022–2026. Sedan den 1 juli 2025 är koldioxidskatten 3,27 kr/l på bensin och 2,811 kr/l på diesel. Koldioxidskatten på diesel och övriga oljeprodukter genererade 15,1 miljarder, medan den från bensin genererade 9,1 miljarder. Till övriga koldioxidskatter, som 2024 inbringade 0,8 miljarder kronor, hör framför allt beskattning av kol, naturgas och flygbränsle.

Figur 18. Koldioxidskatternas fördelning år 2025. Miljarder kronor.

Faktaruta

Utsläppshandel med EU ETS2

År 2027 införs det nya utsläppshandelssystemet EU ETS 2 (European Union Emissions Trading System). ETS2 kommer att täcka in de branscher som ETS1 inte omfattar idag, till exempel vägtransporter och fastigheter. Systemet innebär att bränsleproducenter, till exempel oljeföretag, kommer att behöva köpa utsläppsrätter för att få sälja bränslet. Ju mer koldioxid företaget släpper ut, desto fler utsläppsrätter behöver företaget köpa. Eftersom kostnaderna för företaget kommer öka, så kommer även bränslepriserna att öka när systemet införs. Intäkterna från utsläppshandeln kommer till stor del att gå tillbaka till respektive medlemsland. Sverige som idag beskattar bensin och diesel enligt EU:s miniminivå har ingen möjlighet att sänka skatterna när utsläppshandelssystemet införs. Det gör att Sveriges skatteintäkter kommer öka när ETS2 införs. Hur mycket de ökar beror på priset på utsläppsrätterna, men det uppskattas bli mellan 8 och 13 miljarder kronor per år.

Skatt på vägtrafik

Skatt på vägtrafik inbringade 21 miljarder kronor 2025. Här är fordonsskatten klart störst, med 14,3 miljarder. Resten står trängselskatter, skatten på trafikförsäkringspremier och vägavgifter för, med 2,9, 2,8 respektive 1,5 miljarder. Fordonsskatten var tidigare baserad på vikt, men idag har man övergått till att i hög grad basera fordonsskatten på koldioxidutsläpp. För personbilar med årsmodell 2005 och äldre är skatten viktbaserad. I nyare personbilar baseras skatten på

Figur 19. Fördelningen av skatterna på vägtrafik år 2025. Miljarder kronor.

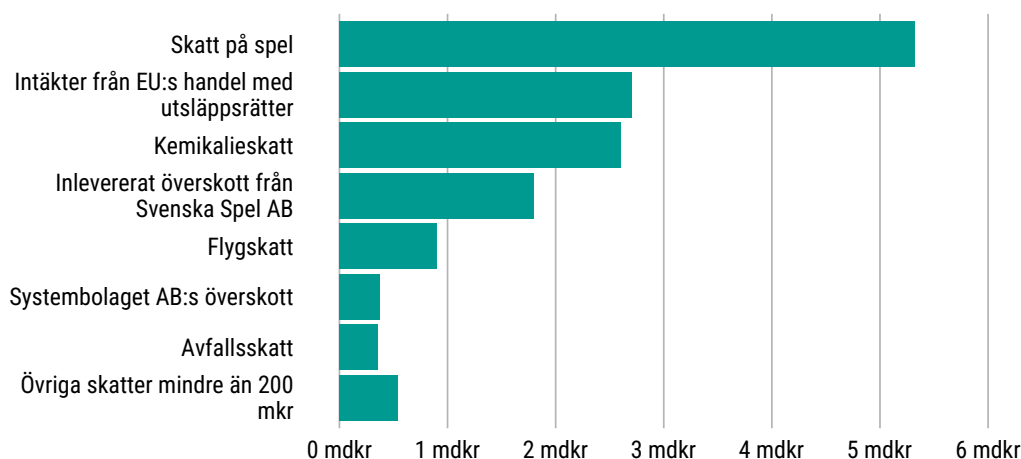
koldioxidutsläpp, plus en grundavgift på 360 kronor. Skattetabellerna för olika fordon finns för personbilar, motorcyklar, lätta lastbilar, lätta bussar, husbilar samt tunga fordon (Transportstyrelsen 2024). I vissa glest befolkade kommuner med långa avstånd ges ett avdrag om 384 kronor på fordonsskatten (Skatteverket). Det finns även en särskild vägavgift för tunga lastbilar. Även denna skatt baseras numer på koldioxidutsläpp (Transportstyrelsen 2025).

Till statens övriga skatteintäkter på konsumtion hör övriga skatter på energi och miljö, samt gruppen övriga skatter. Tillsammans uppgår skatteintäkterna härifrån till 14,6 miljarder kronor.

De största posterna är skatt på spel, intäkter från EU:s handel med utsläppsrätter, kemikalieskatt, överskott från Svenska Spel AB samt flygskatt. Flygskatten avskaffades dock helt den 1 juli 2025.

Övriga punktskatter

Spelskatt störst bland övriga punktskatter

Figur 20. Fördelningen av övriga punktskatter år 2025. Miljarder kronor.

Skatteutgifter inom punktskatterna

Precis som den nedsatta momsen på olika varor och tjänster räknas som skatteutgifter (se figur 14), räknas även frånsteg från punktskatterna som skatteutgifter. De uppgick 2025 till sammanlagt 34,6 miljarder kronor. Störst är industrins nedsatta skatt på el, som årligen innebär 16,7 miljarder i uteblivna skatteintäkter. Biobränslen som används för uppvärmning är också befriade från energiskatt, vilket kostar 4,4 miljarder kronor per år. Avsteg från vad som ingår i beräkning av koldioxidskatten på fossila bränslen kostar 3,2 miljarder per år och den lägre energiskatten på diesel kostar ytterligare 3 miljarder kronor årligen (Regeringen, 2026).

Historiska konsumtionskatter

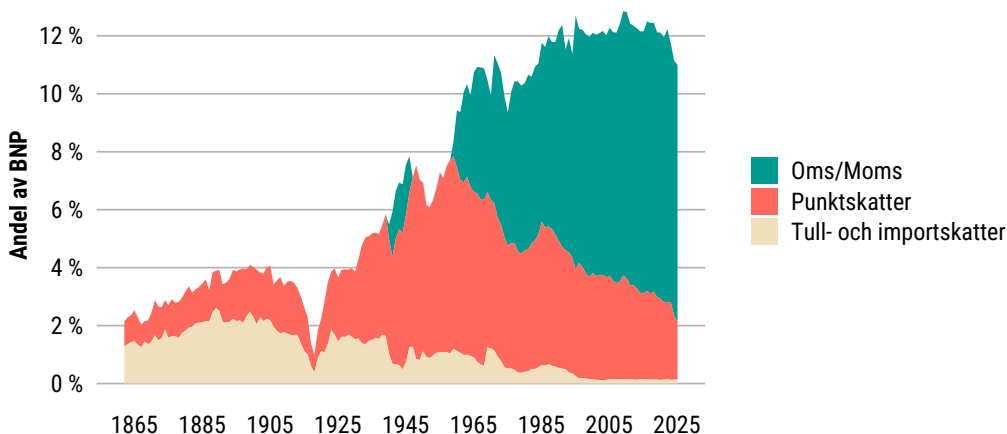
Konsumtionskatt är en av de äldsta skatterna och infördes under stormaktstiden, då svenska staten hade stora krigsutgifter och handeln samtidigt utvecklades som den största näringsgrenen. Tullar och punktskatt på den stora konsumtionsartikeln brännvin utgjorde på 1600-talet den största delen av statens skatteintäkter.

Nästan all konsumtionskatt har fram till mitten av 1900-talet bestått av punktskatter, främst på alkohol, men även tobak och periodvis socker. Som mest utgjorde konsumtionskatterna 75–80 procent av statens inkomster under sent 1800-tal. Det vittnar om den omfattande handel och öppenhet som karaktäriserade den tidiga industrialiseringen, innan världskrigen bröt ut. Världskrigen, främst första världskriget, minskade statens inkomster från konsumtionskatter. Detta berodde på minskad handel och ransonering, men också på inflation, eftersom konsumtionskatten på den tiden var nominell och per enhet istället för procentuell som momsens är idag.

Konsumtionskatterna har varierat i betydelse för statskassan. Även om konsumtionskatter historiskt utgjort en stor del av statens inkomster, har de stått för en ganska låg andel av BNP. Från 1950-talet och framåt ökade konsumtionskatterna som andel av BNP tack vare att ekonomin växte och konsumtionen stärktes, som visas i figur 21 (IFN, 2013). Samtidigt introducerades andra skatter (till exempel arbetsgivaravgiften) vilket minskade konsumtionskatternas andel av statens inkomster.

Punktskatterna minskar i omfattning

Konsumtionskatternas andel av BNP, 1862–2025

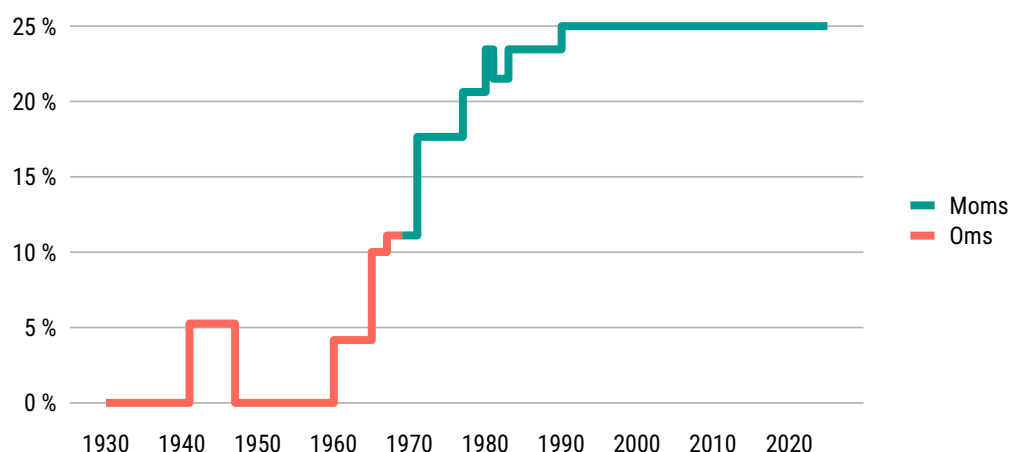

Figur 21. Konsumtionskatternas andel av BNP, 1862–2025.

Efterkrigstiden är en period av stark utbyggnad av den skattefinansierade välfärden. Förutom skattebasen alkohol börjar bilar utgöra en viktig del av konsumtionsskatteintäkterna. Det välkomnades av den dåvarande socialdemokratiska regeringen, eftersom bilar vid mitten av seklet fortfarande var en lyxvara. Under 1960-talet blev miljöskatter och energiskatter de viktigaste konsumtionsskattebaserna.

Det är under 1960- och 1970-talen som den moderna moms utvecklas – men inte utan debatt. Högerpartierna var kritiska mot moms, och även Socialdemokraterna var splittrade eftersom moms skulle bli en bredare skatt som skulle påverka priset på alla varor, och därmed också alla löntagare. Momsen är en utveckling av beskattningen på omsättning (oms) och mervärde (moms).

Moms och oms över tid

Figur 22. Nivå på omsättningsskatten och mervärdesskatten 1930–2026.

Omsen, även kallad den allmänna varuskatten, infördes under andra världskriget men avskaffades i slutet av 1946. Den återinfördes år 1960 och gjordes år 1969 om till en mervärdesskatt under ledning av den socialdemokratiske finansministern Gunnar Sträng. Omsättningsskatten var skatten i sista ledet, i samband med att varan såldes, medan mervärdesskatt genomsyrar hela processen. Producenterna av varor får betala moms och kvitta mot den moms de själva betalar. En fördel med momsens kontra omsens är att det minskar risken för skattefusk, eftersom företagets incitament att ta ut moms ökar när de också måste betala moms själva.

I slutändan infördes momsens för dess potential att stärka välfärdens finansiering. Under den här perioden utgjorde konsumtionsskatterna ungefär 40–50 procent av skatteintäkterna, trots att momsskattesatsen från början låg på 11

procent, för att sedan successivt höjas, som syns i figur 22. Det var från och med skattereformen på 90-talet som momssatsen bestämdes till dagens 25 procent.

Internationellt

EU-medlemskapet påverkar moms nivåerna, och även vilka sektorer som får undantas moms eller kan omfattas av sänkt moms, vilket har lett till en viss harmonisering av momssatserna. Mervärdesskattedirektivet anger att miniminivån för momsbeskattning i EU är 15 procent (Council Directive 2006/112/EC of 28 November 2006 on the common system of value added tax). Sveriges normalmoms på 25 procent ligger i förhållande till andra EU-länder högt, men är densamma som till exempel i Danmark.

Konsumtionsskatter utgör idag drygt 27 procent av skatteintäkterna i Sverige, vilket är något lägre än OECD-snittet på 30 procent (OECD, 2022). Att momsen är lägre i andra länder men samtidigt utgör en större del av skatteintäkterna är sannolikt en spegling av att många länder har färre skattebaser än Sverige. Internationellt kallas moms för VAT, *Value Added Tax*, och är en mer och mer populär skattebas. Företag föredrar ofta momsen framför andra typer av skatter eftersom den är lika för alla och minskar tröskeeffekter, och för att harmoniserade skatteregler underlättar handel globalt.

VAT Revenue Ratio, VRR, är ett mått på skillnaden mellan de momsintäkter som faktiskt samlas in enligt ett lands momsregler och den summa som teoretiskt sett skulle uppstå om momsen tillämpades enhetligt med standardsatsen på hela den slutgiltiga konsumtionen. I OECD-länderna är den genomsnittliga VRR 0,58, vilket betyder att ungefär 42 procent av det som skulle kunna tillhöra momsskattebasen bortfaller. Skillnaden beror i huvudsak på intäktsförluster till följd av reducerade skattesatser, undantag och bristande regelefterlevnad. I Sverige är VRR 0,61, vilket är något högre än OECD-snittet (OECD 2024). Samtidigt tyder det på att det finns potential för en mer heltäckande konsumtionsbeskattning.

Välfärdsfinansiering eller styrning

Syftet med skattereformen på 90-talet var att skapa enhetlighet och tydliga vägledande principer. Sedan dess har flera avsteg gjorts, inte minst på konsumtionskatternas område. Enhetlig moms är populärt bland ekonomer eftersom det är konkurrensneutralt och förenat med mindre administrativa kostnader. Momsen är egentligen inte tänkt som styrningsmedel utan som en stabil skattebas.

Punktskatter är mer styrande, där vissa beteenden eller varor ”straffbeskattas” i syfte att minska konsumtionen av desamma. Alkoholskatt och tobaksskatt tillhör de äldsta och ständigt aktuella exemplen på denna typ av punktbeskattning, men i modern tid har även andra skatter tillkommit, i synnerhet miljöskatter. Idag står momsens för 80 procent av konsumtionsskatteintäkterna, medan punktskatterna står för 20 procent.

Samtidigt är punktskatterna en skattebas som försvinner om beskattningen är lyckosam i sitt syfte att förändra konsumtionsmönster. Det behöver dock inte vara ett offentlig-finansiellt problem. Viss konsumtion är skadlig och skapar merkostnader för samhället, kostnader som punktskatten hjälper till att finansiera. Om konsumtionen minskar eller upphör, minskar i idealfallet också samhällskostnaderna med ungefär lika mycket som skattebortfallet av minskade punktskatteintäkter.

Inom skatteforskning har teorin om *optimal beskattning* vunnit mark, där tanken är att hitta den perfekta balansen mellan att säkra skatteintäkter och samtidigt maximera det föredragna marknadsbeteendet. Det står i kontrast till den syn på skatt som dominerade då momsens infördes, när fokus snarare låg på att hitta stabila skattebaser. Skatterna sågs som ett medel för att genomföra välfärdsreformer, snarare än som ett mål i sig för att styra beteenden.

Fungerar incitamentspolitiken på konsumtion?

Frågan är om detta lapptäcke av avdrag, punktskatter och momssatser har fått den effekt som de moderna skatteekonomerna hoppats – har ekonomiska incitament fungerat för att ändra beteenden? Några samtida exempel är trängselskatten, plastpåseskatten och bränsleskatten, men det finns många andra. Omvänt finns det också exempel på skatteförmåner i syfte att premiera vissa (konsumtions)beteenden, som den lägre momsens på kultur, idrottsaktiviteter och restauranger, men ur ett bredare perspektiv handlar det om alltifrån lägre beskattning av aktievinster via ISK, rut- och rot-avdrag till jämställdhetsbonusar och jobbskatteavdrag.

Vad gäller punktskatter som syftar till att minska konsumtion spretar resultaten. Plastpåseskatten var en väldigt effektiv punktskatt, då konsumtionen av plastkassar minskade med 75 procent bara mellan året den infördes och året därefter, att jämföra med en årlig minskningstakt på 3–6 procent åren innan

plastpåseskatten infördes (Naturvårdsverket, 2025). Plastpåseskatten togs bort i budgeten för 2025, och effekterna av det är det ännu för tidigt att utvärdera.

Trängselskatten, som infördes 2007, har varit en faktor bakom minskad bilträngsel. Sedan 2005 (innan trängselskatten infördes) har biltrafiken över trängselskattesnittet – som tar hänsyn till ökad kapacitet på vägarna – minskat med 21 procent (Stockholms stad, 2024). Utvecklingen har gått åt rätt håll sedan 2015 med minskad fordonstrafik i innerstaden trots ökad befolkning. När avgifterna höjts eller differentierats vid olika tider på dygnet har störst följsamhet noterats hos privatbilister, som kan ha mindre tidskänslighet än företagsbilister (Trafikverket, 2017).

Bränsleskatten, som adderas till den totala kostnaden av att köra bil, bedöms också ha bidragit till minskad bilism och lägre utsläpp (Larsson, Sandin, 2018). Att även bränsleskatten nu sänks, samtidigt som reduktionsplikten sätts till EU:s miniminivå, pekas ut som en av anledningarna till att Sverige inte kommer att nå sina miljömål inom transportområdet (Naturvårdsverket 2024). Det är helt enkelt för billigt att köra bil på fossila bränslen i förhållande till andra transportmedel.

Flygskatten, som Sverige införde 2018 men som även den avskaffades av Tidöregeringen 2025, är ett annat exempel på en punktskatt med miljösyfte. Som resultat räknar regeringen med att flygningarna och koldioxidutsläppen ökar (Regeringen, 2024). Kritiken mot flygskatten har varit att det är en skatt som beskattar passagerarna snarare än bränslet, vilket innebär att flygbranschens incitament att ställa om minskar (Tidningen Näringslivet, 2024). Det kan jämföras med vägavgiften för lastbilar, som numera baseras på koldioxidutsläpp.

I andra länder, som i Frankrike, har politiken gått i motsatt riktning, och man har höjt flygskatten avsevärt, i synnerhet på privatflyg. Flygskatten pekas ut som en rättvisefråga där de stora utsläpparna också ska hjälpa till att finansiera konsekvenserna av klimatförändringarna de bidrar till.

Det är i vissa fall svårt att isolera punktskatternas effekt från andra folkhälso- och folkbildande insatser och den allmänna samhällsutvecklingen. Ekonomiska incitament kan antas vara en del av förklaringen till exempelvis förändrade transportmönster eller minskad alkoholkonsumtion, men de ger inte hela bilden. Det behövs också alternativ infrastruktur som gör det möjligt att ställa om fordonsflottan, och alkoholism och andra konsumtionssjukdomar kräver mer än bara högre priser, det behövs också sociala och ekonomisk-politiska insatser för att bryta beroenden.

En annan lärdom av punktskatterna är att de kräver ständig justering för att fortsätta vara kännbara, eftersom nivåerna riskerar att normaliseras i takt med den allmänna prisutvecklingen. Känslan av att det är dyrt med en plastpåse, en burk öl eller att passera en innerstadstull avtar annars med tiden. Det kommer dock med en viss politisk kostnad, och miljöpolitiken (som är det politikområde

där punktskatter är vanligast) kräver även morötter och positiva incitament för omställning för att upprätthålla folkligt stöd.

Sammanfattningsvis kan punktskatter bidra till förändrade konsumtionsbeteenden, men för att finansiera välfärd och samhällsinvesteringar är momsen en mycket mer stabil och pålitlig skattebas.

Bristande prisgenomslag av sänkt moms

Den höga inflationen 2022–2023 och reallönetappet som följde därav har skapat ett större fokus på och diskussion om företagens prissättningsbeteende. Trots att inflationen sjunkit tillbaka är inkomsterna inte ikapp. I många länder har sänkt moms liksom aktiva prisregleringar förekommit för att dämpa prisutvecklingen. I Sverige har den typen av åtgärder fram till 2026 varit avgränsad till bränslepriserna, där punktbeskattningen sänktes 2022. I budgetpropositionen för 2026 finns det förslag om sänkt matmoms och sänkt elskatt, enligt argumentationen för att det ska ge hushållen större ekonomiskt svängrum.

Det finns flera problem med att stärka hushållens konsumtion via sänkt moms. Det första är att *det inte är garanterat att en sänkt moms resulterar i ett sänkt pris*, eftersom det är upp till företagen själva att sätta priset. Om marknaden fungerar väl borde företag som för över momssänkningen fullt ut på priset få en konkurrensfördel, men det är få marknader där konkurrensen är tillräcklig för att skapa den typen av incitament.

När restaurangmomsen sänktes från den ordinarie momssatsen på 25 procent till 12 procent 2012, visade en rapport från Konjunkturinstitutet 2013 att restaurangpriserna minskade med ungefär 4 procent, vilket ger ett prisgenomslag på knappt 40 procent (Konjunkturinstitutet, 2013). Inte ens hälften av momssänkningen gick alltså till att sänka priserna under reformens första år. Reformen kan dock ha haft viss positiv effekt på antalet arbetade timmar i branschen. En senare utvärdering av IFAU 2018 visade att momssänkningen knappt alls reflekterades i sänkta priser, utom kortvarigt hos de stora kedjorna.

Ett senare exempel är de sänkta punktskatterna på bensin och diesel. Bara två månader efter den första sänkningen, som trädde i kraft 1 maj 2022, uppvisades ett prisgenomslag på 62–75 procent snarare än 100 procent (Konjunkturinstitutet, 2022). Senare utvärderingar av bränsleskattesänkningen hade sannolikt uppvisat samma mönster som restaurangmomssänkningen 2012, det vill säga initialt ett visst prisgenomslag, som sedan successivt ”äts upp” av högre priser. En momssänkning kan därmed betraktas som ett branschstöd snarare än ett sätt att sänka priser. Det *kan* resultera i sänkta priser, men det är upp till företagen att bestämma, och den långvariga effekten av sänkt moms är svår att mäta.

Det andra problemet med att försöka stärka hushållens konsumtion via sänkt moms är *bristande träffsäkerhet och låg kostnadseffektivitet*, eftersom konsumtion varierar mellan hushåll (och företag). Sänkt moms träffar alla, oavsett om

de tillhör målgruppen för reformen eller inte, vilket innebär att det finns en betydande spilleffekt där konsumtion subventioneras även för hushåll som egentligen inte behöver subventioner.

Låginkomsthushåll lägger förvisso en högre andel av sin inkomst på mat, och kan därför anses gynnas mest av en matmomssänkning (även om prisgenomslaget inte är hundra procent). Samtidigt konsumerar höginkomsthushåll generellt mer, vilket gör att de i kronor betalar mer i skatt tack vare momsen. Sänkt matmoms kan också reflekteras olika på olika typer av produkter, vilket återknyter till osäkerheten i företagens prissättningsbeteende. Är det charkbricken eller pastan som blir billigare?

Ett tredje problem rör *gränsdragningsproblematiken* som följer av att sänka momsen för vissa sektorer men inte andra. Idag finns det ett antal avvikelser från principen om enhetlig moms, samt sektorer som inte betalar moms alls. Ju fler undantag, desto svårare är det att argumentera principiellt för varför en viss momssats ska gälla. Det öppnar upp för fler undantag och riskerar att leda till en nedåtgående skattespiral. Rut- och rotavdrag följer samma logik som avvikande momssatser, med den gemensamma argumentationen att folk inte är beredda att betala vad tjänsten eller varan kostar utan en skatterabatt. Det är också ineffektivt när företag börjar ägna sig åt så kallad ”rent-seeking”, där just deras bransch ska motiveras ha en lägre momssats än andra.

Ett fjärde problem rör *skatteintäkterna som förloras* som en följd av sänkt moms, och som istället hade kunnat läggas på riktade insatser för låginkomsthushåll, exempelvis ett höjt barnbidrag eller höjt bostadsbidrag, för att de ska ha råd med mat som beskattas enligt ordinarie momssats. Riksrevisionen har riktat kritik mot momsnedläggningen på mat som ett kostnadsineffektivt sätt att stärka låginkomsthushåll och pekat på att direkta transfereringar är mer effektiva (Riksrevisionen, 2018).

Om problemet är att priser och inkomster inte håller jämn takt, är ett annat sätt att möta det att faktiskt höja inkomsterna, snarare än att försöka sänka priserna via lägre moms. I synnerhet som sänkt moms visat sig vara ett ganska trubbigt och dyrt sätt att få ned priser på. Fler i arbete med bra löner gagnar inte bara statens utan också kommunernas ekonomi, eftersom kommunerna främst förlitar sig på inkomstbeskattning för att finansiera sin verksamhet.

Rot- och rutavdraget är subventionerad konsumtion

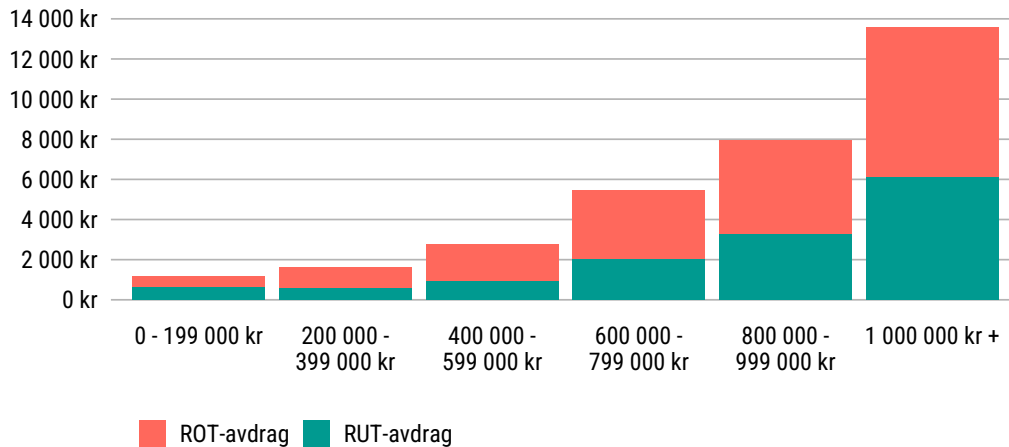
Skattereduktionen för byggnadsarbeten (rotavdraget) och skattereduktionen för hushållsarbete (rutavdraget) är en subvention för en viss typ av konsumtion. I rotavdragets fall handlar det om renovering och tillbyggnad på fastigheten, medan det i rutavdragets fall handlar om hushållsarbete som till exempel städning eller trädgårdsarbete. I budgeten för 2026 innebär rut- och rotavdraget förlorade skatteintäkter på 21 miljarder kronor (Regeringen, 2025). Det finns många skäl

till kritik mot avdragen. Det första är särbehandlingen av just dessa branscher. Varför ska köksrenoveringar och städning till stor del bekostas av gemensamma medel, medan andra branscher får bära sina egna kostnader?

En annan kritik är den orättvisa som rotavdraget skapar mellan ägt och hyrt boende. Den som bor i ett hyrt boende förvägras idag all rätt till rotavdrag. Fördelningen av hur avdragen nyttjas inom olika inkomstgrupper talar också för en slopad avdragsrätt. Bland dem över 20 år som har en årsinkomst under 200 000 kronor får man i genomsnitt rot- och rutavdrag för sammanlagt 1 180 kronor per år. Bland dem med en årsinkomst över en miljon kronor per år får man i genomsnitt 13 500 kronor per år. I denna grupp har 63 procent nyttjat rot- och/eller rutavdraget. I denna inkomstgrupp är det alltså svårare att hitta någon som inte fått rot- och/eller rutavdrag än som fått det. Det genomsnittliga avdraget i respektive inkomstgrupp för år 2024 visas i figur 23.

Ojämlig fördelning av rot- och rutavdrag

Genomsnittligt avdrag per år efter årsinkomst, 2024.

Figur 23. Genomsnittligt rot- och rutavdrag i olika inkomstgrupper 2024.

Riksrevisionen granskade 2020 rutavdraget. De kom fram till att träffsäkerheten när det gäller att öka marknadsarbetet bland rutköparna är låg och att stödet för att rutavdraget skulle vara självfinansierat på lång sikt är lågt (Riksrevisionen, 2020). År 2023 granskade samma myndighet rotavdraget och kom fram till att vare sig arbetsutbudet eller inkomsterna ökat tack vare rotavdraget. Den effekt som visats på minskat svartarbete är inte nära att finansiera det skattebortfall som rotavdraget ger upphov till. Riksrevisionens rekommendation var därför att sänka det maximala rotavdraget per person och år (Riksrevisionen, 2023).

Hur kan skatteintäkterna från konsumtion öka?

Skatt på konsumtion är en stabil skattebas, som har som fördel att den inte påverkar investeringsbeslut eller sparande, och inte heller kan antas ha en negativ effekt på antalet arbetade timmar i ekonomin. Dess nackdel är att den kan ha en effekt på priset för konsumenterna. Samtidigt är ingen skatt utan nackdelar, och om momsen skulle sänkas är det istället andra skatter som behöver höjas, givet att välfärdsambitionerna ska hållas konstanta.

En annan fördel med momsen är att det är en statlig skatt, vilket ökar möjligheterna till en effektiv omfördelning av resurser för att hela landet ska leva. Företag och inkomstgrupper som konsumerar mycket hjälper via momsen till att finansiera välfärd för orter och inkomstgrupper med låg konsumtion.

Ambitionen i denna rapport är att statens momsintäkter ska öka med ungefär 30 miljarder kronor årligen. År 2025 hade det inneburit momsintäkter på 613 miljarder istället för 583 miljarder kronor, en ökning med 5,1 procent. Det som ligger närmast till hands är en övergång till enhetlig moms, eller en generell höjning av alla momssatser.

Alternativ för ökade momsintäkter

Med en övergång till enhetlig moms tas alla nedsättningar bort och samma momssats gäller oavsett vara eller tjänst. De sammanlagda intäktsförlusterna för de olika moms-nedsättningarna uppgick 2025 till 90 miljarder. Det betyder att en övergång till enhetlig moms inte skulle behöva betyda 25 procents moms, utan en något lägre nivå. En enhetlig moms som ökar skatteintäkterna med 30 miljarder skulle vara ungefär 22,75 procent.⁵

Att höja alla momsnivåer lite grann är också ett tänkbart alternativ. Med en grov uppskattning får vi att momssatserna då skulle vara 26,2 procent, 12,6 procent och 6,3 procent för att öka intäkterna med 30 miljarder kronor.

Utöver dessa två ”enkla” momshöjningar finns många andra alternativ att laborera med. Det går att slopa den nedsatta momsen på livsmedel, eller behålla den och låta alla andra nedsättningar återgå till 25 procent. Båda alternativen skulle öka momsintäkterna med 45 miljarder kronor. En höjning av den generella momsen till 26 procent, där den nedsatta momsen på rumsuthyrning samt restaurang- och cateringtjänster tas bort, ökar skatteintäkterna med ungefär 44 miljarder kronor.

5 Med enhetlig moms beräknar regeringen att momsintäkterna skulle vara 673 mdkr. För att öka från dagens nivåer med 30 mdkr ska momsintäkterna vara 603 mdkr, vilket är 89,6 procent av 673 mdkr. 89,6 procent av 25 är ungefär 22,4. Denna grova uppskattning ska ses som en indikation och tar inte hänsyn till dynamiska effekter eller förändrade pris- och/eller köpbeteenden.

En radikal förändring av momsreglerna skulle vara att precis som i förslaget ovan slopa den nedsatta momsen på rumsuthyrning samt restaurang- och cateringtjänster, samtidigt som alla andra områden med nedsatt moms justeras till 0 procent. För att momsintäkterna ändå skulle öka med 30 miljarder krävs då en generell momssats på 27,5 procent.

Det finns skäl till att kulturella uttrycksformer och idrottsevenemang har nedsatt moms. Det är verksamheter inom sektorer som till stor del bärs upp av ideella krafter där en mycket liten del kan drivas på kommersiell basis. Man bör dock poängtera att verksamhet som drivs av ideella föreningar inte betalar moms. Förutom att verksamheterna fyller ett viktigt syfte för utövarna, och att intäkterna ofta går tillbaka till den egna verksamheten, bidrar de till att berika samhället med konserter, lopp och underhållning.

Det är därför viktigt att verksamheter inom dessa branscher på olika sätt stötts genom till exempel ekonomiska bidrag, lokaler eller utrustning. Samtidigt är de kommersiella och affärsmässiga delarna inom dessa verksamheter allt som oftast sprungna ur den ideella verksamheten. En enhetlig moms på de kommersiella delarna av dessa branscher kan mot den bakgrunden ses som rättvist, både ur allmänhetens och de ideella aktörernas perspektiv.

Slopat rut- och rotavdrag

År 2026 kostar rot- och rutavdraget 21 miljarder kronor. De små positiva effekterna av avdragen väger inte upp de förlorade skatteintäkterna samtidigt som avdraget på flera sätt skapar orättvisor i samhället. Avdragen är snedfördelade gentemot företag inom rot- och rutbranscherna medan företag och verksamheter inom alla andra sektorer får stå utan. Rotavdraget skapar också en orättvisa mellan boendeformer, då det innebär en kraftig subvention av det ägda boendet som den som hyr sin bostad inte kan ta del av.

Slutligen spår avdragen på klyftorna i samhället genom att redan köpstarka hushåll ges en skatteförmån på bekostnad av de hushåll som inte har råd att renovera köket eller ha hemstädning. Att slopa rot- och rutavdraget skulle ge resurser att stärka både hushåll och företag på ett mer träffsäkert och rättvist vis.

Punktskatter för ändrat beteende och lägre samhällskostnader

Det finns en viss övertro på de effekter man kan åstadkomma med prismekanismer för att driva beteendeförändringar. Men utan förbud eller ransonerings är det prissättningen som är verktyget att tillgå. Eftersom målet är att konsumtionen ska minska, kommer skatteintäkterna att krympa om målet uppfylls. Skattemedlen som kommer in från dessa områden bör därför inte användas som långsiktig finansiering av den generella välfärden, utan snarare till att underlätta och stärka alternativet.

Samtidigt ska inte punktskatter ses som en dålig källa till en del av den generella välfärdsfinansieringen. Hittills har historien inte gett oss något tillfälle där

det saknas områden som bör och kan beskattas för att hålla nere konsumtionen. Koldioxidskatten och energiskatten på fossila bränslen ligger idag på EU:s miniminivå. En högre nivå skulle snabba på omställningen till ett fossilfritt samhälle och under en tid även innebära högre skatteintäkter. En högre skatt bör åtminstone gälla fram till dess att det nya utsläppshandelssystemet ETS2 är på plats.

Hur man väljer att hantera det eventuella skattebortfallet i framtiden är att gå händelserna lite i förväg, men eldrivna fordon är tyngre och sliter på det sättet mer på vägarna. Mot den bakgrunden är det inte orimligt att tänka sig en övergång till en fordonsbeskattning som är baserad på vikt och eventuellt körsträcka. En fordonskatt som baseras på en kombination av vikt och körsträcka, med hänsyn tagen till var man bor, låter som en rättvis beskattning i en fossilfri transportsektor. Redan idag skulle den årliga körsträckan kunna vara en faktor i fordonskatten, eftersom den bidrar till trafikträngsel och vägslitage.

Det finns många områden där en punktskatt i syfte att minska konsumtionen bör fungera. Ur ett folkhälsoperspektiv bör man införa en skatt på socker, och även utreda en skatt på kött. Ett annat folkhälsoproblem är det vita snuset. Det har ökat stort i popularitet de senaste åren och beskattas idag lägre än vanligt portionssnus. Den stora förbrukningen av engångsförpackningar är ett annat resursproblem som delvis skulle kunna minskas med en skatt.

Problemet med punktbeskattning av vissa skadliga, men populära, konsumtionsartiklar är att hushåll med stark köpkraft kan fortsätta sin konsumtion av till exempel flygresor, kött, plastpåsar eller socker trots en högre punktbeskattning. Det skapar en klassorättvisa där vissa kan köpa sig fria från klimatansvar. Ytterligare en aspekt är att vissa folkhälsoproblem är vanligare bland låginkomsthåll, till exempel socker- och tobakskonsumtion, vilket understryker vikten av att punktbeskattning inte ses som den enda ”lösningen” på problemet, utan även kräver många olika samhällsinsatser.

Sammanfattning delrapport 2: 65 miljarder mer genom förändrad konsumtionsbeskattning

Vi föreslår förändringar i beskattningen av konsumtion som innebär långsiktigt ökade skatteintäkter med över 57 miljarder kronor per år. Det gör vi genom att införa en enhetlig moms på 23 procent samtidigt som rot- och rutavdraget avskaffas. Vidare föreslår vi nya och höjda punktskatter som kan användas till omställning mot bättre alternativ eller finansiera kostnaden för de negativa effekter som konsumtionen ger upphov till, vilket ger ytterligare åtminstone 8 miljarder i nya skatteintäkter.

- ▶ **Sänkt enhetlig moms.** Den generella momsen sänks till 23 procent men omfattar alla sektorer som idag har nedsatt moms på 6 eller 12 procent. Förslaget ökar skatteintäkterna med drygt 36 miljarder kronor.
- ▶ **Slopade rot- och rutavdrag.** Den subventionerade konsumtionen inom särskilda sektorer tas bort och ges nu samma konkurrensförutsättningar som andra branscher har idag. Förslaget ökar skatteintäkterna med 21 miljarder kronor.
- ▶ **Nya och höjda punktskatter.** Det behövs styrmedel för att Sveriges konsumtion ska bli mer hållbar, samtidigt som vi måste bekosta konsumtionens sidoeffekter. Vi föreslår därför fem nya eller förändrade punktskatter:
  - ▶ *Likställd beskattning av snus.* Punktskatten på nikotin höjs så att beskattningen av vitt snus likställs med beskattningen av portionssnus.
  - ▶ *Ny alkoholskatt.* Alkoholbeskattningen görs om och får förutom det nominella kronpåslaget per enhet även ett procentuellt påslag om 5 procent av försäljningspriset.
  - ▶ *Skatt på engångsförpackningar.* Med en skatt på engångsförpackningar ökar medvetenheten om förbrukningen, samtidigt som skatteintäkterna kan finansiera omställningen mot mer hållbara förpackningslösningar.
  - ▶ *Sockerskatt för bättre folkhälsa.* För att avråda från ohälsosam kost med mycket socker bör en skatt på socker införas.
  - ▶ *Höjd bränsleskatt.* Givet den stora negativa klimatpåverkan fossila bränslen har på planeten bör bränsleskatterna höjas, samtidigt som de som måste färdas långt kan kompenseras via ett reformerat reseavdrag. Energibeskattningen av diesel ska också likställas med energibeskattningen av bensin.

Tillsammans ökar förslagen Sveriges skatteintäkter med drygt 65 miljarder kronor per år.

Delrapport 3: **Skatt på kapital**

Sammanfattning

Inkomstjämligheten har ökat dramatiskt i Sverige de senaste decennierna, och det beror framförallt på att kapitalinkomsterna ökat kraftigt i toppen av inkomstfördelningen. Denna rapport visar att skattepolitiken över tid har bidragit till att ytterligare vidga inkomstklyftorna. Inkomst av kapital beskattas lägre än inkomst av tjänst, och det har införts många undantag från den enhetliga kapitalskattesatsen på 30 procent. Sverige saknar också en effektiv beskattning av stora förmögenheter.

Bland de allra rikaste procenten är skatteuttaget som resultat regressivt: den rikaste procenten betalar en lägre andel av sin inkomst i skatt än de med lägre inkomster. Kapitalskatterna står för 15 procent av statens skatteintäkter medan skatt på arbete står för 57 procent och skatt på konsumtion står för 25 procent. Den största skatteintäkten inom kapitalskatterna är bolagsskatten, som betalas av företagen.

För att klara finansieringen av samhällliga behov och stärka principen om skatt efter bärkraft, som är viktig för att upprätthålla legitimiteten i skattesystemet, behöver skatterna på kapital öka. Den här rapporten föreslår att undantagen inom kapitalbeskattningen slopas, att en ny förmögenhetsbeskattning som träffar de rikaste i samhället införs och att bankernas ansvar för efterlevnaden av skattelagstiftningen stärks.

Rapporten föreslår:

- ▶ en ny förmögenhetsskatt på nettoförmögenheter som överstiger 10 miljoner kronor
- ▶ utfasning av ränteavdraget kombinerat med en avskaffad fastighetsavgift
- ▶ enhetlig och rättvis kapitalvinstbeskattning på 30 procent
  - skatt på vinster men inte förluster på investeringssparkonto
  - förändrade 3:12-regler:
  - 30 procents skatt på alla utdelningar från aktiebolag (även onoterade aktiebolag som inte är fåmansbolag)
  - höjd reavinstskatt och återinförd uppskovsränta.

Vidare föreslås en särskild skatt på övervinster, att banker som möjliggör grov skatteflykt beläggs med sanktionsavgifter och riskerar indraget verksamhetstillstånd samt att riskkapitalisternas bonusar (carried interest) ska beskattas som inkomst av tjänst istället för som inkomst av kapital.

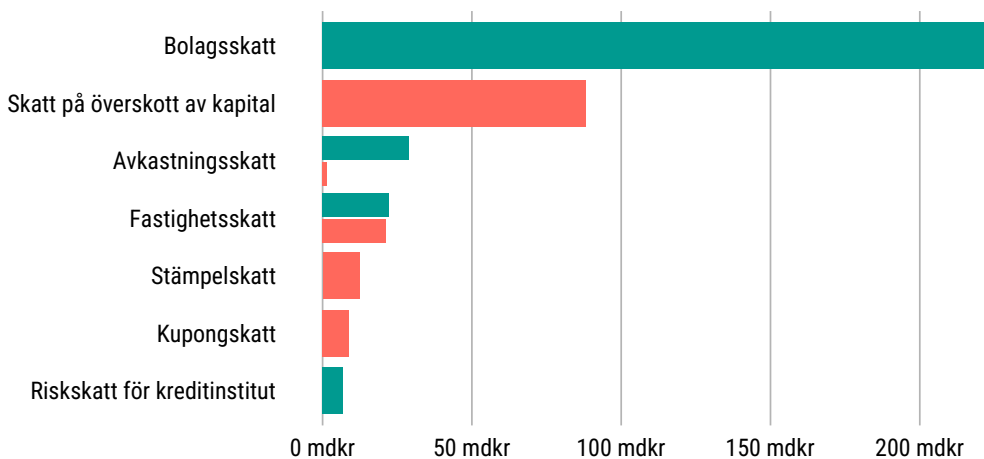
Sammantaget innebär förslagen ökade skatteintäkter med 100 miljarder kronor per år.

Skatt på kapital

Totalt uppgick skatteintäkterna från kapital till 412 miljarder kronor 2025, vilket gör kapitalskatterna till den minsta av de tre större skattebaserna; detta syns även i figur 1. Bolagsskatten är den största skatten inom kapitalskatterna, med skatteintäkter på 222 miljarder 2025. Därefter kommer skatt på överskott av kapital för hushåll, vilket innefattar utdelningar, ränteinkomster, vinst vid bostadsförsäljning och uthyrning av bostad samt schablonintäkter från investeringssparkonto. Dessa genererade sammanlagt 88 miljarder kronor i skatteintäkter. Avkastningsskatt är schablonbeskattningen på pensions- och kapitalförsäkringar och betalas främst av företag. Den gav 29 miljarder i skatteintäkter 2025.

412 miljarder i skatteintäkter från kapital 2025

Skatteintäkt från kapital per skatt och inbetalare, i miljarder kronor

Figur 24. Sveriges skatteintäkter från kapital uppdelat på skatt och huvudsaklig inbetalare 2025.

Beskattning av kapital kan delas in i två olika varianter: en del där man beskattar den inkomst som kapitalet genererat och en del där man beskattar själva kapitalet. Till den första delen hör kapitalinkomstskatter som exempelvis reavinstskatt på bostadsaffärer eller bolagsskatt. Till den andra, betydligt mindre, delen hör skatter på tillgångar som till exempel fastighetsskatt och förmögenhetsskatt.

Fastighetsskatt innefattar både den statliga fastighetsskatten på exempelvis industrifastigheter och den kommunala fastighetsavgiften på bostäder. Skatten betalas i ungefär lika stor utsträckning av företag som av hushåll och gav ungefär 43 miljarder kronor i tillskott till statskassan. Stämpelskatt är en skatt som tas ut vid köp av fastighet eller tomträtt och är på 1,5 procent av det högsta beloppet av taxeringsvärde eller köpeskilling. År 2025 gav den drygt 12 miljarder i skat-

teintäkter. Kupongskatt betalas av aktieägare som inte bor i Sverige men som får utdelning från ett svenskt aktiebolag och var på 9 miljarder. Riskskatt för kreditinstitut är en särskild bankskatt som infördes 2022 och ger skatteintäkter på knappt 7 miljarder kronor per år.

Kapital- och förmögenhetsfördelningen i Sverige

Inkomstklyftorna i Sverige har ökat i snabb takt de senaste fyrtio åren. Gini-koefficienten, som är ett sammanfattande mått på inkomstjämlighet i befolkningen (ju närmare värde 1 desto större inkomstskillnader, och ju närmare värde 0 desto mindre inkomstskillnader), har sedan 1991 ökat från 0,226 till 0,31 år 2023. Det är framförallt en reflektion av att kapitalinkomsterna vuxit i toppen av inkomstfördelningen (SCB, 2025).

Figur 25 visar inkomstutvecklingen för perioden 1991 till 2023 efter decilgrupp, samt för percentil 100 (den rikaste procenten). I figuren är inkomstutvecklingen nedbruten på total inkomstutveckling, inkomstutveckling exklusive kapitalvinster samt inkomstutveckling exklusive samtliga kapitalinkomster. Ur inkomstutveckling exklusive kapitalvinster är vinster från bostadsaffärer eller försäljning av aktier och värdepapper borträknade. Ur inkomstutveckling exklusive samtliga kapitalinkomster är även utdelningar, ränteinkomster och schablonintäkter borträknade. Inkomsterna har ökat mer ju högre inkomstgruppen är, och det är kapitalinkomster som utdelningar, ränteinkomster och schablonintäkter som särskilt drivit upp inkomsterna i decilgrupp 10, alltså den rikaste tiondelen av befolkningen, och percentilgrupp 100 (den rikaste procenten). Detta illustreras ännu tydligare i figur 27.

Faktaruta

Decil- och percentilgrupp

Decil- och percentilgrupper används för att beskriva hur inkomster eller förmögenheter är fördelade i befolkningen. Individer eller hushåll sorteras efter inkomst (eller förmögenhet) med lägst inkomster först och delas sedan in i lika stora grupper. Med en decilindelning delas befolkningen i tio lika stora delar (10 procent i varje grupp), medan percentilindelning delar befolkningen i hundra lika stora delar (1 procent i varje grupp). Man utläser till exempel decil 1 som den tiondel av befolkningen som har lägst inkomster och percentil 100 som den hundradel av befolkningen som har högst inkomster.

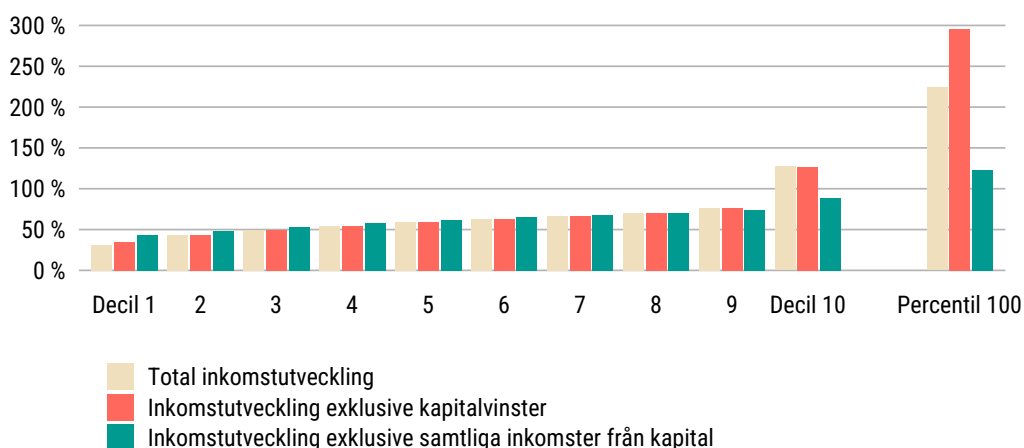
Exkluderas kapitalinkomsterna från beräkningen av Ginikoefficienten har inkomstjämligheten fortfarande ökat, men inte lika dramatiskt. Löneutvecklingen har också varit ojämnt fördelad, men inte alls i paritet med kapitalinkomsterna (Roine 2023).

För den rikaste tiondelen av befolkningen har bostäder varit viktiga för förmögenhetsackumuleringen. Enligt SCB:s fastighetsprisindex har bostadspriserna ökat med över 500 procent sedan mitten av 1990-talet, och den starkaste boprisutvecklingen har skett i storstadsområdena. Men för den allra rikaste procenten är aktier det viktigaste tillgångslaget sett som andel av den totala

förmögenheten. Det är också hos den rikaste procenten som förmögenheten har vuxit klart mest, och det förklaras i första hand av värdeuppgångar och utdelningar från aktieinnehav, i andra hand av värdeuppgångar på fastigheter.

Mest till de som redan har

Inkomstutveckling 1991–2023 efter inkomstgrupp och inkomstslag

Figur 25. Inkomstutveckling per inkomstgrupp och inkomstslag.

Skattepolitiken har bidragit till ökad inkomstjämlighet

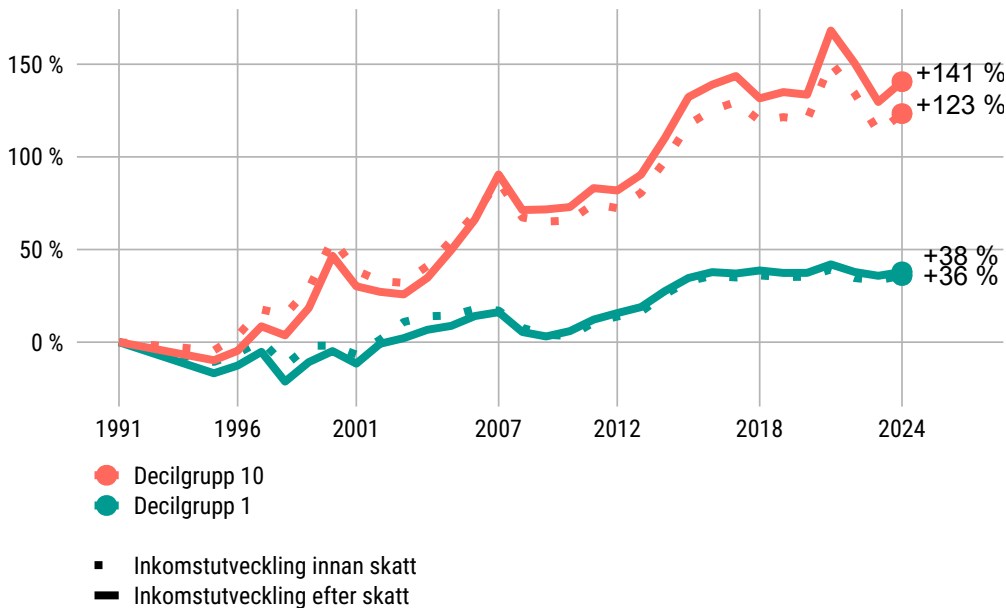
Det är inte bara den faktiska inkomstutvecklingen som gjort att de ekonomiska klyftorna i Sverige ökat, även skattesystemet och skattepolitiken har bidragit till utvecklingen. När skatterna har sänkts mer för dem med högre inkomster har de fått en starkare inkomstutveckling efter skatt jämfört med grupper som inte fått del av skattesänkningarna. Skattesatsen har sjunkit betydligt mer i decilgrupp 10 jämfört med decilgrupp 1.

Figur 26 visar inkomstutvecklingen för decilgrupp 1 och 10 mellan 1991 och 2024, före och efter skatt. I decilgrupp 1 har inkomsterna innan skatt stigit med 36 procent, medan de stigit med 123 procent i decilgrupp 10. Efter skatt har inkomsten i decilgrupp 1 ökat med 38 procent och med 141 procent i decilgrupp 10. Skattepolitiken har alltså förstärkt inkomstklyftorna, snarare än att bidra till att utjämna dem.

Utvecklingen förklaras av två saker: 1) de senaste decenniernas skattesänkningar har i stor utsträckning riktats mot inkomsttagare i de högre inkomstklasserna och 2) kapitalinkomster, som för personer med högre inkomster beskattas lägre än inkomst av tjänst, utgör idag en mycket större andel av inkomsten i decilgrupp 10 jämfört med 1991. Men figuren vittnar också om att alla decilgrupper betalar lägre skatt idag än vad de gjorde i början av 1990-talet.

Skattepolitiken har ökat på inkomstklyftorna

Inkomstutveckling före och efter skatt i decilgrupp 1 och decilgrupp 10, 1991–2024

Figur 26. Inkomstutveckling före och efter skatt i decilgrupp 1 och decilgrupp 10 år 1991–2024.

Nedan beskrivs först fördelningen av kapitalinkomsterna, därefter förmögenhetsfördelningen i Sverige. Kapitalinkomsternas utveckling har bidragit till en ökad förmögenhetskoncentration i toppen, men kapitalinkomst och förmögenhet är inte samma sak. Exempelvis kan en fastighet vara en del av ens förmögenhet, men den räknas som kapitalinkomst först när den säljs och genererar en vinst.

Detta är den konflikt som kapitalbeskattningen måste förhålla sig till: Ska själva kapitalet – förmögenheten – beskattas, eller enbart vinsterna av kapitalet? Om inte kapitalet beskattas, får det till konsekvens att de allra rikaste knappt betalar någon skatt alls i förhållande till sina faktiska tillgångar.

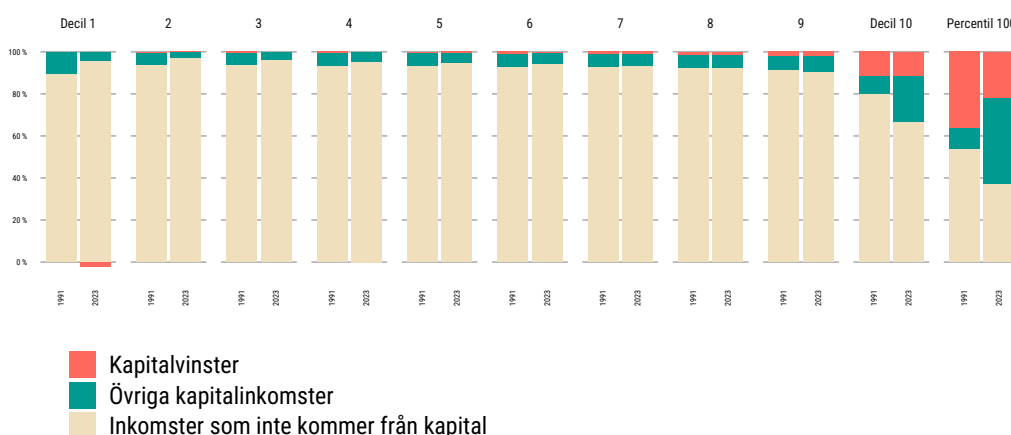
Fördelning av kapitalinkomster

De allra flesta människor i Sverige får sin huvudsakliga inkomst från inkomst av tjänst, vilket förenklat är lön och pensioner. Om det finns kapitalinkomster utgör de oftast en betydligt mindre andel av den totala årsinkomsten. Det vanligaste undantaget för människor i bredare inkomstlager är vid försäljning av bostad. Den stora prisuppgången på fastigheter sedan 1990-talet gör att folk som ägt sin bostad länge kan få en väldigt stor kapitalinkomst under ett enskilt år när de säljer sin bostad. Högre upp i inkomstskalan är kapitalinkomsterna både större och utgör en större andel av de totala inkomsterna.

Utvecklingen illustreras tydligt i figur 27 där kapitalinkomsternas andel av den totala inkomsten visas per decilgrupp år 1991 och år 2024. År 1991 utgjorde kapitalinkomster ungefär 5 procent av inkomsten i decilgrupp 1, medan de år 2024 bidrar negativt till inkomsten då skulderna överstiger tillgångarna. Kapitalinkomsternas andel har sjunkit i alla decilgrupper till och med decilgrupp 7. I decilgrupp 10 har kapitalinkomsternas andel dubblats från 20 till 40 procent av den totala inkomsten.

Kapitalinkomster driver på inkomstklyftorna

Inkomststruktur 1991 och 2023 efter inkomstgrupp

Figur 27. Inkomststruktur efter inkomstgrupp, 1991 och 2023.

Förmögenhetsfördelning

Vi vet att den ekonomiska ojämlikheten ökat kraftigt i Sverige de senaste decennierna och att det framförallt beror på kapitalinkomsternas utveckling i toppen. Men vi vet mindre om hur förmögenheterna är fördelade i samhället. Sedan avskaffandet av förmögenhetsskatten år 2007 samlas inte längre uppgifter om finansiella tillgångar eller skulder i Sverige. Ett nytt nationellt tillgångs- och skuldregister har föreslagits i flera statliga utredningar (bland annat SOU 2022:51 och SOU 2023:28) och efterfrågas av myndigheter som Konsumentverket, Riksbanken och Finansinspektionen liksom forskarsamhället. Det skulle göra det lättare att fatta ekonomisk-politiska beslut utifrån bästa möjliga information. Trots det har nuvarande regering valt att inte gå vidare med förslaget.

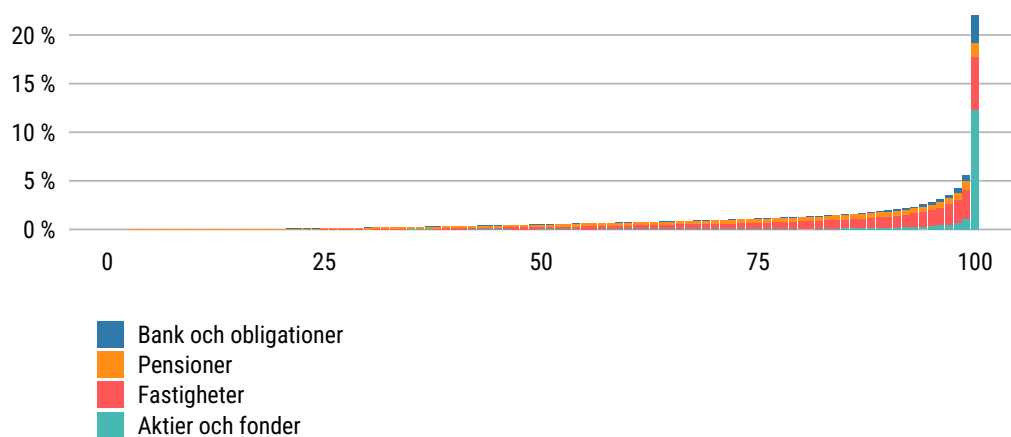
Avsaknaden av ett tillgångs- och skuldregister gör det svårare att ta fram statistik och analysera förmögenhetsfördelningen i Sverige. Ett gediget kartläggningsarbete har gjorts av Roth, Waldenström m.fl. (2026), som genom historiska data, körningar från SCB och statistiska metoder tagit fram en databas över svenskar-

nas tillgångar och skulder för perioden 1999–2020. På tillgångssidan finns uppgifter om fastigheter, noterade och onoterade aktie- och fondinnehav, pensions-tillgångar (PPM och tjänstepension) samt bank- och obligationstillgångar.

I figur 28 visas fördelningen av den samlade bruttoförmögenheten år 2020 uppdelat per percentilgrupp. Varje stapel motsvarar en procent av den vuxna befolkningen. Med en helt jämlig fördelning av tillgångar skulle alla staplar vara lika höga och nå till en procent. Istället visar bilden en mycket skev fördelning där den hundradel av befolkningen som har störst tillgångar äger en dryg femtedel (22 procent) av de samlade tillgångarna. I den fattigaste fjärdedelen av befolkningen (till och med percentilgrupp 25) har samtliga nettoskulder, de har alltså större skulder än de har tillgångar.

Förmögenhetsfördelning

Fördelning av bruttoförmögenhet efter percentilgrupp

Figur 28. Fördelning av bruttoförmögenhet efter percentilgrupp år 2020.

En vanlig invändning mot förmögenhetsskatt är att det straffar så kallat arbetande kapital, det vill säga aktier, som teoretiskt kan användas som företagsinvestering. För den rikaste procenten, som äger mer än en femtedel av de samlade tillgångarna, är aktier och fonder dock över hälften av förmögenheten. Den förmögenhetsackumulation som syns i figur 28 illustrerar att det är otillräckligt att enbart beskatta kapitalvinster och inte kapitalet självt.

Kapitalskatternas fördelningsprofil

Sverige har vad man kallar för ett dualt skattesystem, där det görs skillnad på inkomst av tjänst och inkomst av kapital. Inkomst av tjänst (traditionellt lön) beskattas via kommunalskatten, och skatten görs progressiv genom grundavdrag och eventuell statlig inkomstskatt. Inkomst av kapital beskattas däremot med en statlig, platt skatt på 30 procent. Här görs ingen skillnad på hur hög din inkomst är – tjänar du tusen kronor i ränta på ditt sparande, betalar du samma procent-sats i skatt som om du hade tjänat hundratusen. Det duala skattesystemet har gällt sedan skattereformen 1990/1991.

Det finns dock en rad undantag från den generella kapitalinkomstskatten på 30 procent, varav de vanligaste listas nedan. Oftast gäller undantagen inte själva skattesatsen utan hur stor del av en kapitalinkomst som ska ingå i beskattningen och räknas som överskott av kapital. Nedan beskrivs de olika skatterna på kapital samt kapitalinkomster i Sverige.

Fastigheter

Skatt vid försäljning av bostäder

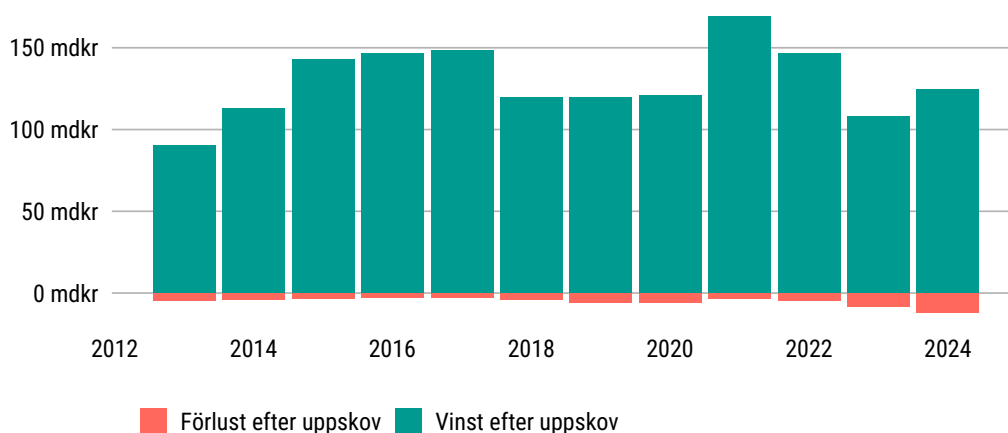
Vid försäljning av bostäder i Sverige görs skattemässiga undantag från den traditionella kapitalinkomstskatten. Denna beskattning kallas ofta för reavinstskatt. Vid en eventuell vinst räknas inte hela vinsten som beskattningsgrundande kapitalinkomst och överskott av kapital, utan 22/30 av vinsten.⁶ Vid en eventuell förlust räknas hälften av förlusten som underskott av kapital. Det framräknade över- eller underskottet av kapital från bostadsförsäljningen kvittas först mot eventuella andra kapitalinkomster eller kapitalförluster, men annars gäller 30 procents skatt på vinst och 30 procents skatteavdrag vid förlust (21 procent på delar över 100 000 kronor). Att inte hela vinsten eller förlusten räknas som över- eller underskott av kapital gör att den faktiska skattesatsen vid vinst blir 22 procent och att skattereduktionen vid förlust blir 16,67 procent av förlusten.

Av figur 29 framgår att de sammanlagda vinsterna vid bostadsförsäljningar med råge överträffar de sammanlagda förlusterna, även om en viss ökning av förluster kan ses för åren 2023 och 2024. Inte sedan 2014 har vinsterna från bostadsaffärer legat under 120 miljarder kronor per år, vilket i sin tur ger årliga skatteintäkter på 25 till 37 miljarder kronor. Med en fullständig kapitalbeskattning om 30 procent skulle dock skatteintäkterna ha legat mellan 35 och 50 miljarder kronor.

⁶ Om du har gjort en bostadsvinst på 100 000 kronor beräknas ditt överskott av kapital till 73 333 kronor (22/30 av 100 000 kr) och skatten blir 22 000 kronor (30 procent av 73 333 kronor). Att inte hela vinsten beskattas gör således att den faktiska vinstskatten blir 22 procent.

Många har blivit rika av att bo

Sammanlagda vinster och förluster vid bostadsförsäljningar per år, miljarder kronor

Figur 29. Sammanlagda vinster och förluster vid bostadsförsäljningar per år i miljarder kronor, 2013–2024.

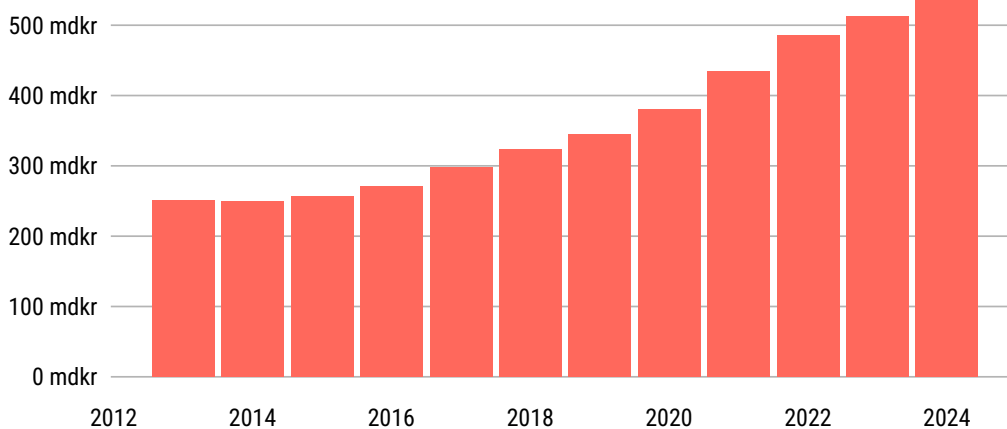
För större vinstaffärer finns möjlighet till uppskov på vinstskatten. Det gäller om den sålda bostaden använts som permanentbostad, du köper en ny permanentbostad och uppskovsbeloppet är större än 50 000 kronor (Skatteverket, 2026). Motiveringen till uppskovsmöjligheten är att den som säljer sin bostad ska kunna köpa en likvärdig bostad utan att behöva skjuta till mer pengar. En person som köpt en bostad för två miljoner kronor som sedan stigit med en miljon kronor skulle vid en försäljning betala 220 000 kronor i vinstskatt. Det gör att personen (utan att skjuta till mer pengar) kan köpa en bostad för 2 780 000 kronor. Tidigare beräknades en ränta på den uppskjutna skatten, men den är sedan 2021 borttagen.

Vid utgången av 2024 uppgick det sammanlagda uppskovet från vinstskatt vid bostadsförsäljning till 536 miljarder kronor, ett belopp som vuxit stadigt sedan 2014. Figur 30 visar utvecklingen 2013–2024. Då det inte utgår ränta på uppskovsbeloppet är de 536 miljarderna i praktiken ett räntefritt lån till de hushåll som nyttjar möjligheten. 48 procent av uppskovsbeloppet går till människor i Stockholms län, och de högsta uppskovsbeloppen finns i Danderyd och Lidingö där man i genomsnitt har 1,1 miljoner kronor i uppskjuten vinstskatt. Om det hade utgått ränta på uppskovsbeloppet hade statens skatteintäkter ökat med nästan 14 miljarder kronor per år.⁷

⁷ Baserat på statslåneräntan om 2,56 procent den 13 mars 2026

Över 500 miljarder i räntefritt lån

Sammanlagt uppskovsbelopp från bostadsvinster 2013–2024, miljarder kronor

Figur 30. Sammanlagt uppskovsbelopp per år 2013–2024, miljarder kronor.

Fastighetsskatt

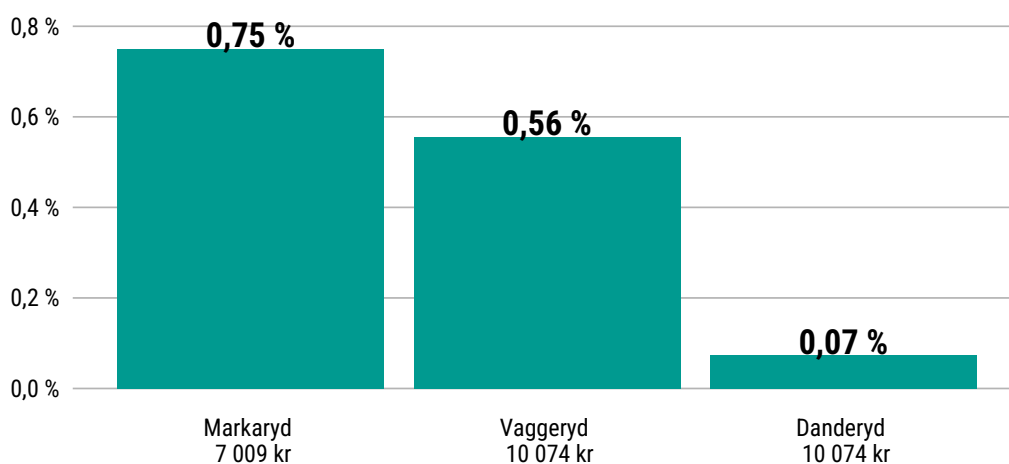
Sedan år 2008 är den statliga fastighetsskatten på bostäder i Sverige ersatt av en kommunal fastighetsavgift. Den tidigare fastighetsskatten var en procent av taxeringsvärdet för småhus och 0,5 procent av taxeringsvärdet för hyreshus. För småhus fanns även en regel som gjorde att fastighetsskatten inte kunde överstiga 5 procent av hushållsinkomsten (Skatteverket, 2007). Förändringen 2008 innebar förutom att kommunen blev mottagare av skatten också en generell skattesänkning. Dels sänktes skattesatsen till 0,75 procent av taxeringsvärdet på småhus och 0,3 procent för hyreshus. För småhus införde man också ett maximalt belopp för fastighetsavgiften, på 12,5 procent av inkomstbasbeloppet. För 2025 kan fastighetsavgiften som högst vara 10 074 kronor, vilket då gäller för alla småhus med taxeringsvärde över 1 343 200 kronor. För hyreshus är taket 1 724 kronor per lägenhet. 2026 har taket höjts till 10 425 kronor för småhus och 1 784 för hyreshus (Skatteverket, 2026). För pensionärer boende i småhus finns fortfarande en inkomstbaserad regel som säger att fastighetsavgiften inte får överstiga 4 procent av inkomsten.

Att det finns ett maxtak i fastighetsavgiften gör att skatten är regressiv. För bostäder med ett taxeringsvärde över takbeloppet sjunker skatten som andel av taxeringsvärdet ju högre taxeringsvärdet är. Det illustreras tydligt i figur 31: i Markaryd är det genomsnittliga taxeringsvärdet för småhus drygt 930 000 kronor, vilket ger en fastighetsavgift på 0,75 procent eller 7 009 kronor. I ett annat ryd, Vaggeryd, är det genomsnittliga taxeringsvärdet 1,8 miljoner kronor. Då fastighetsavgiften för 2025 inte får vara högre än 10 074 kronor blir fastighetsavgiftens andel av taxeringsvärdet 0,56 procent. I ytterligare ett ryd, Danderyd,

är det genomsnittliga taxeringsvärdet 13,6 miljoner kronor. Tack vare taket blir fastighetsavgiftens andel av taxeringsvärdet 0,07 procent. På aggregerad nivå kan man se denna regressivitet på ett annat sätt: 25 procent av Sveriges samlade taxeringsvärde för småhus är fastigheter som har ett taxeringsvärde under 2,5 miljoner kronor. Ändå står dessa fastigheter för hälften av intäkterna från fastighetsskatten.

Den regressiva fastighetsskatten i tre olika ryd

Kommunal fastighetsavgift som andel av taxeringsvärdet 2025 i Markaryd, Vaggeryd och Danderyd

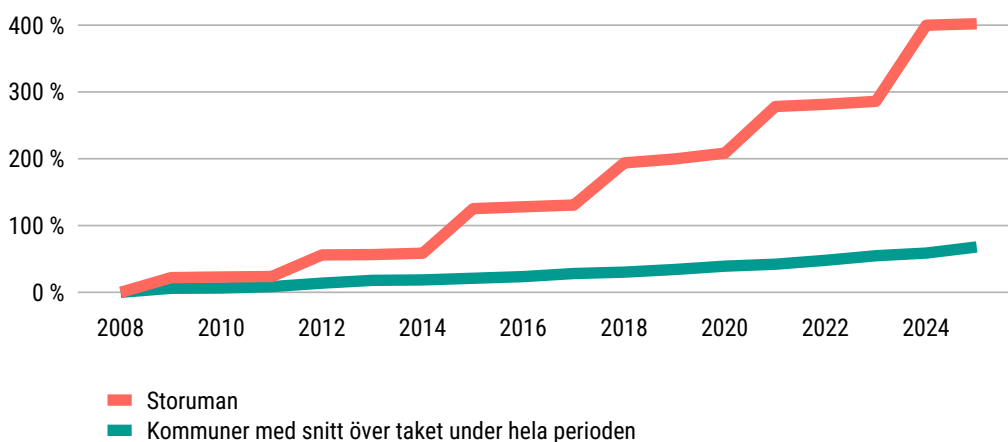
Figur 31. Den kommunala fastighetsavgiftens andel av taxeringsvärdet i Markaryd, Vaggeryd och Danderyd.

Den nya utformningen av fastighetsskatten har gjort att fastighetsägare drabbats väldigt olika. Införandet av taket gjorde att samtliga fastigheter med ett högre värde omedelbart fick en lägre skatt. Därefter har skatten bara stigit marginellt i takt med att inkomstbasbeloppet höjts, trots att taxeringsvärdena kan ha stigit betydligt mycket mer. För fastigheter som däremot låg långt under taket har de högre taxeringsvärdena inneburit en lika snabbt stigande fastighetsskatt.

I figur 32 visas den procentuella utvecklingen i genomsnittlig kommunal fastighetsavgift för Storumans kommun, samt för de kommuner som under hela perioden nått upp till taket i fastighetsavgiften. I Storuman har fastighetsavgiften stigit med 400 procent, medan den i kommuner som hela tiden legat över taket för kommunal fastighetsavgift bara stigit med 68 procent.

Olika utveckling av fastighetsavgift

Procentuell utveckling av genomsnittlig kommunal fastighetsavgift för småhus, 2008–2025

Figur 32. Procentuell utveckling av fastighetsavgiften i Storumans kommun, samt i kommuner över taket.

2025 gav den kommunala fastighetsavgiften sammanlagt drygt 25 miljarder i skatteintäkter.

Statlig fastighetsskatt

Det finns fortfarande en statlig fastighetsskatt på fastigheter som inte är bostäder, såsom industrifastigheter, elproduktionsenheter och obebyggd tomtmark. Den är vanligen 0,5 procent av taxeringsvärdet och har inget tak. 2025 gav den statliga fastighetsskatten knappt 18 miljarder kronor.

Skatt på arv och gåvor

Arvsskatt är en av de äldsta kapitalskatterna och har funnits i Sverige i olika former sedan 1600-talet. Från 1600-talet fram till 1800-talet var skatten platt och relativt låg. 1895 infördes den första arvsskatten i modern mening, och skattens progressivitet ökade. Både storleken på arvet och graden av släktskap fick större genomslag: små arv till nära släktingar beskattades mindre än stora arv till avlägsna släktingar (Dackling 2020).

Arvsskatten infördes för att öka rättvisan – varför skulle vissa ärva stora förmögenheter medan andra gick lottlösa? – och för att stärka statskassan genom att föra tillbaka en del av den avlidnes förmögenhet i samhällets ägo. Arvsbeskattningen kan under 1900-talet delas in i tre faser: en första fas av ökad progressivitet i början av seklet, en andra fas av höjda skattenivåer under 1930-talet fram till 1970-talet och en tredje fas från 1980-talet och framåt då skatten sänks och slutgiltigt avskaffas.

Ett sätt att komma runt arvsbeskattningen var att ge bort sina tillgångar innan bortgång. Därför slogs arvsskatten ihop med gåvoskatten till en samlad skatt på arv och gåvor 1941 (SFS 1941:416). Men skatteplaneringen för att undvika arvs- och gåvoskatt var trots det omfattande. Arvs- och gåvoskatten avskaffades 2004. Sista året inbringade den 2,6 miljarder kronor och var därmed en marginell inkomst för statskassan (Prop. 2004/05:25).

Debatten om arvsbeskattning och vem som egentligen har rätt till den avlidnes egendom har en lång moralfilosofisk historia och blossar upp med jämna mellanrum. I ljuset av ökande förmögenhetsklyftor och att många förmögna blivit det genom arv snarare än genom arbete och egen ansträngning lär arvs- och gåvoskatten, eller motsvarande skatter på kapital, återaktualiseras. Enligt den schweiziska storbanken UBS som varje år ger ut en rapport om världens allra rikaste, blev 40 procent av världens dollarmiljardärer 2024 rika genom arv. I Sverige har 70 procent av Sveriges dollarmiljardärer fått sin förmögenhet genom arv, som då inte har beskattats vid överföringen (Oxfam 2026).

Bolagsskatt

Aktiebolag med ett positivt resultat ska betala 20,6 procent i skatt på vinsten. Nivån på skattesatsen har sjunkit under 2000-talet, och Sverige ligger lägre än snittet i både OECD och EU. Fram till och med år 2008 var skatten 28 procent, men den har därefter sänkts i flera omgångar till dagens nivå. Senaste sänkningen gjordes år 2021. Bolagsskatten är trots sänkningarna den största delen av statens skatteintäkter från kapital och inbringade 212 miljarder kronor år 2024.

Inflationschocken 2022 innebar att många energi- och oljebolag plötsligt gjorde stora vinster, utan att egentligen ha förändrat något i sin produktion, så kallade ”windfall profits”, vilket på svenska har benämnts ”övervinster” eller ”extraordinära vinster”. När energipriset steg kraftigt till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina var det många elproducenter som gynnades oproportionerligt mycket. Detsamma gällde banksektorn, som tjänade historiskt höga summor på sina räntenetton (avståndet mellan in- och utlåningsräntor) under 2022–2024, när styrräntan steg.

Som ett komplement till bolagsskatt har det därför i många länder införts en särskild skatt på övervinster av tillfällig karaktär (Tax Foundation 2025). I ljuset av ökad geopolitisk oro och risken för nya energiprischocker, som påverkar hushåll och företag mycket negativt, bör beredskapen höjas för att använda sig av särskilda vinstskatter.

3:12-reglerna

De svenska 3:12-reglerna infördes i samband med 1990–1991 års skattereform och började gälla från 1991. Reformen innebar ett nytt dualt skattesystem där arbetsinkomster beskattades progressivt medan kapitalinkomster beskattades med en proportionell skattesats. Man såg dock en risk att ägare i fåmansföretag skulle kunna omvandla högt beskattade arbetsinkomster till lägre beskattade kapitalinkomster genom att ta ut utdelning istället för lön. För att motverka denna inkomstomvandling infördes särskilda regler. Reglerna skrevs in i lagen om statlig inkomstskatt och placerades i tredje paragrafen, tolfte stycket och fick därför namnet 3:12-reglerna.

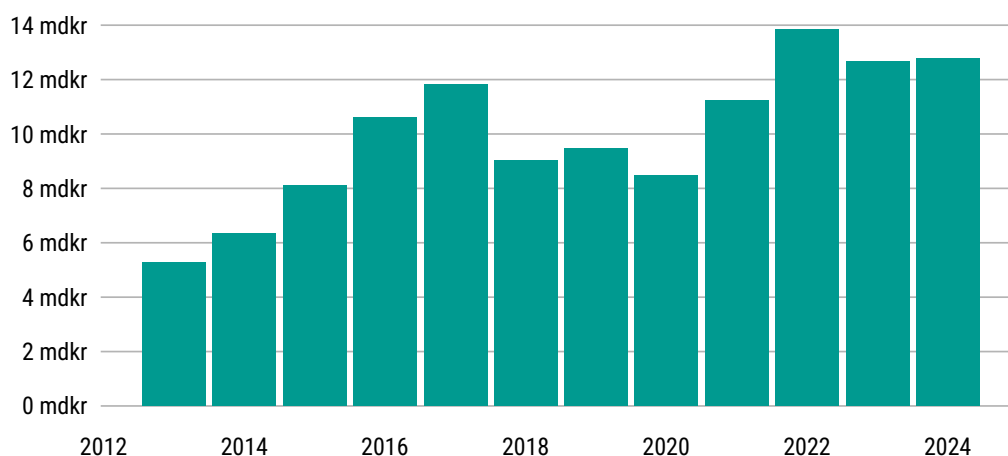
Reglerna syftade till att skapa en skattemässig neutralitet mellan anställda och företagare med aktieföretag, genom att begränsa hur stor del av utdelning och kapitalvinst från fåmansföretag som får beskattas som kapital istället för som tjänsteinkomst. Samtidigt skulle reglerna fortfarande ge utrymme för rimlig avkastning på det kapital som ägaren investerat i företaget.

År 2006 luckrades reglerna upp ordentligt. Dels utökades utrymmet som kunde beskattas som kapital och dels (vilket var den stora förändringen) sänktes skattesatsen på själva utdelningen från 30 till 20 procent. Det gjordes genom att bara $\frac{2}{3}$ av utdelningen beskattas (till 30 procent). Efter 2006 har utrymmet som får beskattas som kapital ökat ytterligare, och 2026 gjordes ytterligare en stor reformering av reglerna. Under perioden har också bolagsskatten sänkts vilket gjort inkomstomvandling från inkomst av tjänst till inkomst av kapital ännu mera förmånligt.

De senaste åren har skattebortfallet som sänkningen från 30 till 20 procent i skatt innebär motsvarat 12–14 miljarder årligen (Skatteverket, 2026), vilket också visas i figur 33. Den förenkling som infördes 2026 innebär ytterligare 1 miljard kronor i årliga förlorade skatteintäkter (Finansdepartementet, 2025). Ägare av fåmansbolag tillåts också skjuta upp outnyttjat utdelningsutrymme till senare år. Detta sparade utdelningsutrymme är år 2024 uppe i 1 800 miljarder kronor och har vuxit med över 100 miljarder kronor per år de senaste åren.

Stora skatteförluster på grund av 3:12-reglerna

Förlorade skatteintäkter per år till följd av 20 % utdelningsskatt, miljarder kronor

Figur 33. Uteblivna skatteintäkter till följd av den lägre utdelningsskatten om 20- istället 30 procent på fåmansbolag, per år i miljarder kronor.

Alstadsæter och Jacob har belagt empiriskt att de generösare 3:12-reglerna som infördes 2006 direkt resulterade i att utdelningarna från fåmansbolagen ökade (Ekonomisk Debatt 2012). De slår också fast att personer som betalar statlig inkomstskatt för inkomst av tjänst har en högre sannolikhet att ta ut utdelning från sitt respektive fåmansbolag.

Trenden med allt fler egenföretagare är inte bara en fråga om enskilda individer som försöker minimera sin skatt. Det är viktigt att skilja på 3:12-reglerna och att driva sin verksamhet som enskild firma. Att vara egenföretagare innebär inte per automatik att vara 3:12-företagare. Men 3:12-reglerna bör sättas i ett större sammanhang av generellt minskad anställningstrygghet och ökat egenföretagande, som riskerar att få systemiska konsekvenser för den svenska arbetsmarknaden. Vad betyder det för partsmodellen när allt färre har trygga anställningar, och vad betyder det för socialförsäkringssystemet?

Avsaknad av alternativ gäller i första hand inte 3:12-företagarna, som ofta har en stark ställning på arbetsmarknaden, men även denna grupp kan drabbas av lågkonjunktur, sjukdom eller strukturomvandling som förändrar deras position. Det är då kollektiva lösningar som facklig organisering och inkomsttrygghet behövs som mest. Men för att dessa stödsystem ska vara långsiktigt hållbara måste alla bidra till deras finansiering även i goda tider.

Onoterade bolag som inte är fåmansbolag

I noterade aktieföretag som inte räknas som fåmansbolag beskattas utdelning till 25 procent (av utdelningen beskattas med 30 procent). Onoterade aktie-

bolag är som namnet indikerar bolag som inte är börsnoterade, vilket innebär att kraven på transparens och dokumentation är lägre. Syftet med att inte beskatta dem som noterade aktiebolag är att göra det enklare att locka kapital och investeringar till onoterade aktiebolag. Det minskar dock skatteintäkterna och kan dessutom skapa en situation där allt färre bolag noteras på börsen. Om utbudet på börsen minskar försvåras möjligheten för småsparare och pensionskapital att få avkastning på sparandet, något som då förbehålls några få personer med kontakter i riskkapitalbranschen.

Sparande och placeringar

Investeringsparkonto

Investeringsparkonto (ISK) är en typ av aktie- och fondkonto som beskattas enligt en schablonmodell. Kontotypen infördes för att underlätta aktie- och fondsparande. Istället för att varje enskild affär på kontot deklarerar, bestäms skatten utifrån hur mycket pengar som finns på kontot.

Det som skiljer ett ISK från ett vanligt värdepapperskonto är hur det beskattas. På ett ISK betalas en schablonskatt efter kapitalunderlaget på kontot. Kapitalunderlaget räknas ut genom att värdet på kontot vid starten av varje kvartal summeras med insättningarna på kontot under året och divideras med fyra. Schablonskatten fås genom att multiplicera kapitalunderlaget med 30 procent av statslåneräntan plus en procentenhet. För 2026 innebär det att skatten blir 1,065 % av kapitalunderlaget.

På ett vanligt värdepapperskonto betalar du istället skatt endast när du säljer en aktie eller fond. Har du gjort vinst betalar du 30 procent i skatt på vinsten. Har du gjort en förlust får du räkna av 30 procent av förlusten från din inkomstskatt, precis som med ränteavdraget.

Det finns tre huvudsakliga problem med hur nuvarande schablonbeskattning fungerar. Först och främst gör kopplingen till statslåneräntan att skatten varierar från år till år. Variationen i beskattning skapar onödigt osäkerhet och motverkar ett långsiktigt sparande. Kopplingen mellan statslåneräntan och avkastningen på aktier och fonder är dessutom svag.

För det andra innebär schablonbeskattningen i sig en orättvis beskattning som missgynnar försiktiga och oerfarna sparare till förmån för erfarna placerare med hög avkastning. Hur hög din avkastning än är betalar du samma skatt för samma kapitalunderlag, eftersom skatten beräknas på summan som är insatt på kontot.

Det tredje problemet är hur kapitalunderlaget beräknas. Endast insättningar på kontot räknas med i kapitalunderlaget. Det gör att de som tillfälligt behöver ta ut sina pengar från kontot för att vid ett senare tillfälle föra dem tillbaka belastas med dubbel skatt.

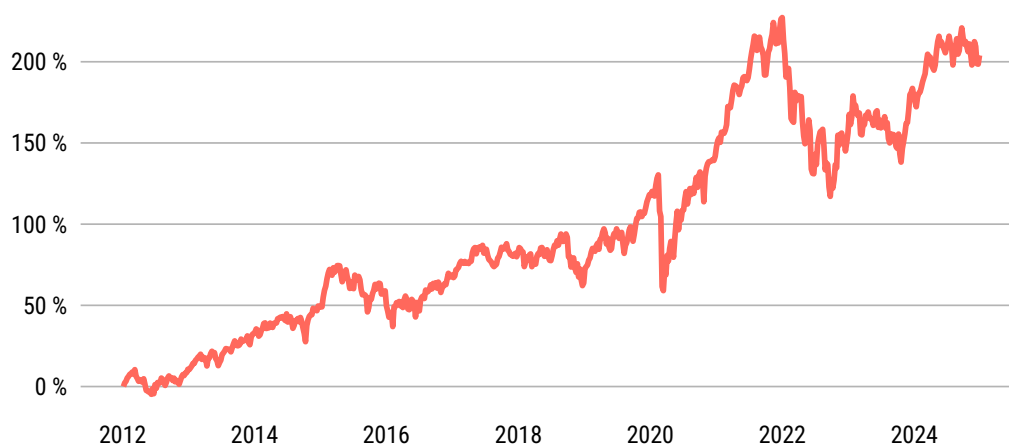
Sedan investeringsparkontot infördes 2012 har de flesta fonder och aktier haft en god utveckling. Figur 34 visar avkastningen på Stockholmsbörsen enligt

det breda Stockholm All-share-indexet från början av 2012 till slutet av 2024. Den som placerade sina pengar i en fond som följer detta index har (innan eventuella avgifter) fått se sina pengar öka i värde med över 200 procent. 100 000 kronor investerade i början av 2012 var i slutet av 2024 värda strax över 300 000 kronor. Vinsten uppgår alltså till en bit över 200 000 kronor. Hur mycket skatt du får betala på denna vinst beror på vilket konto du haft innehavet på.

God avkastning på Stockholmsbörsen

Procentuell utveckling på Stockholmsbörsen 2012–2024

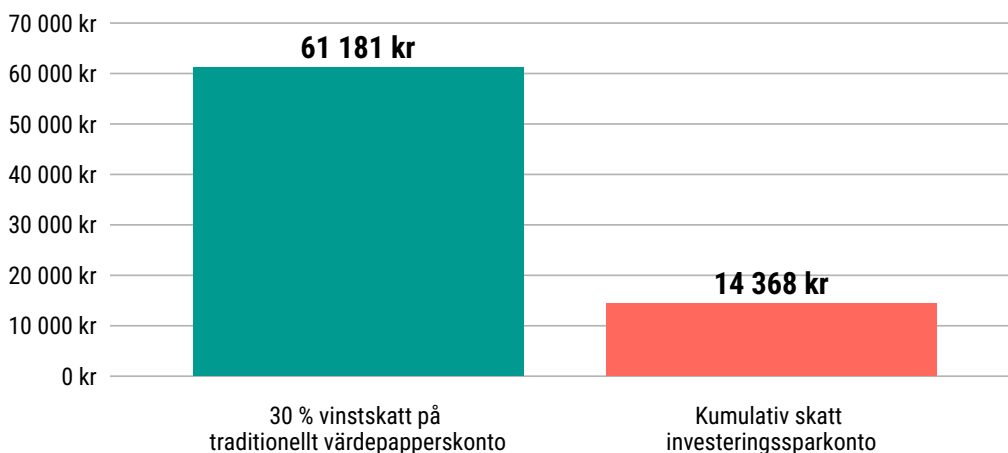
Figur 34. Procentuell utveckling på Stockholmsbörsen (Stockholm All-share) sedan 2012.

I figur 35 visas hur olika skatteutfallet blir för den som haft sitt fondinnehav på ett ISK jämfört med om denne haft sitt innehav på ett traditionellt värdepapperskonto och betalat 30 procent i vinstskatt vid försäljning. Med ett traditionellt värdepapperskonto uppgår vinstskatten till 61 000 kronor ($203\,000 \cdot 30\%$). På ISK betalar du istället lite skatt varje år, vilket gör att du i slutet av 2014 sammanlagt betalat 14 368 kronor i skatt.

Investeringsparkontot – en kattlucka i kapitalbeskattningen

Total skatt på Stockholmsbörsens avkastning 2012–2024 på ISK och traditionellt värdepapperkonto

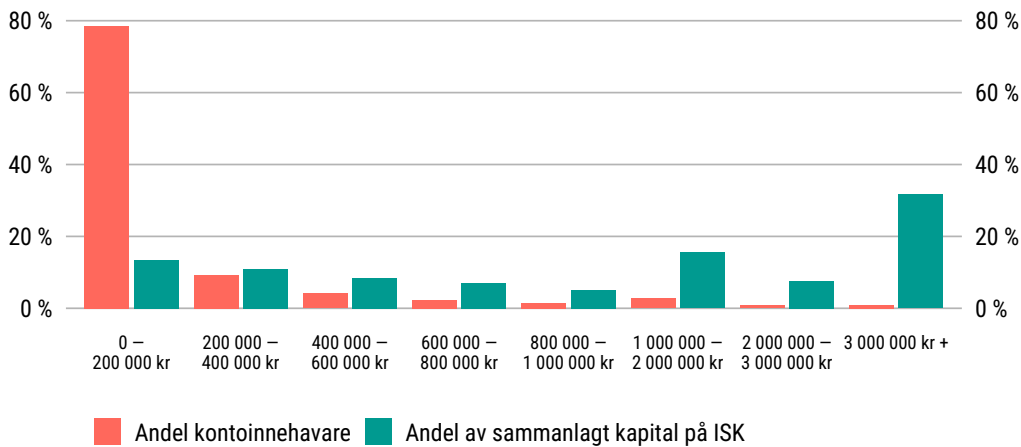
Figur 35. Total kumulativ skatt för den som investerat 100 000 kronor på Stockholmsbörsen 2012–2024 på ISK respektive traditionellt värdepapperskonto.

Även om investeringsparkontot blivit en populär sparform för så kallade småsparare är det inte de som står för den största delen av det totala kapitalet som är placerat på ISK. År 2018 hade närmare 80 procent av kontoinnehavarna mindre än 200 000 kronor på ISK (RUT Dnr 2020:1386), och statistik från nätbanken Avanza från december 2025 tyder fortsatt på en liknande fördelning då medianinnehavet bland kunderna var 74 000 kronor (Avanza, 2026). Men de 80 procent av innehavarna som hade mindre än 200 000 kronor stod för bara 13,5 procent av det totala kapitalet.

Den låga skatten har lockat storkapitalet i betydligt högre grad än småspararna. År 2018 kom 32 procent av det totala kapitalet från en procent av kontoinnehavarna. Figur 36 visar fördelningen av det totala antalet kontoinnehavare respektive fördelningen av det totala kapitalet efter hur mycket pengar personen har placerat på ISK.

1 % av kontoinnehavarna står för 32 % av pengarna på ISK

Andel kontoinnehavare och andel av sammanlagt kapital per kapitalnivå på investeringssparkontot

Figur 36. Fördelning av investeringssparkonto.

Vid utgången av 2024 fanns strax över 2 000 miljarder kronor placerade på ISK. Med de nya reglerna om ett skattefritt belopp på 300 000 kronor per år (vilket omfattar ungefär $\frac{1}{3}$ av de sammanlagda placeringarna på ISK) ger det skatteintäkter på ungefär 14 miljarder. Med borttagande av fribeloppet, en försiktigt antagen avkastning på 5 procent och traditionell beskattning på 30 procent av vinsten hade skatteintäkten istället blivit 30 miljarder kronor.

Kapitalförsäkring

En kontotyp som liknar ISK är kapitalförsäkring. En kapitalförsäkring beskattas på samma nivå som ett investeringssparkonto, men istället för att skatten tas upp i deklarationen dras den löpande under året av banken/försäkringsbolaget. En kapitalförsäkring kan tecknas av både privatpersoner och företag, men det är bara för privatpersoner som de första 300 000 kronorna är skattefria. Privata kapitalförsäkringar är inte lika vanliga som investeringssparkonton, men på grund av ett utbrett nyttjande på företagsidan fanns ändå över 1 250 miljarder kronor placerade på kapitalförsäkringar 2024. Tillsammans inbringade privata och företagsbaserade kapitalförsäkringar knappt 14 miljarder kronor i skatt år 2024. Med en antagen avkastning på 5 procent och 30 procents skatt på avkastningen skulle skatteintäkterna vara 5 miljarder högre.

Ränteavdrag och skattereduktion för underskott av kapital

Den som har gjort en kapitalförlust (underskott av kapital) har möjlighet att dra av delar av förlusten mot inbetald skatt från tjänst. Till underskott av kapital räknas även räntekostnader, och cirka 82 procent av statens förlorade skatteintäkter till följd av denna skattereduktion kommer från ränteavdraget på bostadslån (SVT, 2025).

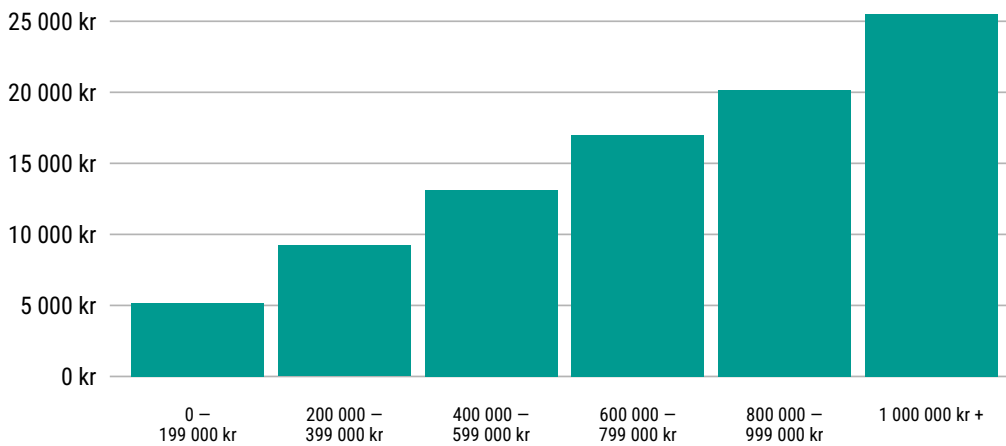
Ett underskott av kapital som kommer från ränteutgifter kvittas först mot eventuella kapitalinkomster. Om det fortfarande kvarstår en förlust (ett underskott) ges möjlighet att dra av en del av förlusten mot skatt som betalats in till följd av inkomst av tjänst. Man får dra av 30 procent av förlusten upp till en förlust på 100 000 kronor och 21 procent på belopp över 100 000 kronor. Sedan 2026 gäller ränteavdraget endast ränteutgifter för lån med en underliggande säkerhet. Ränteavdraget för blacolån har tagits bort med argumentet att det skapar incitament till överskuldssättning. Samma kritik går att rikta mot ränteavdrag för bolån, eftersom det drivit på bostadspriserna.

Skattereduktionen för underskott av kapital kostade enligt SCB 45 miljarder kronor år 2024. Då är den del av kapitalförlusterna som kvittats mot kapitalinkomster borträknad. Enligt siffror som dåvarande Ekonomistyrningsverket (ingår nu i Statskontoret) tagit fram åt SVT uppgick de totala kostnaderna för ränteavdraget till 61 miljarder kronor 2024 (SVT, 2025).

En stor del av de skatteintäkter som förloras på grund av ränteavdraget går till människor med höga inkomster. I figur 37 visas den genomsnittliga skattereduktionen för underskott av kapital år 2024 efter vilken årsinkomst personen som fått skattereduktionen har. Det är tydligt att skattereduktionen stiger i takt med en allt högre inkomst. I de två lägsta inkomstgrupperna i diagrammet, alltså personer med en årsinkomst upp till 399 000 kronor, finns 65 procent av Sveriges befolkning över 20 år. Men hit går bara 34,5 procent av de förlorade skatteintäkterna.

Ojämnt ränteavdrag

Genomsnittlig skattereduktion för underskott av kapital efter årsinkomst år 2024

Figur 37. Genomsnittlig skattereduktion för underskott av kapital efter årsinkomst år 2024.

Förutom den ojämlika fördelningen bland dem som nyttjar ränteavdraget är det dessutom så att en majoritet av Sveriges hushåll inte har bostadslån. 60 procent av hushållen bor antingen i hyresrätt (39 procent) eller äger sin bostad obelånad (21 procent). Drygt 25 procent av hushållen har lån på upp till två miljoner kronor och 11 procent har lån på mellan 2 och 4 miljoner kronor. Endast 3,2 procent av Sveriges hushåll har lån på över 4 miljoner (SBAB, 2024). De största lånen finns generellt bland personer i familjebildande ålder i storstäder, som då får ut mycket ränteavdrag. Samtidigt finns det andra, bättre, reformer som kan stärka barnfamiljers ekonomi utan att samtidigt elda på bostadspriser, skuldsättning och bankvinster.

Total skatt

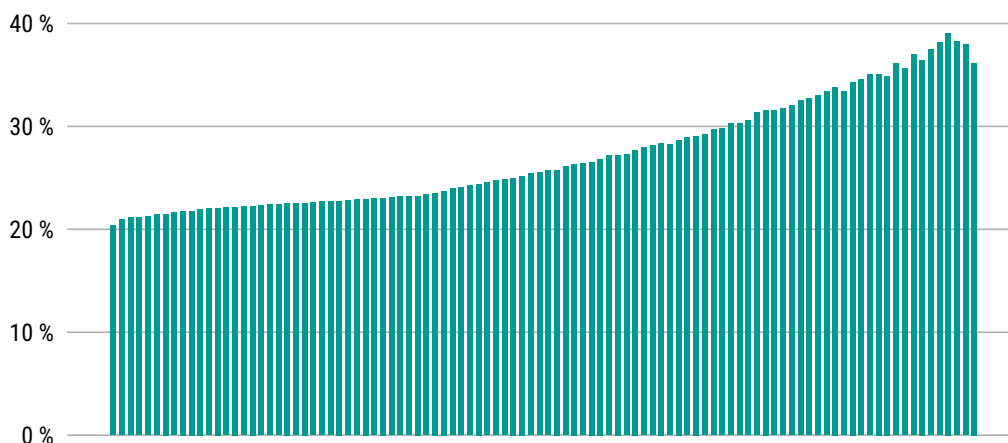
Att kapitalinkomster beskattas proportionellt medan inkomst av tjänst beskattas progressivt gör att människor med höga inkomster där en stor del kommer från kapital får en lägre skatt jämfört med om hela inkomsten kommit från inkomst av tjänst. I figur 38 har 15 000 slumpmässigt utvalda personer ur Stockholms stads taxeringskalender sorterats efter total inkomst (inkomst av tjänst + inkomst från kapital år 2024) och delats in i percentiler (hundredelar). Därefter har deras skatt räknats ut, baserat på deras inkomst av tjänst och kapitalinkomst. Taxeringskalendern innehåller endast uppgifter om personer med en sammanlagd årsinkomst över 462 000 kronor för kvinnor och 528 000 kronor för män, vilket innebär att den enbart speglar beskattningen för de ungefär 30 procent av Sveriges befolkning som har de högsta inkomsterna.

När personerna i de här högre inkomstgrupperna delas in i percentiler, visar figuren att den totala skatten stiger i högre percentilgrupper. Som allra högst är

dock skattenivån inte i percentilgrupp 100, utan i percentilgrupp 97. I de högsta inkomstgrupperna är kapitalinkomsterna så stora att de drar ned den totala skatten.

Regressiv skatt i toppen av inkomstfördelningen

Total skattenivå efter inkomst i de 30 procent av befolkningen med högst inkomst

Figur 38. Skatt i procent av den totala inkomsten efter percentilgrupp, här som ett urval ur taxeringskalendern i Stockholms stad.

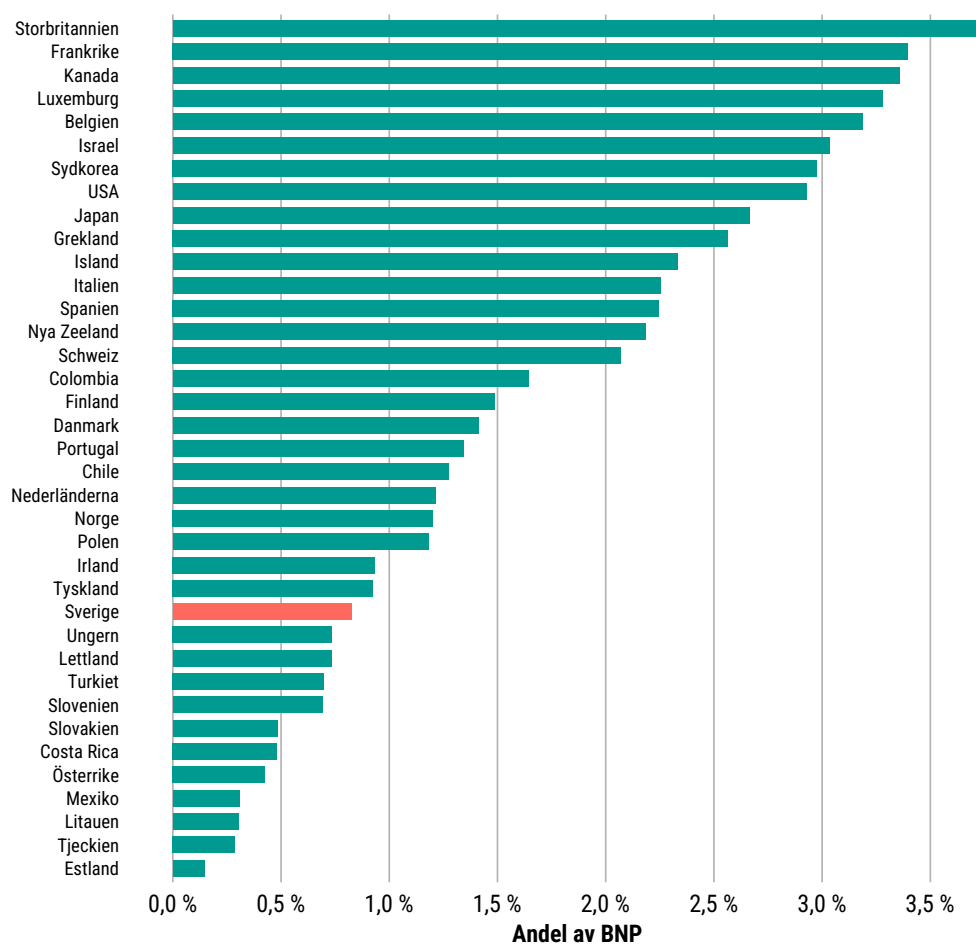
Den regressiva beskattningen av de högsta percentilerna ska också ses i ljuset av att förmögenhetsutvecklingen varit allra starkast hos den rikaste topp-procenten. Skillnaderna blir alltså mycket större i de fem rikaste percentilerna jämfört med till exempel percentil 25–30, eller percentil 88–93, eftersom inkomsterna hos den rikaste procenten är så radikalt mycket högre än i föregående percentilgrupper.

Ekonomerna Gabriel Zucman har forskat om den regressiva toppbeskattningen och vad den beror på. I sin bok *Miljardärsskatt – så kan den införas* (Bokförlaget Atlas 2026) visar han att för de 0,0005 procent rikaste svenskarna – vilket motsvarar de som är miljardärer i euro – sjunker den effektiva individuella inkomstskatten till nästan noll procent av inkomsten. Med alla skatter inräknade, även konsumtionsskatter, betalar de superrika knappt hälften så mycket som den genomsnittlige svensken i skatt. Skatteundandragandet är betydande och möjliggörs framförallt genom internationella holdingbolag. Ett talande exempel är att världens rikaste man, grundaren av näthandelsföretaget Amazon Jeff Bezos, ett år deklarerade en så pass låg inkomst att han beviljades familjebidrag (Zucman, 2026).

Sverige ligger lågt i beskattning av tillgångar internationellt sett. Samtliga jämförbara OECD-länder har en högre beskattning av tillgångar, ett begrepp som inkluderar bostäder, yachter och lyxbilar såväl som aktier och arv. Som andel av BNP utgör skatt på tillgångar endast 0,8 procent i Sverige, medan den är 1,4 procent i Danmark, där förmögenhetsskatt är uppe på agendan i den danska debatten inför valet 2026. Förmögenhetsskatt återfinns också i vårt grannland Norge. Sverige har samtidigt haft den största och snabbaste ökningen av förmögenhetsklyftor i Norden.

Sverige har en låg beskattning av tillgångar

Skatt på tillgångar i OECD:s medlemsländer, som andel av BNP 2024

Figur 39. Skatt på tillgångar som andel av BNP i OECD.

En ny kapitalbeskattning

Det svenska skattesystemet bygger på en princip om skatt efter bärkraft, där de med höga inkomster och stora förmögenheter ska bidra till en större del av finansieringen av gemensamma behov. Förmögenheter och kapitalinkomster är fördelade betydligt mer ojämnt än inkomster från tjänst (lön och pensioner). Trots den ojämlika fördelningen finns ingen förmögensbeskattning (bortsett från den regressiva fastighetsavgiften), och kapitalinkomster beskattas i många fall lägre än motsvarande inkomst från tjänst.

Kapitalbeskattningen rymmer flera olika dimensioner. Dels är det frågan om de allra rikaste, ett tiotal individer, som nästan helt flyger under radarn genom avancerade skatteupplägg. Det behöver adresseras på global nivå, och här finns det förslag som exempelvis Gabriel Zucmans miljardärsskatt för de ultrarika. Det handlar ytterst om ett försvar av demokratin: vad betyder det för samhällsutvecklingen om ett fåtal ultrarika individer får så mycket ekonomisk makt och ägande? Det är en viktig fråga som en reformerad kapitalbeskattning måste hantera.

Men den extrema förmögenskoncentrationen i toppen av fördelningen är bara en del av problemet. Stora inkomstklyftor har uppstått i breda folklager som en konsekvens av en förändrad beskattning av till exempel fåmansbolag, bostäder och aktievinster. Det har skapat betydande inkomstskillnader mellan hushåll som äger respektive hyr sin bostad, mellan bostadsägare som haft marknaden i ryggen kontra de som bott i mindre attraktiva områden, mellan individer som gjort aktieklipp och de som haft ett försiktigt sparande hos banken, mellan de som ärvt kapital och de som inte gjort det, eller de som gjort om sin anställning till ett eget bolag i syfte att sänka sin skatt och de som fortsatt får sin inkomst av tjänst.

Skattepolitiken har inte ensam ökat inkomstskillnaderna i Sverige, men som rapporten tydligt visar har den bidragit till dem. Den har också bidragit till ökad skuldsättning bland hushållen och höga bankvinster, och den riskerar i längden att äventyra den svenska arbetsmarknadsmodellen. Eroderas finansieringen av socialförsäkringar och välfärd samtidigt som stora grupper upplever sig inte tjäna på gemensamma lösningar, kommer det få betydligt värre konsekvenser för ojämlikheten i Sverige än de direkta inkomstskillnader som rapporten påvisar.

Kapitalbeskattningen behöver förändras för att bidra till minskade ekonomiska klyftor, höja legitimiteten för skattesystemet och öka skatteintäkterna i en tid av geopolitisk oro och stora behov av resurser till välfärden. Vi föreslår därför:

Förmögenhetsskatt

Ägandet av tillgångar (förmögenheter) i Sverige är som presenterats i figur 28 mycket skevt fördelat. Vissa personer har mycket stora förmögenheter, vilka inte beskattas och dessutom ger dem tillgångar och makt som andra människor inte har. Vi föreslår därför en förmögenhetsskatt på 0,3 procent av den samlade nettoförmögenheten på de delar som överstiger 10 miljoner kronor.

Till förmögenhetstillgångar räknas samtliga privata tillgångar, även bostäder, med skulder avräknade. Förmögenheten beskattas individuellt. En samlad skatt på förmögenhet bedömer vi är enhetlig och rättvis, och vi föreslår därför inte en återinförd arvs- och gåvoskatt, bland annat eftersom en arvs- och gåvoskatt (om den inte kombineras med gränsvärden) skulle träffa även individer med väldigt blygsamma arv. Men att obeskattade arv är så starkt bidragande till de flesta förmögenheter som byggts upp hos enskilda individer visar varför en förmögenhetsskatt behövs. Förmögenhetsskatten skulle också per definition innebära att det tidigare tillgångs- och skuldregistret återinförs - information som efterfrågas av såväl myndigheter som akademi.

Enbart de fem procent rikaste av Sveriges befolkning kommer beröras av förmögenhetsskatten, men den kommer att generera åtminstone 23 miljarder kronor per år.⁸ Då förmögenhetsskatten endast gäller belopp över gränsvärdet om 10 miljoner kronor blir skatten initialt ganska låg. För en person med en nettoförmögenhet på 12 miljoner kronor innebär förmögenhetsskatten en månatlig kostnad på femhundra kronor. Med en förmögenhetsskatt får även kapitalbeskattningen, likt beskattning av inkomst av tjänst, ett progressivt inslag.

Avtrappat ränteavdrag och slopad fastighetsavgift

Att slopa ränteavdraget skulle innebära ungefär 40 miljarder årligen i ökade skatteintäkter givet 2026 års ränte- och lånenivåer. Det innebär högre kostnader för hushåll med bolån, men att slopa ränteavdraget, som i stor utsträckning går till höginkomsttagare, ger också utrymme att avskaffa den regressiva fastighetsskatten. Medianlånet för villaägare med bolån är 1,4 miljoner kronor. För dessa innebär avskaffandet av ränteavdraget en ökad kostnad med ungefär 11 800 kronor, men samtidigt försvinner fastighetsavgiften på 10 425 kronor, vilket alltså gör att årskostnaden bara höjs med knappt 1 400 kronor (SBAB, 2024).⁹ För personer med lägre lån än medianen innebär förändringen i många fall en sänkt skatt.

För hushåll i storstäder, som generellt är högre belånade, har ränteavdraget till stor del har ätits upp av högre bostadspriser. Ränteavdraget framställs gärna som en subvention till hushållen, trots att det snarare är hushållen som fått ta högre

⁸ Baserat på förmögenhetsfördelningen år 2020 enligt Roth, Waldenström m.fl. (2026).

⁹ Baserat på en ränta om 2,8 procent.

lån, för att sedan få lite tillbaka från staten i form av ett ränteavdrag. Det har varit en god affär för bankerna.

Vi föreslår att ränteavdraget fasas ut successivt genom att det initialt sätts ett nominellt tak på ränteavdraget om 100 000 kronor, det vill säga att slopa dagens skatterabatt à 21 procent på ränteutgifter som överstiger 100 000 kronor. Taket sänks sedan med 20 000 kronor per år för att på så sätt fasa ut ränteavdraget under en femårsperiod. Detta ger nedtrappningen en progressiv karaktär, där avdragen först sänks för dem med mycket stora avdrag och sänkningen når den bredare delen av bolånetagarna först i slutet av nedtrappningsperioden. Att trappa av snarare än att ta bort ränteavdraget rakt av skapar också förutsägbarhet för hushållens vardagsekonomi.

Enhetlig kapitalvinstbeskattning

De stora avsteg som gjorts från en enhetlig kapitalbeskattning, framförallt genom lägre beskattning av utdelning och kapitalvinst i fåmansbolag (3:12) och investeringssparkontot (ISK), innebär både förlorade skatteintäkter och ett mer svårbegripligt skattesystem. Då en stor del av de förlorade skatteintäkterna dessutom går till inkomststarka personer finns goda skäl att återställa dessa skatter till en högre, enhetlig nivå. Detta bör även gälla bostadsförsäljningar.

ISK och kapitalförsäkring

Beskattning av investeringssparkonto och kapitalförsäkring bör göras om och baseras på faktisk avkastning istället för dagens schablonintäkt. Vitsen med schablonbeskattning är att det skapar förutsägbarhet och går att använda när det exakta värdet är svårt att bestämma – därför har till exempel tidigare versioner av fastighetsskatten baserats på en schablonintäkt (Stenkula 2014). I fallet ISK är schablonbeskattning svårare att försvara eftersom det går att veta på öret hur mycket vinst eller förlust ens ISK-sparande har genererat.

Om avkastningen ett givet år är positiv beskattas vinsten med 30 procent, och blir avkastningen istället negativ ger det rätt till skattereduktion om 30 procent. Detta bör även gälla kapitalförsäkringar. I volatila tider är det en trygghet för spararna att veta att förluster inte beskattas, samtidigt som stora vinster i goda tider också kommer samhället till del. Med en försiktigt antagen genomsnittlig avkastning på 5 procent per år innebär det 21 miljarder kronor per år i ökade skatteintäkter.

3:12 – Beskattning av utdelning från fåmansbolag och onoterade aktiebolag

Vi föreslår att det tillåtna utrymmet för utdelning och kapitalvinst i fåmansbolag beskattas med 30 procent och att överskjutande delar precis som tidigare beskattas som inkomst av tjänst. Detta för att förhindra inkomstomvandling och för att lika arbete ska beskattas lika, oavsett inkomstform. Samma sak bör gälla

även onoterade aktiebolag som inte är fåmansbolag. Förslaget innebär ökade skatteintäkter på ungefär 14 miljarder kronor per år.

Höjd reavinstskatt och återinförd uppskovsränta

I och med den starka värdeutvecklingen på delar av bostadsmarknaden har vinster vid bostadsförsäljningar lett till omotiverat stora inkomstklyftor mellan generationer, boendeformer och geografiska platser i Sverige. Ändå beskattas dessa vinster lägre än andra kapitalvinster, och skatten får skjutas upp utan kostnad. Vi föreslår att vinstskatten vid bostadsförsäljning höjs till 30 procent i linje med övriga kapitalinkomster. Detta bedöms öka skatteintäkterna med 11 miljarder kronor per år.

Möjligheten att göra uppskov kvarstår för att undvika inlåsnings effekter på bostadsmarknaden, men den tidigare uppskovsräntan återinförs. I praktiken är det ett lån från staten att skjuta fram vinstskatten och dagens räntefrihet på uppskovsbeloppet minskar incitamenten att faktiskt betala sin vinstskatt. Vi antar att uppskovsräntan följer statslåneräntan, som den 13 mars 2026 var 2,56 procent. En återinförd uppskovsränta innebär då ytterligare 14 miljarder kronor i ökade skatteintäkter.

Skatt på övervinster

En lärdom av inflationskrisen 2022 är att det behöver finnas bättre beredskap i skattesystemet för att enskilda bolag inte ska kunna göra oproportionerligt stora vinster på plötsligt förändrade marknadsförutsättningar, där vinsterna inte har någon koppling till ökad produktivitet, arbetsinsats eller innovation i bolagen.

Detta gäller i synnerhet bolag som tillhandahåller produkter eller tjänster av samhällskritisk karaktär, till exempel banker och elproducenter. I dessa lägen behöver det finnas en skatt på övervinster. På så sätt kan prishöjningarna som bolagen tjänar på, och som betalas av hushållen, också ge tillbaka mer i form av ökade skatteintäkter. En sådan skatt skulle också i bästa fall kunna motverka överpriser.

Det är svårt att beräkna vad en skatt på övervinster skulle generera, eftersom den är omvärldsberoende och träder i kraft just på grund av något oväntat. Men om Sverige exempelvis hade implementerat det så kallade intäktstaket för elproducenter som bestämdes på EU-nivå 2022, vilket är detsamma som en skatt, har beräkningar visat att det hade inneburit skatteintäkter på 6,1 miljarder bara under januari och februari 2023 (DN, 2023). Eftersom Sverige implementerade skatten först när elpriserna hade gått ned gick en stor del av elproducenternas övervinster obeskattade.

Sanktionsavgifter mot banker vid skatteflykt

En invändning mot förmögenhetsbeskattning är att personer med mycket stora förmögenheter kommer att flytta sitt kapital utanför landet för att undvika skatt. Forskning visar att väldigt få gör verklighet av sina hot om kapitalflykt, och påståendet om att förmögenhetsbeskattning är en nettoförlust för samhället stämmer inte (Jakobsen, m.fl. 2024). Denna typ av argumentation skulle dessutom te sig mycket märklig inom andra rättsområden. Fokus borde ligga på dem som väljer att inte göra rätt för sig och som kringgår svenska lagar och regler, snarare än att anpassa lagstiftningen efter att vissa struntar i den. Däremot är frågan om beskattning av de ultrarika en global fråga, men det behöver inte hindra enskilda länder från att göra skillnad här och nu.

Ett sätt att täppa till kryphål i förmögenhetsbeskattningen är att understryka bankernas ansvar för att säkra efterlevnad av skattelagstiftningen. Utan deras infrastruktur är det betydligt svårare att flytta kapital utomlands. Vi föreslår därför att banker som möjliggör skatteflykt, eller underlåter att rapportera betydande kapitalförflyttningar, beläggs med sanktionsavgifter, och i allvarliga fall riskerar indraget tillstånd för bankverksamhet i Sverige. När regelverket för bankernas kundkänedom stramades åt för att bland annat komma åt finansiering av terrorism och penningtvätt, sågs mycket positiva effekter.

Beskatta riskkapitalisternas bonusar som inkomst av tjänst

Förändrade skatteregler för ”carried interest”, som klubbades av regeringen 2025, är kanske den mest iögonfallande av de förändringar som initierats på kapital-skatteområdet utifrån ett jämlikhetsperspektiv (Fi2025/00173). Carried interest är en särskild vinstandel som tillfaller förvaltaren av investeringen. Förslaget berör ett sextiotal riskkapitalister, som tillhör några av de allra rikaste dollarmiljonärerna i Sverige, och som bedrivit en intensiv lobbykampanj för att få sänkt skatt. Skatteverket har ansett att denna vinstandel ska beskattas som inkomst av tjänst, medan riskkapitalisterna drivit flera rättsprocesser för att förmå myndigheten att beskatta denna särskilda vinstandel, också kallad bonus, som kapital snarare än arbete.

Vi menar att lagstiftningen måste återställas till att betrakta bonusarna som inkomst av tjänst, eftersom det är riskkapitalisternas jobb att tjäna på placering av kapital.

Sammanfattning delrapport 3: 100 miljarder mer genom förändrad kapitalbeskattning

Inkomstjämligheten har ökat dramatiskt i Sverige de senaste decennierna, och det beror framförallt på att kapitalinkomsterna ökat kraftigt i toppen av inkomstfördelningen. Denna rapport visar också att skattepolitiken över tid har bidragit till att ytterligare vidga inkomstklyftorna. Bland de allra rikaste procenten är skatteuttaget regressivt: den rikaste procenten betalar en lägre andel av sin inkomst i skatt än de med lägre inkomster.

För att klara finansieringen av samhälleliga behov och stärka principen om skatt efter bärkraft, som är viktig för att upprätthålla legitimiteten i skattesystemet, behöver skatterna på kapital förändras. En mer rättvis och enhetlig kapitalbeskattning skulle öka den ekonomiska jämlikheten, stärka välfärdens finansiering och bidra till den pågående utbyggnaden av landets försvar.

Det kräver att undantagen inom kapitalbeskattningen slopas, att en ny förmögenhetsbeskattning som träffar de rikaste i samhället införs och att bankernas ansvar för efterlevnaden av skattelagstiftningen stärks.

Följande förändringar av den svenska kapitalbeskattningen föreslås:

- ▶ **Ny förmögenhetsskatt.** Nettoförmögenheter som överstiger 10 miljoner kronor beskattas med 0,3 procent.
- ▶ **Utfasning av ränteavdraget kombinerat med en avskaffad fastighetsavgift.**
- ▶ **Enhetlig och rättvis kapitalvinstbeskattning på 30 procent:**
  - ▶ *Skatt på vinster men inte förluster på investeringssparkonto.*
  - ▶ *Förändrade 3:12-regler:* 30 procents skatt på alla utdelningar från aktiebolag (även onoterade aktiebolag som inte är fåmansbolag).
  - ▶ *Höjd reavinstskatt och återinförd uppskovsränta.*

Vidare föreslår vi att en särskild skatt på övervinster införs, att banker som möjliggör grov skatteflykt beläggs med sanktionsavgifter och riskerar indraget verksamhetstillstånd samt att riskkapitalisternas bonusar (carried interest) ska beskattas som inkomst av tjänst istället för inkomst av kapital.

Sammantaget innebär förändringarna ökade skatteintäkter på 100 miljarder kronor per år.

Slutsatser

Skattesystemet behöver bli mer rättvist

I tre rapporter har vi granskat det svenska skattesystemet: hur väl det lever upp till principen om skatt efter bärkraft, samt hur nuvarande skattenivå kan justeras för att möta samhällsliga behov.

De föreslagna skatteförändringarna skulle göra skattesystemet mer rättvist och öka skatteintäkterna med över 300 miljarder per år. Det ska sättas i relation till att skattesänkningarna sedan millennieskiftet motsvarar ungefär 500 miljarder per år. Merparten av dessa skattesänkningar har ökat inkomstjämligheten och försvagat statens finanser.

Nedan följer några av skatteöversynens fynd, som ligger till grund för de föreslagna förändringarna:

- ▶ **Inkomstskatten på löneinkomster är för låg.** Med en medellön i Sverige 2026, 44 000 kr/månad, blir inkomstskatten 21,61 procent. Det krävs en årsinkomst på 7,1 miljoner kronor (594 000 kr/månad) för att betala 50 procent i inkomstskatt.
- ▶ **Skattekllyftan mellan olika arbetsrelaterade inkomster är orättvis och ökar inte sysselsättningen.** Med en månadslön på 30 000 kronor blir skatten 19,1 procent. För den som är över 67 och fortfarande arbetar blir skatten bara 7,5 procent. Är du istället sjuk eller föräldraledig blir skatten 30 procent. Ersättningen från a-kassa kan inte bli högre än 27 200 kr/månad och då blir skatten 29,4 procent. Det skiljer mer än 10 procentenheter i skatt mellan den som jobbar och är arbetslös.
- ▶ **Sverige subventionerar höginkomsttagares konsumtion.** Rot- och rutavdraget är en subvention som primärt går till höginkomsttagare och kostar över 20 miljarder kronor per år. Rotavdraget är dessutom begränsat till dem som äger sin bostad.
- ▶ **Momssänkningar är inte ett träffsäkert sätt att sänka priser.** Momssänkningar tenderar att skapa en nedåtgående skattespiral, öka vinster snarare än sänka priser och bidra till ojämna konkurrens mellan branscher.
- ▶ **Investeringsparkontot är en gräddfil för storkapitalet.** Den rikaste procenten äger en tredjedel av den samlade förmögenheten på investeringsparkontot (ISK). De 78 procent av kontoinnehavarna som har mindre än 200 000 kronor på ISK står för bara 13 procent av kapitalet.
- ▶ **Fastighetsavgiften är en orättvis förmögenhetsskatt för vanliga löntagare.** En villaägare i Markaryd betalar som andel av bostadens värde tio gånger högre fastighetsavgift än en villaägare i Danderyd. Med en skatt på nettoförmögenhet som bara de rikaste fem procenten av befolkningen betalar skulle fastighetsavgiften kunna tas bort.

- ▶ **Dagens skattesystem premierar inkomstomvandling eftersom utdelningar beskattas lägre än lön.**
- ▶ **Kapitalägare betalar betydligt lägre skatt än löntagare.** Bristande tillgångsbeskattning har inneburit att skattesystemet förstärker inkomstklyftor snarare än bidrar till att utjämna dem.

Reformexempel: Vad kan vi få för 300 miljarder?

Som exempel skulle 300 miljarder räcka till höjt barnbidrag med 650 kronor per barn, 1000 kronor i månaden i högre pension, slopat karensavdrag, en utökning av a-kassan med 25 procent (vilken skulle kunna användas till att höja och/eller förlänga ersättningsnivån), en återgång till faktisk ersättningsgrad om 80 procent vid sjuk- eller föräldrapenning, en höjd lägstanivå i socialförsäkringen, 10 000 undersköterskor i hemtjänsten, 10 000 pedagoger i förskola och grundskola, 10 000 sjuksköterskor, höjt bostadsbidrag, högre försvarsanslag, en återgång till enprocentsmålet för internationellt bistånd, kraftigt ökat bostadsbyggande, en offensiv arbetsmarknadspolitik och infrastruktursatsningar för klimatet. Då har vi ändå bara kommit upp i 160 miljarder kronor per år.

Att förkorta den lagstadgade arbetstiden för heltid från 40 till 35 timmar per vecka skulle enligt Konjunkturinstitutets beräkningar innebära att BNP minskar med 4,6 procent. En 35-timmars arbetsvecka innebär att antalet arbetade timmar i välfärden minskar, vilket behöver kompenseras med ökade skatteintäkter. I de 300 miljarderna i reformutrymme skulle även detta produktionsbortfall kunna rymmas.

Sammanfattningsvis möjliggör 300 miljarder i ökade skatteintäkter en hel rad med progressiva reformer och en finansierad övergång till 35-timmars arbetsvecka.

Reform	Kostnad (mdkr)
Höjt barnbidrag med 650 kr/mån	15
Höjd allmän pension med 1000 kr/mån	27
Slopat karensavdrag	10
Utökad a-kassa	5
80 % ersättningsgrad i sjuk- och föräldrapenning	3
10 000 undersköterskor	6
10 000 pedagoger	7
10 000 sjuksköterskor	7
Höjt bostadsbidrag	5
Försvarsanslag	15
Internationellt bistånd	10
Bostadsbyggande	20
Arbetsmarknadspolitik	10
Infrastruktursatsningar för klimatet	10
Höjd lägstanivå i socialförsäkringen	10
35-timmarsvecka	140
Sammanlagt	300

Källor

Skatt på arbete

- Ds 2023:33. *Karenstak och högriskskydd – en översyn av karensavdraget och förslag på utökade undantag*. <https://www.regeringen.se/contentassets/a2bfaddac536429a98dfc12b8d23aa26/ds-2023-33.pdf> [2025-05-07]
- Edmark, K., Liang, C., Mörk, E., Selin H., *Jobbskatteavdraget*, IFAU rapport 2012:2.
- Ekonomifakta. *Räkna ut din skatt*. <https://www.ekonomifakta.se/rakna-sjalv/rakna-ut-din-skatt/> [2025-05-07]
- Ekonomistyrningsverket. *Årsutfall för statens budget – öppna data*. <https://www.esv.se/statistik-och-data/oppna-data/arsutfall/> [2025-05-07]
- Englund, P. (2019), Skattereformen 1991 – hur lyckad blev den?, *Ekonomisk Debatt* 2019/05.
- Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). *Om sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar*. <https://www.ifau.se/Press/Forskningssammanfattningar/om-sankta-arbetsgivaravgifter-for-ungdomar/> [2025-05-07]
- Järliden Bergström, Å. (2021). *Skatter för det 21a århundradet – LOs skattepolicy*. [https://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_skatter_for_det_21a_arhundradet_los_skattepolicy_pdf/\\$File/Skatter_for_det_21a_arhundradet_LOs_skattepolicy.pdf](https://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_skatter_for_det_21a_arhundradet_los_skattepolicy_pdf/$File/Skatter_for_det_21a_arhundradet_LOs_skattepolicy.pdf) [2025-05-07]
- Laun, L., *In-work benefits across Europe*, IFAU Working paper 2019:16.
- Prop. 2011/12:100, *2012 års ekonomiska vårproposition*, bilaga 5, Utvärdering av jobbskatteavdraget.
- SFS 1999:1229. *Inkomstskattelag*.
- Skatteverket 2025, *De svenska skatternas historia*, ursprungligen publicerad i *Riksskatteverkets informationstidning* 1982–1983, författare Susanne Löwnertz. <https://www.skatteverket.se/omoss/varverksamhet/skatternasochfolkbokforingens-historia/desvenskaskatternashistoria.4.22501d9e166a8cb399f1f7d.html>
- Skatteverket. *Räkna ut skatt*. https://www7.skatteverket.se/portal/rakna-ut-skatt?pk_vid=14253e399c7d7db61746621211454d16 [2025-05-07]
- Statistiska centralbyrån, *Hushållens ekonomi, inkomster och skatter* (2025). https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__HE__HE0110__HE0110A/SamForvlnk2/ [2025-05-07]
- Statistiska centralbyrån, *Nationalräkenskaperna* (2025). https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__NR__NR0103/ [2025-05-07]
- Statskontoret. (2026). *Årsutfall för statens budget – öppna data*. <https://www.statskontoret.se/analys-och-statistik/oppna-data/arsutfall/> [2026-04-20]
- Svensk finanspolitik: Finanspolitiska rådets rapport 2024*.

Skatt på konsumtion

- Ekonomistyrningsverket. (2025). *Årsutfall för statens budget*. <https://www.esv.se/utfall-och-prognos/arsutfall-for-statens-budget/2024/> [2025-10-14]
- Hyresgästföreningen. *Boskatter*. <https://www.hyresgastforeningen.se/var-politik/10punktsprogram/10-punktsprogrammet/skatter-och-avdrag/> [2025-10-14]
- IFAU. (2018). *Stora skillnader mellan restauranger i hur momssänkningen påverkade priserna*.
- <https://www.ifau.se/Press/Meddelanden/stora-skillnader-mellan-restauranger-i-hur-momssankningen-paverkade-priserna/> [2025-10-14]
- Stenkula, M. (2013). *Taxation of Goods and Services in Sweden (1862–2013)*. IFN. <https://www.ifn.se/media/todi5bnj/wp956.pdf> [2025-10-14]

- Konjunkturinstitutet. (2022). *Effekt på pump-
priser av sänkt drivmedelsskatt.*
[https://www.konj.se/media/
o3hd3zaw/2022-06-17-effekt-pa-
pump-priser-av-sankt-drivmedelsskatt.pdf](https://www.konj.se/media/o3hd3zaw/2022-06-17-effekt-pa-pump-priser-av-sankt-drivmedelsskatt.pdf)
[2025-10-14]
- Konjunkturinstitutet. (2013). *Effekter av
sänkt restaurang- och cateringmoms.*
[https://www.konj.se/media/ckfl2zvc/
specialstudie-036-effekter-av-sankt-
restaurang-och-cateringmoms.pdf](https://www.konj.se/media/ckfl2zvc/specialstudie-036-effekter-av-sankt-restaurang-och-cateringmoms.pdf) [2025-
10-14]
- Larsson, M., Sandin, G. (2018). Effekter av en
skattehöjning på bensin och diesel. *Ekono-
misk debatt.* [https://www.nationalekonomi.
se/wp-content/uploads/2018/03/46-2-
mlgs.pdf](https://www.nationalekonomi.se/wp-content/uploads/2018/03/46-2-mlgs.pdf) [2025-10-14]
- Naturvårdsverket. (2025). *Förbrukning av
plastbarkassar i Sverige.* [https://www.na-
turvardsverket.se/data-och-statistik/plast/
plastbarkassar/](https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/plast/plastbarkassar/) [2025-10-14]
- Naturvårdsverket. (2024). *Klimatmålen nås
inte med befintliga beslut och åtgärder.*
[https://www.naturvardsverket.se/om-oss/
aktuellt/nyheter-och-pessmeddelan-
den/2024/april/klimatmalen-nas-in-
te-med-befintliga-beslut-och-atgarder](https://www.naturvardsverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter-och-pessmeddelanden/2024/april/klimatmalen-nas-in-te-med-befintliga-beslut-och-atgarder)
[2025-10-14]
- OECD. (2022). *Consumption tax trends.*
[https://www.oecd.org/en/topics/consump-
tion-tax-trends.html](https://www.oecd.org/en/topics/consumption-tax-trends.html) [2025-10-14]
- OECD. (2024). *Consumption tax trends -
Sweden.* [https://www.oecd.org/content/
dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/
consumption-tax-trends/consumption-tax-
trends-sweden.pdf](https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/consumption-tax-trends/consumption-tax-trends-sweden.pdf) [2025-10-14]
- Regeringen. (2025). *Budgetpropositionen
för 2026.* [https://www.regeringen.se/
contentassets/3416d1df56ae4fcaac-
f03ecd8ed81ab1/budgetpropositionen-for-
2026-prop.-2025261-hela-dokumentet_.pdf](https://www.regeringen.se/contentassets/3416d1df56ae4fcaac-f03ecd8ed81ab1/budgetpropositionen-for-2026-prop.-2025261-hela-dokumentet_.pdf)
[2025-10-14]
- Regeringen. (2025). *Redovisning av skatte-
utgifter 2025, Skr. 2024/25:98.* [https://
www.regeringen.se/contentassets/26b-
57fd18c3d46e5addfab513b92a9d3/
redovisning-av-skatteutgifter-2025-
skr.-20242598.pdf](https://www.regeringen.se/contentassets/26b-57fd18c3d46e5addfab513b92a9d3/redovisning-av-skatteutgifter-2025-skr.-20242598.pdf) [2026-04-14]
- Regeringen. (2026). *Redovisning av skatte-
utgifter 2026, Skr. 2025/26:98.* [https://data.
riksdagen.se/fil/B5DA42DD-67B5-413E-
8066-83C19498203F](https://data.riksdagen.se/fil/B5DA42DD-67B5-413E-8066-83C19498203F) [2026-04-20]
- Regeringen. (2024). *Sänkt flygskatt.*
[https://www.regeringen.se/contentas-
sets/53a878f6f4054384bb43e74ff-
d93b19b/sankt-flygskatt.pdf](https://www.regeringen.se/contentassets/53a878f6f4054384bb43e74ffd93b19b/sankt-flygskatt.pdf) [2025-10-14]
- Regeringen. (2025). *Tillfälligt sänkt mer-
värdesskatt på livsmedel.* Finansdepar-
tementet. [https://www.regeringen.se/
contentassets/2d0bba9eb0d04b29a84d-
bf246fd206f2/tillfalligt-sankt-mervar-
desskatt-pa-livsmedel.pdf](https://www.regeringen.se/contentassets/2d0bba9eb0d04b29a84dbf246fd206f2/tillfalligt-sankt-mervar-desskatt-pa-livsmedel.pdf) [2025-10-14]
- Riksrevisionen. (2018). *Nedsatt moms på
livsmedel.* [https://www.riksrevision-
en.se/download/18.2008b69c18b-
d0f6ed3f27535/1537351905040/
RiR_2018_25_ANPASSAD.pdf](https://www.riksrevisionen.se/download/18.2008b69c18bd0f6ed3f27535/1537351905040/RiR_2018_25_ANPASSAD.pdf) [2025-10-14]
- Riksrevisionen. (2020). *Rutavdraget – konse-
kvenser av reformen.* [https://www.riksre-
visionen.se/download/18.2008b69c18b-
d0f6ed3f29586/1581941851838/RiR%20
2020_02%20Anpassad.pdf](https://www.riksrevisionen.se/download/18.2008b69c18bd0f6ed3f29586/1581941851838/RiR%202020_02%20Anpassad.pdf) [2025-10-14]
- Riksrevisionen. (2023). *Svart på vitt – rot-
avdragets kostnader och effekter.* [https://
www.riksrevisionen.se/download/18.e6f-
1d6318fa4a7c94deb47/1716897989008/
RiR_2023_26_rapport.pdf](https://www.riksrevisionen.se/download/18.e6f-1d6318fa4a7c94deb47/1716897989008/RiR_2023_26_rapport.pdf) [2025-10-14]
- Skatteverket. (2025). *Nikotinskatt.* [htt-
ps://skatteverket.se/foretag/skat-
terochavdrag/punktskatter/nikotin-
skatt.4.41f1c61d16193087d7fc7fe.html](https://skatteverket.se/foretag/skat-terochavdrag/punktskatter/nikotin-skatt.4.41f1c61d16193087d7fc7fe.html)
[2025-10-14]
- Skatteverket. (2025). *Skattesatser för alkohol.*
[https://skatteverket.se/foretag/skatte-
rochavdrag/punktskatter/alkoholskatt/
skattesatserforalkohol.4.4a47257e-
143e26725aeb5.html](https://skatteverket.se/foretag/skatte-rochavdrag/punktskatter/alkoholskatt/skattesatserforalkohol.4.4a47257e-143e26725aeb5.html) [2025-10-14]
- Skatteverket. (2025). *Skattesatser, skatteplikt-
ig kvantitet m.m. – bränsle.*
[https://www4.skatteverket.se/rattslig-
vagledning/edition/2025.6/323440.html](https://www4.skatteverket.se/rattslig-vagledning/edition/2025.6/323440.html)
[2025-10-14]
- Skatteverket. (2025). *Vägtrafikskattelag.*
[https://www4.skatteverket.se/rattsligvag-
ledning/2569.html](https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/2569.html) [2025-10-14]
- Statskontoret. (2026). *Årsutfall för statens
budget – öppna data.*
[https://www.statskontoret.se/analys-och-sta-
tistik/oppna-data/arsutfall/](https://www.statskontoret.se/analys-och-statistik/oppna-data/arsutfall/) [2026-04-20]
- Stockholm stad. (2024). *Miljöbarometern -
Trängselskattesnittet, årsvärden.* [https://
miljobarometern.stockholm.se/trafik/
motorfordon/trangselskattesnittet](https://miljobarometern.stockholm.se/trafik/motorfordon/trangselskattesnittet) [2025-
10-14]

- Tidningen Näringslivet. (2024). *Därför sågar myndigheterna flygskatten: "Motverkar sitt syfte"* <https://www.tn.se/inrikes/38061/darfor-sagar-myndigheterna-flygskatten-motverkar-sitt-syfte/> [2025-10-14]
- Transportstyrelsen. (2024). *Skattens storlek*. <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/fordon/skatter-och-avgifter/fordons-skatt/skattens-storlek> [2025-10-14]
- Transportstyrelsen. (2025). *Vägavgift för tunga fordon*. <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/fordon/skatter-och-avgifter/vagavgift-for-tunga-fordon/> [2025-10-14]
- Trafikverket. (2017). *RAPPORT 2017:123*. <https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1364434/FULLTEXT01.pdf>

Skatt på kapital

- Alstadsæter, A. och Jacob, M. (2012). Ekonomisk Debatt. 3:12-reglerna har blivit för generösa och används för skatteplanering.
- Avanza (2026). Så mycket sparar andra i din ålder 2026. <https://blogg.avanza.se/2026-sa-mycket-sparar-andra-i-din-alder/> [2026-03-19]
- Dackling, Martin (2020). Staten som arvinge: Arvsskatt i politisk debatt i Skandinavien, ca 1890–1935. *Slagmark – Tidsskrift för idéhistorie*, (82), 53–69. <https://doi.org/10.7146/slagmark.vi82.141020>
- Dagens Nyheter. (2023). Larm inifrån superdepartementet: "Regeringens slarv kostar miljarder". <https://www.dn.se/sverige/larm-inifran-superdepartementet-regeringens-slarv-kostar-miljarder/> [2026-03-19]
- Finansdepartementet. (2025). Enklare och bättre skatteregler för delägare i fåmansföretag. <http://regeringen.se/contentassets/67f037536bf7415c80559c5cab8a4b79/enklare-och-battre-skatteregler-for-delagare-i-famansforetag.pdf> [2026-03-19]
- Finansdepartementet. (2025). Beskattning av viss avkastning från riskkapitalfonder. <https://www.regeringen.se/contentassets/ea7848e7c4fa41cbbba1e68f419d1fbb/beskattning-av-viss-avkastning-fran-riskkapitalfonder.pdf> [2025-01-28]
- Jakobsen, K., m.fl. (2024). NBER working paper series. Taxing Top Wealth: Migration Responses and their Aggregate Economic Implications. <https://www.nber.org/papers/w32153>
- Oxfam. (2026). Vårt ojämlika Sverige - utsatt och extrem förmögenhet
- Proposition 2004/05:25. Slopåd arvsskatt och gåvoskatt.
- Riksdagens utredningstjänst (2020) RUT DnR 2020:1386
- Roine, Jesper (2023), *Därför är ojämlikheten viktig – om rika, fattiga och alla däremellan*, Volante.
- Roth, P., Waldenström, D. m.fl. (2026). IFN. *Wealth Inequality in Sweden, 1999–2020: A Tale of Pensions, Housing, and the Super-Rich*.
- SBAB. (2024). Hushållens bolån - Insiktsrapport 6. <https://www.sbab.se/download/18.70f883e618f98e7dabd6b5/1716471423355/Insiktsrapport%206%20-%20Hush%C3%A5llens%20bol%C3%A5n.pdf> [2026-03-19]
- SCB. (2025). Statistikdatabasen.
- SCB. (2025). Större inkomstskillnader idag än på 1990-talet. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/hushallens-inkomster-tillgangar-och-skulder/inkomster-och-skattepong/statistiknyhet/inkomstfordelningen-19912023> [2026-03-19]
- Skatteverket. (2026). Kvalificerade andelar fåmansföretag (K10, K10A) - Översikt. <https://www6.skatteverket.se/sense/app/91a2b3cf-4e65-4285-a51f-fbcc87578d3f/sheet/e4f9aa7e-de62-483a-801f-912761d52dbd/state/analysis> [2026-03-19]
- Skatteverket. (2026). Fastighetsavgift och fastighetsskatt. <https://skatteverket.se/privat/fastigheteroch-bostad/fastighetsavgiftochfastighetsskatt.4.69ef368911e1304a625800013531.html> [2026-03-19]
- Skatteverket. (2026). Förutsättningar för uppskov när du sålt en bostad

- <https://www.skatteverket.se/privat/fastighetsbostad/forsaljningavbostad/begaruppskov/forutsattningarforuppskov.4.233f91f71260075abe8800030623.html> [2026-03-19]
- Skatteverket. (2007). Skatter i Sverige 2006. Skattestatistisk årsbok.
- <https://skatteverket.se/download/18.6efe6285127ab4f1d2580006907/1708607251370/15209.pdf> [2026-03-19]
- Skatteverket. (2025). Kommunal fastighetsavgift kalenderåren 2008 och 2018–2026. <https://www.skatteverket.se/download/18.16f588619a39f2c14aa57/1762862283047/kommunal-fastighetsavgift-kalenderaren-2008-och-2018-2026.pdf>
- Statskontoret. (2026). Årsutfall för statens budget – öppna data.
- <https://www.statskontoret.se/analys-och-statistik/oppna-data/arsutfall/> [2026-04-20]
- Stenkula, Mikael (2014). "Taxation of Real Estate in Sweden (1862–2013)". IFN Working Paper nr 1018. Stockholm: Institutet för Näringslivsforskning.
- SVT. (2025). Rekordnota för ränteavdrag: 61 miljarder – män med hög lön får mest. <https://www.svt.se/nyheter/ekonomi/rekordnota-for-ranteavdrag-61-miljarderman-med-hog-lon-far-mest> [2026-03-19]
- Tax Foundation. (2025). Windfall Profits Taxes in Europe, 2025 <https://taxfoundation.org/data/all/eu/windfall-profits-taxes-europe/> [2026-03-19]
- UBS Billionaire Ambitions Report 2025
- Zucman, Gabriel (2026), Miljardärsskatt -- så kan den införas, Bokförlaget Atlas, originalutgåva (franska) 2025, Seuil

Diagramförteckning

Sid.

- 9 **Figur 1.** Sveriges skatteintäkter per skatt. I miljarder kronor.
- 10 **Figur 2.** Sveriges skatteintäkter per skatt, 2006 och 2025. Som andel av BNP.
- 10 **Figur 3.** Förändring av skatteintäkter i procentenheter per skatt mellan 2006 och 2025, som andel av BNP.
- 17 **Figur 4.** Arbetsgivaravgiften och dess fördelning, procent av bruttolönnen. 2000–2026.
- 19 **Figur 5.** Genomsnittlig skatt efter månadsinkomst och inkomsttyp. Skatten på lön – 66 år eller yngre och pension är i princip identisk.
- 20 **Figur 6.** Genomsnittlig skattesats på lön efter inkomst, uttryckt som inkomstens andel av medelinkomsten, 2006 och 2025 (medelinkomsten för 2025 är beräknad till 34 000 kronor per månad eller ungefär 408 000 kronor per år).
- 21 **Figur 7.** Skattesats för sjukpenning, a-kassa eller föräldrapenning, 2006 och 2025. Inkomstnivån är uttryckt i relation till medelinkomsten.
- 22 **Figur 8.** De svenska marginalskatterna 2006 och 2025, uttryckt i relation till medelinkomsten för respektive år.
- 23 **Figur 9.** De högsta och lägsta kommunala skattesatserna, samt riksgenomsnittet, 2006–2025.
- 26 **Figur 10.** 12 månaders glidande medelvärde av arbetslösheten (vänster axel) och kostnad för jobbskatteavdraget (höger axel). Varje år jobbskatteavdraget utökats markerats med ↑. 2016 (markerat med ↓) är enda gången det minskat, genom införandet av avtrappningen vid högre inkomster. Avtrappningen togs bort 2025.
- 28 **Figur 11.** Skatt enligt förslag och nuvarande regler, efter inkomst och inkomstslag.
- 30 **Figur 12.** Nuvarande och föreslagna marginalskattesats efter inkomstnivå, med en genomsnittlig kommunalskatt.
- 36 **Figur 13.** Skatteintäkter från konsumtion för 2025.
- 37 **Figur 14.** Kostnader för nedsatt moms, per varu- eller tjänstegrupp år 2025, samt kostnaden för livsmedel år 2027.
- 38 **Figur 15.** Energiskatternas fördelning 2025. Miljarder kronor.
- 39 **Figur 16.** Fördelningen av alkohol-, tobak- och nikotinskatt 2025. Miljarder kronor.
- 40 **Figur 17.** Punktskattens andel av slutpriset för öl, vin, sprit, cigaretter, snus, portionssnus och vitt snus, styckpriser. Se fotnot för produkter och pris.
- 41 **Figur 18.** Koldioxidskatternas fördelning år 2025. Miljarder kronor.
- 41 **Figur 19.** Fördelningen av skatterna på vägtrafik år 2025. Miljarder kronor.
- 42 **Figur 20.** Fördelningen av övriga punktskatter år 2025. Miljarder kronor.
- 43 **Figur 21.** Konsumtionsskatternas andel av BNP, 1862–2025.
- 44 **Figur 22.** Nivå på omsättningsskatten och mervärdesskatten 1930–2026.
- 50 **Figur 23.** Genomsnittligt rot- och rutavdrag i olika inkomstgrupper 2024.

- 58 **Figur 24.** Sveriges skatteintäkter från kapital uppdelat på skatt och huvudsaklig inbetalare 2025.
- 61 **Figur 25.** Inkomstutveckling per inkomstgrupp och inkomstslag.
- 62 **Figur 26.** Inkomstutveckling före och efter skatt i decilgrupp 1 och decilgrupp 10 år 1991–2024.
- 63 **Figur 27.** Inkomststruktur efter inkomstgrupp, 1991 och 2023.
- 64 **Figur 28.** Fördelning av bruttoförmögenhet efter percentilgrupp år 2020.
- 66 **Figur 29.** Sammanlagda vinster och förluster vid bostadsförsäljningar per år i miljarder kronor, 2013–2024.
- 67 **Figur 30.** Sammanlagt uppskovsbelopp per år 2013–2024, miljarder kronor.
- 68 **Figur 31.** Den kommunala fastighetsavgiftens andel av taxeringsvärdet i Markaryd, Vaggeryd och Danderyd.
- 69 **Figur 32.** Procentuell utveckling av fastighetsavgiften i Storumans kommun, samt i kommuner över taket.
- 72 **Figur 33.** Uteblivna skatteintäkter till följd av den lägre utdelningsskatten om 20- istället 30 procent på fåmansbolag, per år i miljarder kronor.
- 74 **Figur 34.** Procentuell utveckling på Stockholmsbörsen (Stockholm All-share) sedan 2012.
- 75 **Figur 35.** Total kumulativ skatt för den som investerat 100 000 kronor på Stockholmsbörsen 2012–2024 på ISK respektive traditionellt värdepapperskonto.
- 76 **Figur 36.** Fördelning av investeringssparkonto.
- 78 **Figur 37.** Genomsnittlig skattereduktion för underskott av kapital efter årsinkomst år 2024.
- 79 **Figur 38.** Skatt i procent av den totala inkomsten efter percentilgrupp, här som ett urval ur taxeringskalendern i Stockholms stad.
- 80 **Figur 39.** Skatt på tillgångar som andel av BNP i OECD.

Bilagor

Bilaga 1. Räkna ut skatt för en given inkomst

På inkomster över ett halvt prisbasbelopp och upp till 8,3 inkomstbasbelopp beräknas den totala skatten enligt formeln:

$$skatt_i = 3,517934 \times 10^{-7} \times I_i^2 + (t_i - 0,2141) \times I_i$$

där I_i är årsinkomsten för individ i efter grundavdraget om 0,5 prisbasbelopp och t_i är den kommunala skattesatsen.

För en individ med en årsinkomst på 480 000 kronor och en kommunal skattesats på 32 procent, blir då skatten 119 147 kronor:

$$\begin{aligned} 3,517934 \times 10^{-7} \times (480\,000 - 29\,400)^2 + (0,32 - 0,2141) \times (480\,000 - 29\,400) = \\ 71\,428,26 + 0,1059 \times 450\,600 = \\ 71\,428,26 + 47\,718,54 = 119\,146,8 \end{aligned}$$

På inkomster över 8,3 inkomstbasbelopp (668 980 kronor per år) beräknas skatten på inkomsten I enligt formeln:

$$skatt_i = (3,517934 \times 10^{-7} \times G^2 + (t_i - 0,2141) \times G) + (I_i - G) \times (0,2359 + t_i)$$

där I_i är årsinkomsten för individ i efter grundavdraget om 0,5 prisbasbelopp, t_i är den kommunala skattesatsen och G är gränsvärdet motsvarande 8,3 inkomstbasbelopp minus grundavdraget på 0,5 prisbasbelopp.

För en individ med en årsinkomst på 800 000 kronor blir då skatten 284 471 kronor:

$$\begin{aligned} (3,517934 \times 10^{-7} \times (668\,980 - 29\,400)^2 + (0,32 - 0,2141) \times (668\,980 - 29\,400)) \\ + (800\,000 - 29\,400 - (668\,980 - 29\,400)) \times (0,2359 + 0,32) = \\ (3,517934 \times 10^{-7} \times 639\,580^2 + (0,32 - 0,2141) \times 639\,580) + (770\,600 - 639\,580) \times \\ (0,2359 + 0,32) = \\ (143\,905,5 + 0,1059 \times 639\,580) + 131\,020 \times 0,5559 = \\ 143\,905,5 + 67\,731,5 + 72\,834 = 284\,471 \end{aligned}$$

Bilaga 2. Skattetabell 32 enligt nuvarande och föreslagen beskattning av förvärvsinkomster

Skattetabellen innehåller nuvarande skatteregler och regler enligt förslagen i delrapport 1, för dem som har skattetabell 32. Tabellen innehåller kolumnerna från Skatteverkets nuvarande skattetabeller, vilka avser olika inkomstslag och ålder, samt kolumnen ”Ny” som visar skatten enligt rapportens förslag.

Förklaring till de olika kolumnerna:

Ny

Avdragen skatt enligt rapportens nya förslag.

Kolumn 1

Avser löner, arvoden och liknande ersättningar till den som vid årets ingång inte fyllt 66 år om inkomsten ger rätt till jobbskatteavdrag. Tabellen ska tillämpas oavsett om allmän pensionsavgift ska betalas eller inte.

Kolumn 2

Avser pensioner och andra ersättningar till den som vid årets ingång fyllt 66 år, förutsatt att ersättningen inte utgör underlag för allmän pensionsavgift och inte ger rätt till jobbskatteavdrag.

Kolumn 3

Avser löner, arvoden och liknande ersättningar till den som vid årets ingång fyllt 66 år, om inkomsten ger rätt till förhöjt jobbskatteavdrag. Tabellen ska tillämpas oavsett om allmän pensionsavgift ska betalas eller inte. Kolumnen tillämpas även på personer som är födda 1937 och tidigare och som har förvärvsinkomst.

Kolumn 4

Avser sjuk- och aktivitetsersättning som betalats ut till den som vid årets ingång inte fyllt 66 år. Allmän pensionsavgift ska inte betalas. Inkomsten ger inte rätt till förhöjt grundavdrag eller jobbskatteavdrag. Inkomsten ger rätt till skattereduktion för sjuk- och aktivitetsersättning.

Kolumn 5

Avser andra pensionsgrundande ersättningar än löner med mera, exempelvis ersättning från arbetslöshetskassa och egen arbetsskadelivränta, till den som är född 1938 eller senare, förutsatt att ersättningen utgör grund för allmän pensionsavgift men inte ger rätt till jobbskatteavdrag.

Kolumn 6

Avser pensioner och andra ersättningar till den som vid årets ingång inte fyllt 66 år, förutsatt att ersättningen inte utgör underlag för allmän pensionsavgift och inte ger rätt till jobbskatteavdrag.

Preliminär skatt för kolumn								Preliminär skatt för kolumn							
Lön kr	Ny	1	2	3	4	5	6	Lön kr	Ny	1	2	3	4	5	6
1-2000	0	0	0	0	0	0	0	8301-8400	780	848	723	639	905	1836	1836
2001-2100	0	150	0	150	0	150	8	8401-8500	795	868	747	640	927	1860	1860
2101-2200	0	152	0	150	2	152	41	8501-8600	811	888	772	650	948	1887	1887
2201-2300	0	163	0	158	4	163	74	8601-8700	827	908	797	660	970	1911	1911
2301-2400	0	173	0	166	7	173	107	8701-8800	843	928	822	670	991	1938	1938
2401-2500	5	184	0	175	9	184	140	8801-8900	859	948	846	680	1013	1965	1965
2501-2600	16	194	0	183	11	194	173	8901-9000	875	968	871	690	1034	1989	1989
2601-2700	27	205	0	191	13	206	206	9001-9100	891	988	896	692	1056	2016	2016
2701-2800	38	215	0	200	15	239	239	9101-9200	907	1008	921	701	1077	2040	2040
2801-2900	49	217	0	200	17	272	272	9201-9300	923	1028	945	711	1098	2067	2067
2901-3000	60	228	0	208	19	305	305	9301-9400	940	1048	970	721	1120	2094	2094
3001-3100	71	238	0	216	22	338	338	9401-9500	956	1068	992	731	1141	2118	2118
3101-3200	82	249	0	225	24	371	371	9501-9600	973	1089	1017	741	1163	2145	2145
3201-3300	93	259	0	233	26	404	404	9601-9700	990	1108	1033	742	1184	2169	2169
3301-3400	104	270	0	241	28	437	437	9701-9800	1006	1128	1053	752	1206	2196	2196
3401-3500	116	272	0	241	30	470	470	9801-9900	1023	1149	1072	761	1227	2223	2223
3501-3600	127	282	0	250	32	503	503	9901-10000	1040	1169	1094	771	1249	2247	2247
3601-3700	139	293	0	258	35	536	536	10001-10100	1057	1189	1113	781	1270	2274	2274
3701-3800	151	303	0	266	37	569	569	10101-10200	1074	1209	1132	790	1292	2298	2298
3801-3900	162	314	0	275	39	602	602	10201-10300	1091	1229	1151	800	1313	2325	2325
3901-4000	174	324	0	283	41	635	635	10301-10400	1109	1249	1172	801	1335	2352	2352
4001-4100	186	327	0	283	43	668	668	10401-10500	1126	1269	1191	811	1356	2376	2376
4101-4200	198	337	0	291	45	701	701	10501-10600	1143	1289	1210	821	1378	2403	2403
4201-4300	210	348	0	300	48	734	734	10601-10700	1161	1309	1228	830	1399	2427	2427
4301-4400	223	358	0	308	50	767	767	10701-10800	1179	1329	1250	840	1420	2454	2454
4401-4500	235	369	0	316	60	800	800	10801-10900	1196	1349	1269	850	1442	2481	2481
4501-4600	247	379	0	325	83	833	833	10901-11000	1214	1369	1288	851	1463	2505	2505
4601-4700	260	381	0	325	105	866	866	11001-11100	1232	1389	1306	860	1485	2532	2532
4701-4800	272	392	0	333	128	899	899	11101-11200	1250	1409	1328	870	1506	2556	2556
4801-4900	285	402	0	341	150	929	929	11201-11300	1268	1429	1347	880	1528	2583	2583
4901-5000	297	412	0	350	172	954	954	11301-11400	1286	1449	1366	889	1549	2610	2610
5001-5100	310	422	0	358	194	981	981	11401-11500	1304	1469	1384	899	1571	2634	2634
5101-5200	323	432	0	366	216	1006	1006	11501-11600	1322	1489	1406	900	1592	2661	2661
5201-5300	336	442	0	375	238	1033	1033	11601-11700	1341	1509	1425	910	1614	2685	2685
5301-5400	349	444	0	375	260	1061	1061	11701-11800	1359	1529	1443	920	1635	2712	2712
5401-5500	362	454	13	384	282	1086	1086	11801-11900	1378	1549	1462	929	1657	2739	2739
5501-5600	375	464	38	394	304	1113	1113	11901-12000	1396	1569	1484	939	1678	2763	2763
5601-5700	389	474	63	404	326	1137	1137	12001-12100	1415	1589	1503	949	1700	2790	2790
5701-5800	402	484	87	414	347	1164	1164	12101-12200	1434	1609	1521	950	1721	2814	2814
5801-5900	416	494	109	423	369	1191	1191	12201-12300	1453	1629	1543	960	1742	2841	2841
5901-6000	429	496	134	425	390	1215	1215	12301-12400	1472	1649	1562	969	1764	2868	2868
6001-6100	443	506	159	435	412	1242	1242	12401-12500	1491	1669	1581	979	1785	2892	2892
6101-6200	456	516	184	445	433	1266	1266	12501-12600	1510	1689	1599	988	1807	2919	2919
6201-6300	470	526	208	455	454	1293	1293	12601-12700	1529	1709	1621	998	1828	2943	2943
6301-6400	484	536	233	465	476	1320	1320	12701-12800	1548	1729	1640	1008	1850	2970	2970
6401-6500	498	546	258	475	497	1344	1344	12801-12900	1568	1749	1658	1009	1871	2997	2997
6501-6600	512	548	283	476	519	1371	1371	12901-13000	1587	1769	1677	1019	1893	3021	3021
6601-6700	526	558	307	486	540	1395	1395	13001-13100	1607	1789	1699	1028	1914	3048	3048
6701-6800	541	568	332	496	562	1422	1422	13101-13200	1626	1809	1718	1038	1936	3072	3072
6801-6900	555	578	357	506	583	1449	1449	13201-13300	1646	1829	1736	1047	1957	3099	3099
6901-7000	569	588	382	516	605	1473	1473	13301-13400	1666	1849	1755	1057	1979	3129	3129
7001-7100	584	598	404	526	626	1500	1500	13401-13500	1686	1870	1777	1059	2000	3161	3161
7101-7200	598	608	428	528	648	1524	1524	13501-13600	1706	1890	1796	1068	2022	3193	3193
7201-7300	613	628	453	538	669	1551	1551	13601-13700	1726	1910	1814	1078	2044	3225	3225
7301-7400	628	648	478	547	691	1578	1578	13701-13800	1746	1931	1833	1087	2066	3258	3258
7401-7500	642	668	503	557	712	1602	1602	13801-13900	1766	1951	1855	1097	2087	3290	3290
7501-7600	657	688	527	567	734	1629	1629	13901-14000	1786	1971	1873	1107	2109	3322	3322
7601-7700	672	708	552	577	755	1653	1653	14001-14100	1807	1992	1892	1108	2131	3354	3354
7701-7800	687	728	577	587	776	1680	1680	14101-14200	1827	2012	1911	1118	2153	3386	3386
7801-7900	703	748	602	589	798	1707	1707	14201-14300	1848	2031	1933	1127	2173	3418	3418
7901-8000	718	768	626	599	819	1731	1731	14301-14400	1868	2050	1951	1137	2194	3449	3449
8001-8100	733	788	651	609	841	1758	1758	14401-14500	1889	2070	1970	1146	2215	3480	3480
8101-8200	748	808	676	619	862	1782	1782	14501-14600	1910	2089	1992	1156	2236	3511	3511
8201-8300	764	828	698	629	884	1809	1809	14601-14700	1931	2108	2011	1158	2256	3543	3543

Preliminär skatt för kolumn								Preliminär skatt för kolumn							
Lön kr	Ny	1	2	3	4	5	6	Lön kr	Ny	1	2	3	4	5	6
14701-14800	1952	2127	2029	1167	2277	3574	3574	22201-22400	3793	3976	3897	1810	4285	6173	6173
14801-14900	1973	2147	2048	1177	2298	3605	3605	22401-22600	3848	4026	3946	1829	4340	6241	6241
14901-15000	1994	2166	2070	1186	2319	3636	3636	22601-22800	3903	4077	3996	1847	4394	6308	6308
15001-15100	2015	2185	2088	1196	2339	3668	3668	22801-23000	3959	4127	4045	1857	4449	6379	6379
15101-15200	2036	2205	2107	1206	2360	3699	3699	23001-23200	4015	4179	4095	1876	4505	6448	6448
15201-15300	2058	2224	2126	1215	2381	3730	3730	23201-23400	4071	4231	4147	1894	4562	6520	6520
15301-15400	2079	2243	2148	1217	2402	3767	3767	23401-23600	4128	4283	4196	1905	4618	6589	6589
15401-15500	2101	2263	2166	1226	2422	3800	3800	23601-23800	4185	4335	4246	1923	4674	6659	6659
15501-15600	2123	2282	2185	1236	2443	3834	3834	23801-24000	4243	4387	4295	1942	4731	6731	6731
15601-15700	2144	2301	2204	1245	2464	3868	3868	24001-24200	4300	4439	4345	1952	4787	6800	6800
15701-15800	2166	2321	2226	1255	2485	3902	3902	24201-24400	4358	4491	4394	1970	4843	6872	6872
15801-15900	2188	2341	2244	1265	2508	3938	3938	24401-24600	4417	4542	4444	1989	4900	6941	6941
15901-16000	2210	2366	2271	1267	2535	3972	3972	24601-24800	4476	4594	4496	1999	4956	7011	7011
16001-16100	2232	2391	2295	1277	2562	4006	4006	24801-25000	4535	4646	4548	2018	5012	7083	7083
16101-16200	2254	2416	2322	1287	2590	4040	4040	25001-25200	4594	4698	4597	2036	5069	7152	7152
16201-16300	2276	2442	2346	1297	2617	4074	4074	25201-25400	4654	4750	4649	2046	5125	7224	7224
16301-16400	2299	2467	2373	1307	2644	4110	4110	25401-25600	4714	4802	4699	2065	5181	7293	7293
16401-16500	2321	2492	2400	1317	2672	4144	4144	25601-25800	4774	4854	4751	2084	5238	7363	7363
16501-16600	2344	2517	2424	1319	2699	4178	4178	25801-26000	4835	4906	4800	2094	5294	7435	7435
16601-16700	2366	2542	2451	1329	2726	4212	4212	26001-26200	4896	4958	4853	2112	5350	7504	7504
16701-16800	2389	2567	2475	1339	2754	4246	4246	26201-26400	4958	5010	4902	2131	5407	7576	7576
16801-16900	2412	2592	2502	1349	2781	4282	4282	26401-26600	5020	5062	4954	2141	5463	7645	7645
16901-17000	2435	2618	2527	1359	2808	4316	4316	26601-26800	5082	5114	5004	2160	5519	7715	7715
17001-17100	2457	2643	2553	1369	2836	4350	4350	26801-27000	5144	5166	5056	2178	5576	7787	7787
17101-17200	2480	2668	2578	1371	2863	4384	4384	27001-27200	5207	5218	5105	2188	5632	7856	7856
17201-17300	2504	2693	2604	1381	2890	4418	4418	27201-27400	5270	5270	5157	2207	5688	7928	7928
17301-17400	2527	2718	2629	1391	2918	4454	4454	27401-27600	5334	5322	5207	2225	5745	7997	7997
17401-17500	2550	2743	2656	1401	2945	4488	4488	27601-27800	5397	5374	5259	2244	5801	8067	8067
17501-17600	2573	2769	2682	1411	2973	4522	4522	27801-28000	5462	5426	5311	2254	5857	8139	8139
17601-17700	2597	2794	2707	1421	3000	4556	4556	28001-28200	5526	5478	5360	2277	5914	8208	8208
17701-17800	2620	2819	2733	1431	3027	4590	4590	28201-28400	5591	5530	5412	2329	5970	8280	8280
17801-17900	2644	2844	2758	1433	3055	4626	4626	28401-28600	5656	5582	5462	2378	6026	8349	8349
17901-18000	2668	2869	2785	1443	3082	4660	4660	28601-28800	5722	5634	5514	2430	6083	8419	8419
18001-18100	2691	2894	2809	1453	3109	4694	4694	28801-29000	5787	5686	5563	2480	6139	8491	8491
18101-18200	2715	2919	2836	1463	3137	4728	4728	29001-29200	5854	5737	5616	2532	6195	8560	8560
18201-18300	2739	2945	2860	1473	3164	4761	4761	29201-29400	5920	5790	5665	2582	6252	8632	8632
18301-18400	2763	2970	2887	1483	3191	4798	4798	29401-29600	5987	5841	5717	2634	6308	8701	8701
18401-18500	2787	2995	2914	1485	3219	4832	4832	29601-29800	6054	5893	5767	2683	6364	8771	8771
18501-18600	2811	3020	2938	1495	3246	4866	4866	29801-30000	6122	5945	5819	2735	6421	8843	8843
18601-18700	2836	3045	2965	1505	3273	4899	4899	30001-30200	6190	5997	5868	2785	6477	8912	8912
18701-18800	2860	3070	2989	1515	3301	4933	4933	30201-30400	6258	6049	5920	2837	6534	8984	8984
18801-18900	2884	3096	3016	1525	3328	4970	4970	30401-30600	6326	6101	5972	2889	6590	9053	9053
18901-19000	2909	3121	3040	1535	3355	5004	5004	30601-30800	6395	6153	6022	2938	6646	9123	9123
19001-19100	2934	3146	3067	1537	3383	5037	5037	30801-31000	6464	6205	6074	2990	6703	9195	9195
19101-19200	2958	3171	3091	1547	3410	5071	5071	31001-31200	6534	6257	6123	3040	6759	9264	9264
19201-19300	2983	3196	3118	1557	3437	5105	5105	31201-31400	6604	6309	6175	3092	6815	9336	9336
19301-19400	3008	3221	3145	1567	3465	5142	5142	31401-31600	6674	6361	6225	3141	6872	9405	9405
19401-19500	3033	3246	3169	1577	3492	5175	5175	31601-31800	6745	6413	6277	3194	6928	9475	9475
19501-19600	3058	3272	3196	1587	3519	5209	5209	31801-32000	6816	6465	6326	3243	6984	9547	9547
19601-19700	3083	3297	3220	1589	3547	5243	5243	32001-32200	6887	6517	6379	3295	7041	9616	9616
19701-19800	3108	3322	3247	1599	3574	5277	5277	32201-32400	6958	6569	6429	3346	7097	9688	9688
19801-19900	3133	3347	3271	1609	3601	5313	5313	32401-32600	7030	6621	6483	3399	7153	9757	9757
19901-20000	3159	3372	3298	1619	3629	5347	5347	32601-32800	7103	6673	6533	3450	7210	9827	9827
20001-20200	3210	3423	3349	1639	3683	5415	5415	32801-33000	7175	6725	6587	3503	7266	9899	9899
20201-20400	3261	3473	3399	1650	3738	5485	5485	33001-33200	7248	6777	6637	3554	7322	9968	9968
20401-20600	3313	3523	3449	1669	3793	5553	5553	33201-33400	7321	6829	6691	3607	7379	10040	10040
20601-20800	3365	3573	3498	1687	3848	5621	5621	33401-33600	7395	6881	6744	3660	7435	10109	10109
20801-21000	3417	3624	3548	1697	3902	5691	5691	33601-33800	7469	6933	6795	3711	7491	10179	10179
21001-21200	3470	3674	3597	1716	3957	5759	5759	33801-34000	7543	6985	6848	3764	7548	10251	10251
21201-21400	3523	3724	3649	1734	4012	5829	5829	34001-34200	7618	7036	6899	3815	7604	10320	10320
21401-21600	3576	3775	3699	1744	4066	5897	5897	34201-34400	7693	7088	6952	3868	7660	10392	10392
21601-21800	3630	3825	3748	1763	4121	5965	5965	34401-34600	7768	7140	7003	3919	7717	10461	10461
21801-22000	3684	3875	3798	1781	4176	6035	6035	34601-34800	7844	7192	7056	3972	7773	10531	10531
22001-22200	3738	3926	3847	1792	4230	6103	6103	34801-35000	7920	7244	7107	4023	7829	10603	10603

Preliminär skatt för kolumn								Preliminär skatt för kolumn							
Lön kr	Ny	1	2	3	4	5	6	Lön kr	Ny	1	2	3	4	5	6
35001-35200	7996	7296	7160	4076	7886	10672	10672	47801-48000	13583	11127	10989	7906	11480	14877	14877
35201-35400	8073	7348	7211	4127	7942	10744	10744	48001-48200	13681	11191	11053	7970	11536	14941	14941
35401-35600	8150	7400	7264	4180	7998	10813	10813	48201-48400	13779	11255	11117	8034	11592	15005	15005
35601-35800	8227	7452	7315	4231	8055	10883	10883	48401-48600	13878	11319	11181	8098	11649	15069	15069
35801-36000	8305	7504	7368	4284	8111	10955	10955	48601-48800	13978	11383	11245	8162	11705	15133	15133
36001-36200	8383	7556	7421	4338	8167	11024	11024	48801-49000	14077	11447	11309	8226	11761	15197	15197
36201-36400	8461	7608	7472	4388	8224	11096	11096	49001-49200	14177	11511	11373	8290	11817	15261	15261
36401-36600	8540	7660	7525	4442	8280	11165	11165	49201-49400	14278	11575	11437	8354	11873	15325	15325
36601-36800	8619	7712	7576	4492	8336	11235	11235	49401-49600	14378	11639	11501	8418	11929	15389	15389
36801-37000	8698	7764	7629	4546	8393	11307	11307	49601-49800	14479	11703	11565	8482	11985	15453	15453
37001-37200	8778	7816	7680	4596	8449	11376	11376	49801-50000	14580	11767	11629	8546	12041	15517	15517
37201-37400	8858	7868	7733	4650	8505	11448	11448	50001-50200	14682	11831	11693	8610	12097	15581	15581
37401-37600	8938	7920	7784	4700	8562	11517	11517	50201-50400	14784	11895	11757	8674	12154	15645	15645
37601-37800	9019	7972	7837	4754	8618	11587	11587	50401-50600	14886	11959	11821	8738	12210	15709	15709
37801-38000	9100	8024	7888	4804	8674	11659	11659	50601-50800	14989	12023	11885	8802	12266	15773	15773
38001-38200	9181	8076	7941	4858	8731	11728	11728	50801-51000	15092	12087	11949	8866	12322	15837	15837
38201-38400	9263	8128	7992	4908	8787	11800	11800	51001-51200	15195	12151	12013	8930	12378	15901	15901
38401-38600	9345	8180	8045	4962	8843	11869	11869	51201-51400	15299	12215	12077	8994	12434	15965	15965
38601-38800	9427	8231	8096	5012	8899	11933	11933	51401-51600	15403	12279	12141	9058	12490	16029	16029
38801-39000	9510	8283	8147	5063	8956	11997	11997	51601-51800	15507	12343	12205	9122	12546	16093	16093
39001-39200	9593	8335	8197	5114	9012	12061	12061	51801-52000	15612	12407	12269	9186	12602	16157	16157
39201-39400	9677	8386	8251	5167	9068	12125	12125	52001-52200	15717	12471	12333	9250	12658	16221	16221
39401-39600	9760	8439	8301	5218	9124	12189	12189	52201-52400	15822	12535	12397	9314	12715	16285	16285
39601-39800	9844	8503	8365	5282	9180	12253	12253	52401-52600	15928	12599	12461	9378	12771	16349	16349
39801-40000	9929	8567	8429	5346	9236	12317	12317	52601-52800	16034	12663	12525	9442	12827	16413	16413
40001-40200	10014	8631	8493	5410	9292	12381	12381	52801-53000	16141	12727	12589	9506	12883	16477	16477
40201-40400	10099	8695	8557	5474	9348	12445	12445	53001-53200	16247	12791	12653	9570	12939	16541	16541
40401-40600	10184	8759	8621	5538	9404	12509	12509	53201-53400	16354	12855	12717	9634	12995	16605	16605
40601-40800	10270	8823	8685	5602	9460	12573	12573	53401-53600	16462	12921	12781	9698	13053	16671	16671
40801-41000	10356	8887	8749	5666	9517	12637	12637	53601-53800	16569	13025	12833	9762	13111	16735	16735
41001-41200	10443	8951	8813	5730	9573	12701	12701	53801-54000	16677	13129	12897	9826	13169	16799	16799
41201-41400	10529	9015	8877	5794	9629	12765	12765	54001-54200	16786	13233	13091	10007	13227	16863	16863
41401-41600	10616	9079	8941	5858	9685	12829	12829	54201-54400	16895	13337	13195	10111	13285	16927	16927
41601-41800	10704	9143	9005	5922	9741	12893	12893	54401-54600	17004	13441	13299	10215	13343	16991	16991
41801-42000	10792	9207	9069	5986	9797	12957	12957	54601-54800	17113	13545	13403	10319	13401	17055	17055
42001-42200	10880	9271	9133	6050	9853	13021	13021	54801-55000	17223	13649	13507	10423	13459	17119	17119
42201-42400	10968	9335	9197	6114	9909	13085	13085	55001-55200	17333	13753	13608	10527	13517	17183	17183
42401-42600	11057	9399	9261	6178	9965	13149	13149	55201-55400	17443	13857	13712	10631	13575	17247	17247
42601-42800	11146	9463	9325	6242	10022	13213	13213	55401-55600	17554	13961	13816	10735	13633	17311	17311
42801-43000	11236	9527	9389	6306	10078	13277	13277	55601-55800	17665	14065	13920	10839	13691	17375	17375
43001-43200	11326	9591	9453	6370	10134	13341	13341	55801-56000	17776	14169	14024	10943	13749	17439	17439
43201-43400	11416	9655	9517	6434	10190	13405	13405	56001-56200	17888	14273	14128	11047	13807	17503	17503
43401-43600	11506	9719	9581	6498	10246	13469	13469	56201-56400	17999	14377	14232	11151	13865	17567	17567
43601-43800	11597	9783	9645	6562	10302	13533	13533	56401-56600	18110	14481	14336	11255	13923	17631	17631
43801-44000	11688	9847	9709	6626	10358	13597	13597	56601-56800	18221	14585	14437	11359	13981	17695	17695
44001-44200	11780	9911	9773	6690	10414	13661	13661	56801-57000	18332	14689	14541	11463	14039	17759	17759
44201-44400	11872	9975	9837	6754	10470	13725	13725	57001-57200	18443	14793	14645	11567	14097	17823	17823
44401-44600	11964	10039	9901	6818	10526	13789	13789	57201-57400	18555	14897	14749	11671	14155	17887	17887
44601-44800	12056	10103	9965	6882	10583	13853	13853	57401-57600	18666	15001	14853	11775	14213	17951	17951
44801-45000	12149	10167	10029	6946	10639	13917	13917	57601-57800	18777	15105	14957	11879	14271	18015	18015
45001-45200	12242	10231	10093	7010	10695	13981	13981	57801-58000	18888	15209	15061	11983	14329	18079	18079
45201-45400	12336	10295	10157	7074	10751	14045	14045	58001-58200	18999	15313	15165	12087	14387	18143	18143
45401-45600	12430	10359	10221	7138	10807	14109	14109	58201-58400	19110	15417	15269	12191	14445	18207	18207
45601-45800	12524	10423	10285	7202	10863	14173	14173	58401-58600	19222	15521	15373	12295	14503	18271	18271
45801-46000	12618	10487	10349	7266	10919	14237	14237	58601-58800	19333	15625	15477	12399	14561	18335	18335
46001-46200	12713	10551	10413	7330	10975	14301	14301	58801-59000	19444	15729	15579	12495	14619	18399	18399
46201-46400	12809	10615	10477	7394	11031	14365	14365	59001-59200	19555	15833	15683	12599	14677	18463	18463
46401-46600	12904	10679	10541	7458	11088	14429	14429	59201-59400	19666	15937	15787	12703	14735	18527	18527
46601-46800	13000	10743	10605	7522	11144	14493	14493	59401-59600	19778	16041	15891	12807	14793	18591	18591
46801-47000	13096	10807	10669	7586	11200	14557	14557	59601-59800	19889	16145	15995	12911	14851	18655	18655
47001-47200	13193	10871	10733	7650	11256	14621	14621	59801-60000	20000	16249	16099	13015	14909	18719	18719
47201-47400	13290	10935	10797	7714	11312	14685	14685	60001-60200	20111	16353	16203	13119	14967	18783	18783
47401-47600	13387	10999	10861	7778	11368	14749	14749	60201-60400	20222	16457	16307	13223	15025	18847	18847
47601-47800	13485	11063	10925	7842	11424	14813	14813	60401-60600	20333	16561	16408	13327	15083	18911	18911

